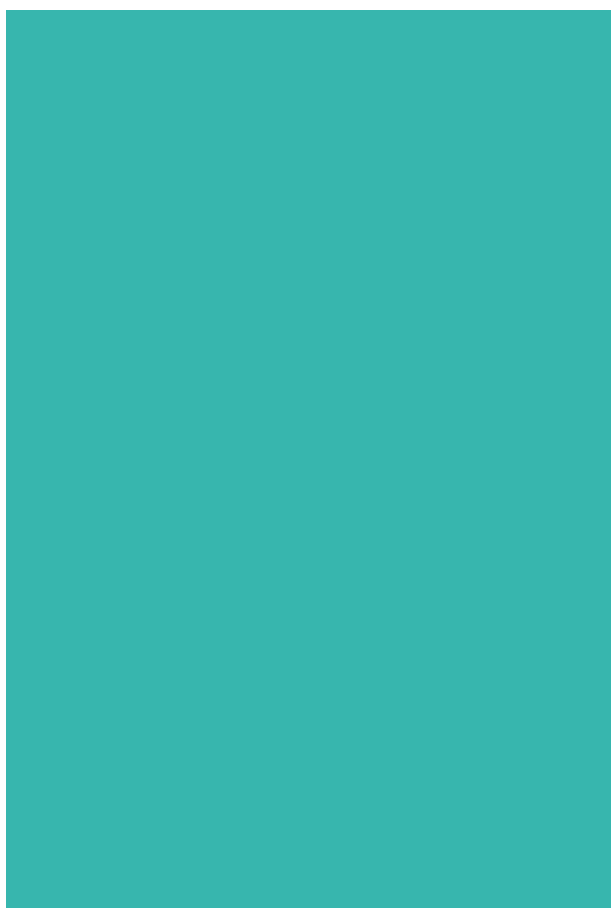
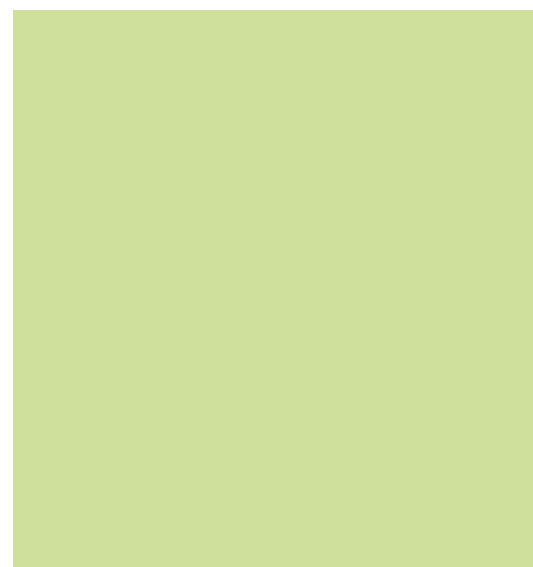

PIONIER! LESSENSERIES

alle PIONIER! lessen en leerdoelen

INLEIDING

De kern van creativiteit is voor ons durven proberen, mogen falen en van daaruit weer nieuwe ideeën laten ontstaan. Creativiteit laat zich niet zomaar vastpakken in een schema, een opbrengst of een stappenplan. Toch werken we wel degelijk aan doelen en oefenen leerlingen in de kunstlessen zowel specifieke- als brede vaardigheden.

In dit boekje laten we zien aan welke doelen er wordt gewerkt bij de lessenseries van PIONIER!

Je ziet hoe de lessen aansluiten op de kerndoelen en de tussendoelen zoals deze geformuleerd zijn door het SLO. Je kan er op vertrouwen dat een leerling die met alle kisten werkt daarmee ook het SLO leerplankader doorloopt.

PIONIER! lessen dragen bij aan het ontwikkelen van brede vaardigheden. Op bladzijde vier nemen we je mee in wat die vaardigheden zijn en recente ontwikkelingen en ambities in Nederland in het leergebied Kunst & Cultuur.

HOE TE LEZEN

De lessen zijn gedifferentieerd voor vier leeftijden: groep 1 - 2, groep 3 - 4, groep 5 - 6 en groep 7 - 8. Per differentiatie lees je vanuit welke focus de lessenserie is opgezet. Daaronder in een schema lees je daarna per les de titel, de opdracht en de lesdoelen. De lesdoelen die gebaseerd zijn op de Diamantslijper (zie voor uitleg blz. 3) zijn gemarkeerd met een *.

Op de volgende pagina's volgen de tabellen met de tussendoelen per kerndoel kunstzinnige oriëntatie, zoals opgesteld in TULE. Voor de leesbaarheid hebben we een aantal beschrijvingen iets ingekort. De tussendoelen bouwen op elkaar door, dat wil zeggen dat de doelen voor groep 3-4 alle doelen voor 1-2 zijn + wat extra beschreven is en zo verder.

KERND OEL 54:

De leerlingen leren beelden, muziek, taal, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

KERND OEL 55:

De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

KERND OEL 56:

De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

CREATIEF VERMOGEN

Creativiteit wordt steeds belangrijker; het is een van de meest genoemde competenties voor de 21e eeuw, in het onderwijs en daarbuiten. Bij het trainen van je creativiteit ontwikkel je ook flexibiliteit, je beeldtaal en je doorzettingsvermogen. Daarnaast kan je creatieve activiteiten ook inzetten bij het ontwikkelen van sociaal-emotionele vaardigheden.

Onze procesgerichte lessen bieden de ruimte om te ontdekken op welke manier je opdrachten aanpakt, maar ook op welke manier de ander dat doet. Je leert samenwerken en gebruik maken van elkaars talenten. Tijdens de reflectieve gesprekken na de lessen leer je met respect elkaars perspectief verkennen. In het delen van en reflecteren op je proces en werk met anderen leer je over wie je bent en wie de ander is.

DIAMANTSLIJPER

PIONIER! volgt de ontwikkelingen in het veld.

We zijn sinds de start onderdeel van het netwerk Creatief Vermogen Utrecht (CVU). CVU werkt vanuit creatieve partnerschappen, duurzame relaties tussen basisscholen en culturele instellingen en wordt gefinancierd vanuit Cultuureducatie met Kwaliteit.

Op weg naar een creatief vermogende stad zijn verschillende modellen en tools ontwikkeld. Het model dat aan de basis ligt is de Diamant, waarin negen competentiegebieden geformuleerd en visueel gemaakt zijn. We gaan ervanuit dat het zelden of nooit voorkomt dat een leerling tegelijkertijd alle stralen van de Diamant toont: ieder kind kan zijn creatief vermogen op zijn eigen wijze laten schitteren. De diamant straalt steeds weer op een andere manier, al naar gelang de hoek van waaruit het licht erop valt.

De Diamantslijper is een concrete uitwerking van de negen stralen van de diamant van creatief vermogen. De stralen zijn uitgewerkt in kinddoelen en reflectievragen. De Diamantslijper richt zich op het leerproces en stimuleert inzicht in het eigen creatieve gedrag.

Doelen die gebaseerd zijn op de Diamantslijper zijn in de tekst aangegeven met een *

BREDE VAARDIGHEDEN

Voor het eerst zijn leraren aan zet en worden de kerndoelen in samenhang herzien.

Het landelijk vastgestelde curriculum wordt op dit moment kritisch bekeken. Sinds het voorjaar van 2018 werken zo'n 150 leraren en schoolleiders binnen negen leergebieden aan voorstellen voor de herziening van de landelijke kerndoelen en eindtermen van primair- en voortgezet onderwijs.

In het leergebied Kunst & Cultuur ligt de nadruk op kunst.

Het leergebied omvat: beeldende vorming (tekenen, handvaardigheid, textiele werkvormen en audiovisuele vorming), dans, theater, muziek, cultureel erfgoed, Kunst (algemeen), CKV (Culturele Kunstzinnige Vorming) én de vakken die hieruit zijn voortgevloeid of nog gaan ontstaan (zoals nieuwe media).

ARTISTIEK CREATIEF VERMOGEN

Het artistiek-creatief vermogen van de leerling staat centraal. Dit vermogen stelt de leerling in staat verbeeldingskracht te gebruiken om artistiek werk te (re)produceren en betekenis te geven aan wat hij alleen of samen met anderen maakt en meemaakt.

Artistiek vermogen is gericht op de vertaling van ervaringen, gevoelens, opinies en verhalen in een kunstzinnige uiting met behulp van technieken en artistieke vaardigheden.

Creatief vermogen verwijst naar een iteratief proces waarin leerlingen creatieve maak- en denkstrategieën leren toepassen. Denk aan vaardigheden als fantaseren, spelen, dromen, inleven, experimenteren én divergeren, convergeren, oriënteren, onderzoeken, (filosofisch) bevragen en analyseren.

Een andere belangrijke ontwikkeling is dat er meer samenhang tussen leergebieden wordt gezocht. Binnen een toekomstgericht curriculum speelt de vraag, welke kennis en vaardigheden leerlingen nodig zullen hebben, een grote rol. In het onderwijsdebat en op scholen is er steeds meer aandacht voor vaardigheden, met de wens leerlingen goed voor te bereiden op deelname aan de maatschappij. Deze vaardigheden worden ook wel 21e-eeuwse vaardigheden, vakoverstijgende, algemene of brede vaardigheden genoemd. Curriculum.nu kiest ervoor het brede vaardigheden te noemen.

Deze vaardigheden zijn dus niet direct aan één vak- of leergebied te koppelen, maar leerlingen hebben ze nodig om te functioneren in de snel veranderende samenleving van de 21e eeuw. Brede vaardigheden staan niet op zichzelf, ze zijn leerbaar en leerlingen kunnen zich erin ontwikkelen. Ze worden geïntegreerd aangeboden met inhouden van verschillende vak- en leergebieden.

De brede vaardigheden worden door curriculum.nu in drie groepen ondergebracht, zoals te zien is in het model op de volgende pagina. Wat opvalt zijn de verbanden tussen de brede vaardigheden van dit model en de stralen van de Diamant van CVU.

DIAMANT

Creatief Denken
Creatief Doen
Ambachtelijkheid tonen
Jezelf aansturen
Samenwerken
Reflecteren op wat je doet

PIONIER! is klaar voor de toekomst. De doordachte opbouw van lessen sluit aan op de kerndoelen zoals ze nu zijn en is flexibel zodat er eenvoudig aangesloten kan worden op andere vakken en leergebieden. aCentraal in alles staat de autonomie van de leerling, en zijn persoonlijke creatieve proces. Een proces waarin ontdekkend, spelend, creërend en reflecterend het creatief vermogen groeit.

BREDE VAARDIGHEDEN

Creatief denken en (praktisch) handelen
Probleemoplossend denken en handelen
Zelf regulering
Samenwerking
Kritisch denken
Oriëntatie op jezelf, je studie, loopbaan

PIONIER!

kunst op school

LEERDOELEN
TEXTIEL

lescode	titel	opdracht
TEX-12-1	introductie	Kijken naar en praten over textielkunst. Stof scheuren.
TEX-12-2	vlechten met draad	Oefen met vlechten.
TEX-12-3	vlechten met stof	Maak een vlecht met repen stof.
TEX-12-4	rijg een slinger	Rijg een slinger met kralen en stukjes stof.
TEX-12-5	wandkleed	Maak van alles wat we gemaakt hebben een wandkleed.
TEX-34-1	vlechten met stof	Maak een vlecht met repen stof.
TEX-34-2	pompons	Maak een pompom.
TEX-34-3	Christo	Maak van je stoel een kunstwerk zoals Christo dat deed.
TEX-34-4	borduren op karton	Maak een tekening met borduursteken.
TEX-34-5	borduren op karton	Maak je tekening met borduursteken af.
TEX-56-1	VerhaalSjaal verzinnen	Verzin samen een verhaal voor je beeldverhaal.
TEX-56-2	VerhaalSjaal verbeelden	Teken het verhaal op papier en zet over op stof.
TEX-56-3	VerhaalSjaal borduren	Borduur op je tekening op stof om extra aandacht te geven aan belangrijke delen in je tekening.
TEX-56-4	VerhaalSjaal borduren	Maak het borduren af.
TEX-56-5	VerhaalSjaal versieren	Maak van de losse getekende stofjes een verhaal-slinger en versier deze.
TEX-78-1	Monster B.V.	Ontwerp en maak een monster-knuffel Vandaag: introductie, opdracht en ontwerp.
TEX-78-2	Monster B.V.	Ontwerp en maak een monster-knuffel Vandaag: patroon maken van het ontwerp, knippen en spelden op stof.
TEX-78-3	Monster B.V.	Ontwerp en maak een monster-knuffel. Vandaag: Patroon uit stof knippen, start naaien.
TEX-78-4	Monster B.V.	Ontwerp en maak een monster-knuffel. Vandaag: naaien.
TEX-78-5	Monster B.V.	Ontwerp en maak een monster-knuffel. Vandaag: naaien en een Monsterpitch.

KERNDOEL 56A

Objecten uit het verleden	voorwerpen uit eigen geschiedenis gebouwen, monumenten en objecten
Rituelen en gebruiken	oude rijmpjes, liedjes en spelletjes feesten
Verhalen	sprookjes verhalen van vroeger
Kunstzinnige disciplines	beeldcultuur van kinderen
	prentenboekillustratie
	kunstwerken in de klas
	kinderliedjes, dans en toneel
	poppenspel
	betekenis geven: associaties

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☒	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor beelden en beeldende kunst uit de directe omgeving
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving	schilderkunst, beeldhouwkunst
	architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld huizen, torens, bruggen, parken
	kunstenaars uit verschillende disciplines en de verschillen in werkwijzen, bijvoorbeeld schilders, beeldhouwers, fotografen, architecten
	beeldcultuur van kinderen, bijvoorbeeld televisie, kleding, speelgoed, prentenboekillustraties
Betekenis	associaties bij beeldende kunstwerken en gebruiksvoorwerpen
	speels verkennen van beeldaspecten, materialen en technieken

"Wil je snel gaan, ga alleen. Wil je ver komen, ga samen."

KENIAANS GEZEGDE

WAT ALS?

Wat als er in de buurt genoeg takken zijn gesnoeid om daar alles wat we maken aan te hangen? In de speelhoek vullen zich bakken met gescheurde repen stof. Er hangen altijd wel een paar stroken om nog een vlecht te maken. Wie nog niet kan vlechten kan scheuren en rijgen. De takken hangen in een cirkel aan het plafond. Iedere keer als we iets maken hangen we het erbij. Zo groeit ons kunstwerk elke dag een beetje. In de herfst kiezen we voor oranje, bruin en geel. Het lijkt wel een herfstboom. In de lente rijgen we zonnig geel als bloemenstrengen. Textielkunst is een feestje.

GROEP 3-4

In de lessen over textiel maken we kennis met de veelzijdigheid van stoffen: dik, dun, pluizig, glanzend, gebreid, geweven. Maar we kunnen er ook van alles mee: kleuren, scheuren, naaien, knopen. We beginnen met het maken van een vlecht van repen stof en oefenen met het maken van een pompon. Kunnen we ook een kunstwerk maken van textiel? Hierover gaan we filosoferen. Wanneer is iets kunst? Christo is een bekende textielkunstenaar, hij pakte kleine en grote objecten in met stof. We laten ons inspireren door Christo en maken van onze eigen stoel een kunstwerk. In de laatste twee lessen maken we kennis met borduurkunst. We maken een tekening met borduursteken op karton en leren de rijgsteek en eventueel ook de kruissteek.

Les titels	Leerdoelen
VLECHTEN MET STOF Maak een vlecht met repen stof. TEX-34-1	Ik oefen stof scheuren. Ik oefen vlechten. *Ik beheers de techniek vlechten. Beeldaspecten: Overlapping - patroon
POMPONS Maak een pompom. TEX-34-2	Ik oefen het maken van een pompon. Ik werk samen *Ik vraag hulp als dat nodig is. Beeldaspecten: Zachte bolvorm - harig
CHRISTO Maak van je stoel een kunstwerk zoals Christo dat deed. TEX-34-3	Ik filosofer over kunst. Ik maak werk in de stijl van Christo. *Ik kan vertellen wat ik interessant vind aan het werk van een kunstenaar. Ik durf het ook in mijn eigen werk te proberen. Beeldaspecten: Ruimte omvatten - construeren
BORDUREN OP KARTON Maak een tekening met borduursteken. TEX-34-4	Ik maak kennis met borduurkunst. Ik oefen borduren op karton. *Als ik het moeilijk vind, zet ik door! Ik zeg iets tegen mezelf dat mij oppept. Beeldaspecten: Garens als lijn
BORDUREN OP KARTON Maak je tekening met borduursteken af. TEX-34-5	Ik oefen de rijgsteek. Ik oefen borduren op karton. *Was er een moment dat je er helemaal in zat? Wat gebeurde er toen? Beeldaspecten: Garens als lijn

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	omsloten ruimte
- suggestie op het vlak	grondlijn
Kleur	kleurnuances en kleurcontrasten gevoelswaarde van kleur
Vorm	vormsoorten lichamen ruimtelijk weergeven lijnen als textuur, decoratie, arcering
Textuur	texturen als afdruk
Compositie	ritme, herhaling van vormen

Materiaal/techniek

Tekenen	pen, oost-indische inkt
Schilderen	beschilderen van werkstukken
Drukken	eenvoudige druktechnieken textiel- en kartondruk
Collages maken	collages maken van papier
Textiel	vormen knippen van textiel weven, vlechten, wikkelen, knopen
Ruimtelijk contrueren	constructie- en verbindingstechniek objecten met beweging
Plastisch materiaal	boetsen uit één stuk
(Digitale) media	foto's maken eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

	☐	☐	☒	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☒	☒
	☐	☐	☐	☐	☐
	☒	☐	☐	☒	☒

	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☒	☐	☐	☐
	☒	☐	☒	☒	☒
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐

	☒	☐	☒	☐	☐

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden	gebruiksvoorwerpen van vroeger
	gebouwen, monumenten en objecten uit eigen woonplaats
	ambachten, zoals spinnen, ijzersmeden, etc
	oude schilderijen en beelden
Rituelen en gebruiken	gewoonten en gebruiken
	eetcultuur
	omgangsvormen
Verhalen	prenten- en verhalenboeken
	van kinderen bij voorwerpen en monumenten
	over beroepen, gebruiken en gebeurtenissen
Kunstzinnige disciplines	beeldcultuur van kinderen
	fotografie, keramiek, schilderijen
	poppentheater, danstheater
	kunstenaren en ambachtslieden

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☒	☐

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor de verschillende werkomgevingen en manieren van werken, relatie tussen vorm en functie van kunstwerken
	fotografie, keramiek, vormgeving bijvoorbeeld poppentheater
	architectuur, omgevingsvormgeving, vervoermiddelen
	kunstenaar als beroep, verschillen in discipline, werkomgeving, werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen
Betekenis	beeldcultuur van kinderen, computerspelletjes, internet, strips
	verhalen van kinderen bij beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen
	relatie betekenis en vormgeving van kunstwerken
	relatie vormgeving en functie van gebruiksvoorwerpen
	relatie tussen kunstwerken van zelfde kunstenaar of thema

☒	☐	☒	☐	☐
☒	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☒	☐
☐	☐	☒	☒	☐
☐	☐	☒	☐	☐

"Ik heb niet gefaald. Ik heb gewoon 10.000 manieren gevonden die niet gaan werken."

THOMAS EDISON

WAT ALS?

Wat als we het schoolplein inpakken? Iedereen verzamelt oude lakens en lappen. We maken zoveel mogelijk vlechten van repen stof. We pakken in, wikkelen en weven. Het klimrek is onherkenbaar. Is dit de beste speelhut ooit of is het kunst? In een hoek van het schoolplein staan geperforeerde hardboard platen. Met dik draad en extra grote naalden borduren we door de plaat. Samenwerken is wel handig. Als ik er hier doorheen prik, trek jij dan aan de andere kant? Zullen we nu de paarse draad nemen?

GROEP 5-6

Deze lessen omvatten één project. In groepjes wordt een Verhaalsjaal gemaakt; een beeldverhaal in stof. In de eerste les rekken we onze fantasie en verzinnen een (beeld)verhaal. Deze werken we in de tweede les uit op papier met sublimatiekrijt. Sublimatiekrijt is krijt dat door hitte in stof trekt. Met een strijkijzer zet je de tekening dus gemakkelijk over op stof. In de derde en vierde les leggen we door borduren en versieren accenten. We oefenen de rijgsteek en leren hoe we met deze steek stukjes stof kunnen vastzetten. In de laatste les maken we van de stofjes een verhaal-slinger en versieren hem met textiel. Tot slot presenteren we de Verhaalsjaal aan elkaar. Kunnen jullie elkaars verhaal raden?

Les titels	Leerdoelen
VERHAALSJAAL VERZINNEN Maak met verschillende textiele werkvormen een beeldverhaal op stof. > Vandaag: verzin samen een verhaal. TEX-56-1	Ik leer spelen met de volgorde van een verhaal. Ik leer in groepjes een (beeld)verhaal bedenken. * Ik maak een opbouw in de beelden/verhalen/ muziek die ik maak, zodat er voor de kijker iets gebeurt. Beeldaspecten: Kijkrichting - compositie
VERHAALSJAAL VERBEEDEN Teken het verhaal op papier en zet over op stof. TEX-56-2	Ik leer hoofdzaken te vertalen naar een scène (beeld). Ik leer werken met sublimatiekrijt. * Ik weet wanneer het goed is de ander te volgen in zijn idee en wanneer ik bij mijn eigen idee wil blijven. Beeldaspecten: Verzadigde kleuren - spiegelbeeld
VERHAALSJAAL BORDUREN Maak door borduren de belangrijke dingen nog belangrijker. TEX-56-3	Ik leer borduren met rijgsteek. Ik leer accenten te leggen. * Waardoor werd je verrast tijdens het werken? Beeldaspecten: Kleur als accent - kijkrichting
VERHAALSJAAL BORDUREN Maak het borduren af. TEX-56-4	Ik leer borduren met rijgsteek. Ik maak een applicatie. * Ik verander iets aan mijn werk door iets toe te voegen of te vervormen, of iets er af te halen. Beeldaspecten: Garens als lijn - kijkrichting
VERHAALSJAAL VERSIEREN Maak van de losse stofjes een slinger en versier. TEX-56-5	Ik presenteer werk. Ik reflecteer op product en proces * Hoe zorgde de ander ervoor dat jij goed kon werken? Wat heb jij voor de ander gedaan zodat die fijn kon werken? Beeldaspecten: Kleur als accent - compositie

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	ruimte doorstekende vormen
	ruimte inrichten
- suggestie op het vlak	overlapping van objecten en figuren
	plaats van objecten in het grondvlak
	grootteverschil van figuren
Kleur	relatie tussen kleur en licht
	signaal- en camouflagekleuren
	kleurenfamilies
Vorm	vormsoorten
	lichaamsvormen in verhouding
	lijnen om iets uit te drukken
Textuur	texturen tekenen op het platte vlak
	textuur in plastische materialen
Compositie	motieven voor decoratie
	patronen

Materiaal/techniek

Tekenen	potlood, conté, krijt en houtskool
	digitaal tekenen
Schilderen	verdunde en onverdunde verf
Drukken	print, monoprint en sjabloondruk
Collages maken	van verschillende papieren
Textiel	lapjes vastrijgen op een ondergrond
Ruimtelijk contrueren	snijden en ritsen van papier
	houtbewerking
	maquettes bouwen
Werken met plastisch materiaal	textuur aanbrengen in klei
	platen en ringen kleien
	papier-maché
(Digitale) media	gebeurtenis vastleggen

KERNDOEL 55

Reflecteren	plannen: wat ga je maken en hoe?
	product en werkprocessen klassikaal bespreken

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

☒	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

☒	☒	☒	☐	☐
☐	☐	☒	☒	☒

eigen werk in relatie tot dat van kunstenaars bespreken
respect en waardering tonen voor het werk en de
zienswijze van anderen

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden

kunst en voorwerpen uit het dagelijks
leven vroeger: kenmerken,
eigenschappen en gebruik

cultuurhistorische gebouwen,
monumenten en objecten in de omgeving

het dagelijkse leven in oude schilderijen
en beelden

oude kaarten, afbeeldingen en foto's van
vroeger

verschillende historische bronnen
raadplegen

verschillen en overeenkomsten tussen
heden en verleden

Rituelen en gebruiken

gewoonten en gebruiken

eetcultuur

waarden en normen

omgangsvormen vroeger en nu

Verhalen

jeugdliteratuur

informatieve teksten over het verleden

spreekwoorden en gezegden

verhalen van kinderen bij voorwerpen en
monumenten aan de hand van gerichte
vragen

verhalen bij voorwerpen, gebruiken,
gebeurtenissen van vroeger

Kunstzinnige diciplines

beeld- en muziekcultuur van kinderen

grafiek, modevormgeving, decors en
theaterkostuums

architectuur, omgevingsvormgeving

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen vormgeving, functie en
doelgroep

Kunstzinnige diciplines

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

kunstenaar als beroep in heden en
verleden: verschillen in discipline,
werkomgeving en werkwijze,
inspiratiebronnen, creatieve processen.
tentoonstellen en (ver)kopen van kunst

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen
en thema's

aandacht voor het beroep van
kunstenaar, vroeger en nu; verschil tussen
autonoom en toegepast werk, de relatie
kunstwerk met de omgeving,
stijlkenmerken

Beeldende kunst, architectuur
en vormgeving in de directe
omgeving.

mode, grafiek, decors en theaterkostuums

architectuur, omgevingsvormgeving,
bijvoorbeeld straatmeubilair,
landschapsarchitectuur

verschillen in discipline, werkomgeving en
werkwijze, inspiratiebronnen, creatieve
processen. Tentoonstellen en
(ver)kopen van kunst

beeldcultuur van kinderen,
bijvoorbeeld tijdschriften, reclame,
(computer)animaties

Hierbij is aandacht voor de
betekenis

het verhaal van het kunstwerk vanuit het
perspectief van het kind

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen de vormgeving, functie en
doelgroep

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

GROEP 7-8

"Iedereen wist dat
het niet kon, totdat er
iemand kwam die het
niet wist."

STOICIJNSE FILOSOFIE

WAT ALS

Wat als we niet zomaar verhalen maken maar zelfportretten tekenen met sublimatiekrijt. We zijn van een speciale ridderorde en ontwerpen er schilden bij. Welke geschiedenisverhalen kunnen we tot leven brengen als we het op stof strijken en er vlaggen van maken? En starten we net een nieuw schooljaar dan maken we een verjaardagslinger. Als je een kroon uit vilt knipt, zet je die zo met een wasknijper vast op het stoffen hoofd van de jarige.

In deze serie van vijf lessen ontwerpen we een super eng monster. We starten met het kijken van een kort stukje van de DVD Monsters INC. en stoppen bij het stuk waaruit blijkt dat de monsters tegenwoordig niet meer eng genoeg zijn voor kinderen. Daar brengen we verandering in door een monster-knuffel te ontwerpen die wel eng is. Van het ontwerp maken we een simpel patroon dat we uitknippen en spelden op stof. We knippen het patroon uit de stof en starten met naaien. Hierbij oefenen we de rijgsteek en eventueel de festonsteek. Is je monster af? Dan presenteren we ons monster aan elkaar door middel van de Monsterpitch.

Les titels

Leerdoelen

MONSTER B.V.

Ontwerp en maak een monster-knuffel Vandaag: introductie, opdracht en ontwerp.
TEX-78-1

Ik ontwerp een eigen karakter (monster).

Ik maak een simpel patroon op basis van een eigen tekening

*Ik verklein of vergroot iets, zodat het vreemd wordt.

Beeldaspecten: Overlapping - griezelig

MONSTER B.V.

Ontwerp en maak een monster-knuffel Vandaag: patroon maken van het ontwerp, knippen en spelden op stof.
TEX-78-2

Ik leer patroon op stof spelden.

Ik ga zuinig met de materialen om.

*Als het niet gaat zoals ik heb gepland, pas ik mijn idee aan zodat ik toch met plezier verder kan.

Beeldaspecten: Contour - lijn - ordenen

MONSTER B.V.

Ontwerp en maak een monster-knuffel. Vandaag: Patroon uit stof knippen, start naaien.
TEX-78-3

Ik leer op stof spelden en knippen.

Ik leer omgaan met naald en draad.

*Als je je eigen leerkracht zou zijn. Welke tip voor tijdens het maken zou je jezelf dan geven? En welk compliment over hoe je gewerkt hebt?

Beeldaspecten: compositie, contrast, kleur, complementaire kleuren.

MONSTER B.V.

Ontwerp en maak een monster-knuffel. Vandaag: naaien.
TEX-78-4

Ik leer omgaan met naald en draad.

Ik leer naaien met rijgsteek.

*Welke ideeën heb je niet uitgevoerd? Verbeeld er 1 in 1 minuut.

Beeldaspecten: Ruimte - volume

MONSTER B.V.

Ontwerp en maak een monster-knuffel. Vandaag: naaien en een Monsterpitch.
TEX-78-5

Ik leer omgaan met naald en draad

Ik presenteer mijn monster.

*Ik denk na over wat mijn werk voor effect heeft op het publiek. Wat wil ik dat het effect is?

Beeldaspecten: Ruimte - volume

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	relatie interieur en exterieur
Ruimte suggestie op het vlak	standpunt en horizon
	vervagen van kleur, contour of textuur
	lichtval
Kleur	betekenis van kleur
	systematiek
	kleur en sfeer
Vorm	geometrisch en organisch
	kenmerkende houding van mensen en dieren
	lijnen om diepte aan te geven
Textuur	diepte doormiddel van textuur
Compositie	opbouw, ordening, evenwicht, betekenis

Materiaal/techniek

Tekenen	potlood van verschillende hardheid
Schilderen	het effect van kwast en penseelstreeks
Drukken	in lagen (kleuren) drukken, lino- en zeefdruk
Collages maken	van verschillende soorten materiaal
Textiel	kleding en andere vormgeving
	appliceren, borduren, haken
Ruimtelijk contrueren	verbinden van hout, metaal of kunststof
	scharnieren, schuiven en draaien
Werken met plastisch materiaal	met klei kenmerkende houding aangeven door buiging van romp en ledematen
(Digitale)media	een multimediapresentatie maken

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☐

KERNDOEL 55

Reflecteren

bespreking van ideeën, plannen en keuze mogelijkheden voor het maken van een eigen presentatie

mening geven over eigen product en werkproces en over dat van groepsleden

mening geven over het werk van kunstenaars

eigen mening met argumenten onderbouwen

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☒	☒	☒	☒	☒
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒

KERNDOEL 56A

Objecten uit het verleden

kunst en (gebruiks)voorwerpen uit het dagelijks leven vroeger: kenmerken, eigenschappen en gebruik

karakter van steden en dorpen: monumenten en andere oude gebouwen

karakter van landschappen: stuwwallen, duinen, terpen, dijken, polders, kanalen, wegen

werelderfgoedlijst

archieven en musea

gebondenheid van objecten aan een bepaalde tijd, plaats en situatie

Rituelen en gebruiken

doorgeven van en veranderingen in gebruiken, gewoonten en rituelen

gebruiken, gewoonten en rituelen in verschillende tijdsperiodes en culturen waarden en normen

Verhalen

herkomst van spreekwoorden en teksten van oude liedjes

verhalen bij voorwerpen en monumenten aan de hand van zelfstandig bronnenonderzoek

verhalen bij voorwerpen, gebruiken, gebeurtenissen van vroeger

filosofisch gedachtegoed uit verschillende beschavingen

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐

KERNDOEL 56A

Kunstzinnige disciplines

beeld- en muziekcultuur van kinderen

computer- en videokunst, videoclips, film en theatervormgeving

architectuur/omgevingsvormgeving (bijv. interieur, exterieur)

duiding van een kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker

toepassing van technologie in muziek, theater, beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen

hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken

● ● ● ● ●

● ● ● ● ●

○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○

● ● ● ● ●

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's

aandacht voor het kunstwerk vanuit de kijker en vanuit de kunstenaar zelf. Kunst uit andere culturen. Aandacht voor het toepassen van nieuwe media en combineren van kunstdiscipline

Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.

computer en videokunst en theatervormgeving
architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld interieur en exterieur van huizen

hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken

beeldcultuur van kinderen, tijdschriften, reclame, animatie
het verhaal van het kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker

de betekenis van een werk binnen de context van tijd en (sub)cultuur

toepassing van technologie in beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen

○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○

● ● ● ● ●

○ ○ ○ ○ ○

● ● ● ● ●

○ ○ ○ ○ ○

"Laat frustratie de voeding zijn voor je inspiratie."

STOICIJNSE FILOSOFIE

WAT ALS

Wat als we echt de tijd nemen voor de knuffels en iedere dag een half uurtje naaien over een langere periode? Terwijl in stille concentratie klauwen en vinnen vastgezet worden, lees ik voor uit een spannend boek. Je kan een speld horen vallen. We sluiten het project af met een presentatie. Ik hang een groot gekleurd vel op. Terwijl de leerling vertelt over het monster, film ik de hand waarmee ze de monster knuffel voor het papier houdt. Welk geluid maakt jouw monster? De film met alle monstergeluiden achter elkaar spelen we af in een donker lokaal. De knuffels hangen aan het plafond. Groep 3 komt met nieuwsgierige spanning en zaklampen op bezoek om monsters te spotten.

PIONIER!

kunst op school

LEERDOELEN IDENTITEIT

lescode	titel	opdracht
IDE-12-1	introductie	Maak kennis met het begrip identiteit d.m.v. kringgesprek.
IDE-12-2	kroon	Laat zien hoe belangrijk je bent met een zelfgemaakte kroon. Vandaag: kijken en begin maken aan de kroon.
IDE-12-3	kroon	Laat zien hoe belangrijk je bent met een zelfgemaakte kroon. Vandaag: kroon afmaken.
IDE-12-4	kroon	Laat zien hoe belangrijk je bent met een zelfgemaakte kroon. Vandaag: fotografeer een staatsieportret
IDE-12-5	dit zijn wij	Stel de klas voor aan een op het schoolplein gestrande alien Piolien
IDE-34-1	introductie	Maak kennis met identiteit dmv filosofisch gesprek rond het verhaal: 'Kasper ontdekt een kopietje'.
IDE-34-2	ik ben ik	Nav het boek: 'Ik ben ik' een vriendje dat bij mij past maken.
IDE-34-3	talismannen	Teken je eigen talisman
IDE-34-4	ik ben goed in	Maak een logo over waar je goed in bent of wilt zijn.
IDE-34-5	hempie	Maak je eigen superhemd
IDE-56-1	introductie	Maak kennis met identiteit d.m.v. gesprek over gendertypering en speel het 'Over de streep' spel.
IDE-56-2	leugeninterview	Speel een leugeninterview en ontdek een personage.
IDE-56-3	ijsberg	Bouw een ijsberg en laat daarin iets van je identiteit zien. Vandaag: vouwen oefenen.
IDE-56-4	ijsberg	Bouw een ijsberg en laat daarin iets van je identiteit zien. Vandaag: Ijsberg maken.
IDE-56-5	ijsberg	Bouw een ijsberg en laat daarin iets van je identiteit zien. Vandaag: Ijsberg afmaken en presenteren.
IDE-78-1	introductie	Maak kennis met identiteit d.m.v. kringgesprek en maak een 'ik ben' poster.
IDE-78-2	ik zie ik zie	Maak een woordweb over je toekomstige ik.
IDE-78-3	ik zie ik zie	Fotografeer jezelf als je toekomstige ik.
IDE-78-4	ik zie ik zie	Verwerk de foto uit de vorige les tot de kافت van een glossy tijdschrift
IDE-78-5	tijdscapsule	Maak een brief aan je toekomstige ik in een luciferdoosje.

GROEP 1-2

Met de lessen rond identiteit leren we onszelf en de ander een beetje beter kennen. We kijken naar kleding die bij verschillende beroepen hoort. Kan je altijd aan iemands kleding zien wat die persoon doet? En kan je er aan zien hoe belangrijk iemand is? Geïnspireerd door verschillende soorten hoofddeksels maken we een kroon. Een staatsieportret kan daarbij natuurlijk niet ontbreken. Tot slot gebeurt er iets bijzonders; er landt een alien op het schoolplein! Met een video en handpop Piolien wordt de leerlingen gevraagd om uit te leggen wie ze zijn, en woorden te geven aan alledaagse dingen. Piolien weet helemaal niets, hier is alles zo anders dan op haar planeet. Hoe zou jij uitleggen wat een stoel is? En in een kring zitten? En tandenpoetsen?

Les titels	Leerdoelen
INTRODUCTIE Maak kennis met het begrip identiteit d.m.v. kringgesprek. IDE-12-1	Ik leer het begrip identiteit kennen. Ik leer welke betekenis kleding kan geven. *Ik vertel wat ik voel en wat ik daarvan vind, als ik luister of kijk naar kunst.
KROON Laat zien hoe belangrijk je bent met een zelfgemaakte kroon. Vandaag: kijken en begin maken aan de kroon. IDE-12-2	Ik werk met het begrip identiteit. Ik maak kennis met verschillende soorten kronen. *Door verschillende dingen te proberen ontdek ik nieuwe dingen. Beeldaspecten: Ruimte omvattende vormen
KROON Laat zien hoe belangrijk je bent met een zelfgemaakte kroon. Vandaag: kroon afmaken. IDE-12-3	Ik werk met het begrip identiteit. Ik experimenteer met materialen voor het maken van een kroon. *Ik let alleen op mijn eigen werk. Beeldaspecten: Kleurbeleving - betekenis en symboliek
KROON Laat zien hoe belangrijk je bent met een zelfgemaakte kroon. Vandaag: fotografeer een staatsieportret. IDE-12-4	Ik kan koninklijk poseren. Ik kan over mijn kroon vertellen *Ik beeld met wat ik maak een gevoel of een sfeer uit. Beeldaspecten: Compositie - aandachtsplek - decoratie
DIT ZIJN WIJ Stel de klas voor aan een op het schoolplein gestrande alien Piolien. IDE-12-5	Ik kan over mijzelf vertellen. Ik kan vertellen over hoe wij dingen doen in de klas. *Hoe zouden kinderen van Mars deze opdracht verder maken?

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	ruimtelijk bouwen
- suggestie op het vlak	plaatsing van figuren op het vlak
Kleur	kleurnamen
	kleursoorten
	kleuren mengen
Vorm	vormsoorten (rond, bol, etc)
	vormkenmerken
	lijn als contour
Textuur	verschillen in textuur
Compositie	groeperen op vorm, kleur, textuur

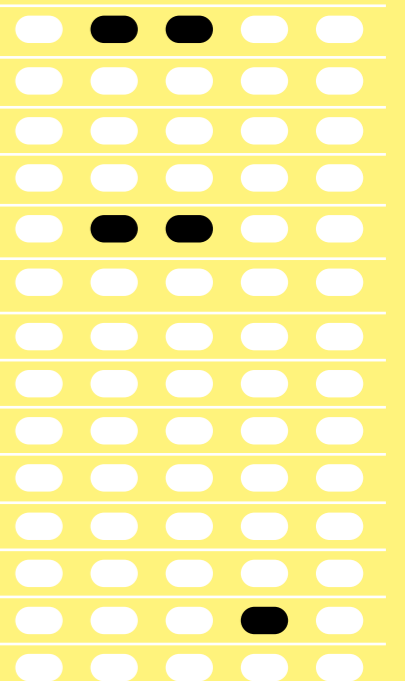
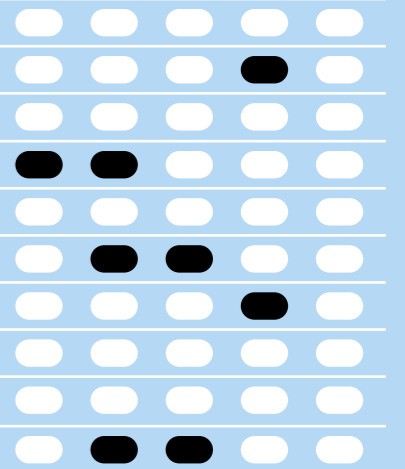
Materiaal/techniek

Tekenen	potlood, stif, waskrijt en bordkrijt
Schilderen	vingerverf, plakkaatverf, inkt
Drukken	stempelen
	sjablonen
Collages maken	knippen, scheuren, plakken
Textiel	repen knippen van textiel
	rijgen met naald en draad
Ruimtelijk contrueren	werken met kosteloos materiaal
	bouwen met blokken
	werken met constructiemateriaal
Plastisch materiaal	boetseren
	spelen met zand en water
(Digitale) media	foto's maken
	eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van de klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden	voorwerpen uit eigen geschiedenis
	gebouwen, monumenten en objecten
Rituelen en gebruiken	oude rijmpjes, liedjes en spelletjes
	feesten
Verhalen	sprookjes
	verhalen van vroeger
Kunstzinnige disciplines	beeldcultuur van kinderen
	prentenboekillustratie
	kunstwerken in de klas
	kinderliedjes, dans en toneel
	poppenspel
	betekenis geven: associaties

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☒	☐	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☒
☐	☒	☒	☒	☒
☐	☒	☐	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☒
☒	☒	☐	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☒
☒	☒	☐	☒	☒

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor beelden en beeldende kunst uit de directe omgeving
	schilderkunst, beeldhouwkunst
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving	architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld huizen, torens, bruggen, parken
	kunstenaars uit verschillende disciplines en de verschillen in werkwijzen, bijvoorbeeld schilders, beeldhouwers, fotografen, architecten
Betekenis	beeldcultuur van kinderen, bijvoorbeeld televisie, kleding, speelgoed, prentenboekillustraties
	associaties bij beeldende kunstwerken en gebruiksvoorwerpen
	speels verkennen van beeldaspecten, materialen en technieken

☒	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☒

☐	☐	☐	☐	☐

☒	☒	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☒	☐

☐	☐	☐	☒	☐

"Ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan."

PIPPI LANGKOUS

WAT ALS?

Wat als Piolien een weekje in de klas logeert en heel veel vragen stelt? Een kleine nieuwsgierige Alien die bij alles doorvraagt. Als Nina zegt; 'Dit is een tandenborstel.' Vraagt Piolien nieuwsgierig 'Wat is dat, een tandenborstel? Wat doe je daarmee? Kun je dat laten zien?' Voor Piolien is alles nieuw en ook een beetje spannend. Maakt de klas samen een boekje over hoe een weet op school er uitziet? Wil Piolien ook alles weten over het thema waar de klas mee bezig is?

GROEP 3-4

Met de lessen rond identiteit leren we onszelf en de ander een beetje beter kennen. Kan er ergens op de wereld iemand precies hetzelfde zijn als ik? We lezen het verhaal van 'Ik' die op zoek is naar zichzelf en waar hij bij hoort. Van restmateriaal maken we een bonte collectie vriendjes. Welk vriendje past er precies bij jou, en hoe? In de laatste drie lessen werken we toe naar een geheim superhemd dat ons superkrachten geeft als we die nodig hebben. Daarvoor ontwerpen we talismannen en tekenen we logo's bij wat we al kunnen en willen kunnen. Later kunnen we dat hemd dragen als we spannende dingen gaan doen.

Les titels	Leerdoelen
INTRODUCTIE Maak kennis met identiteit dmv filosofisch gesprek rond het verhaal 'Kasper ontdekt een kopietje.' IDE-34-1	Ik leer het begrip identiteit kennen. Ik oefen met het benoemen van persoonlijke kenmerken. * Ik leef me in in een verhaal, situatie of iemand anders. Ik gebruik dat in wat ik maak.
IK BEN IK Nav het boek 'Ik ben ik' een eigen ik ben ik vriendje maken. IDE-34-2	Ik denk na over er bij horen en vriendschap. Ik denk na over wat ik het liefste doe. * Ik laat (heel) verschillende dingen "vriendjes" worden met elkaar. Beeldaspecten: Construeren en verbinden - zonder lijm of plakband.
TALISMANNEN Teken je eigen talisman IDE-34-3	Ik weet wat een talisman is. Ik kan betekenis geven aan wat ik teken * Ik let alleen op mijn eigen werk. Beeldaspecten: Figuratief
IK BEN GOED IN Maak een logo over waar je goed in bent of wilt zijn. IDE-34-4	Ik denk na over waar ik goed in ben of wil worden. Ik vertaal een idee naar een symbool * Ik ben trots op... Woorden over mij die hierbij horen zijn... Beeldaspecten: Kleur - betekenis
HEMPIE Maak je eigen superhemd IDE-34-5	Ik probeer verschillende composities uit. Ik werk aan mijn lefspieren. * Bij elk foutje dat ik maak, vier ik dat ik leer en dus beter word in iets. Beeldaspecten: Kleur - betekenis - compositie

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	omsloten ruimte
- suggestie op het vlak	grondlijn
Kleur	kleurnuances en kleurcontrasten gevoelswaarde van kleur
Vorm	vormsoorten lichamen ruimtelijk weergeven lijnen als textuur, decoratie, arcering
Textuur	texturen als afdruk
Compositie	ritme, herhaling van vormen

Materiaal/techniek

Tekenen	potlood, stif, pen, oost-indische inkt
Schilderen	beschilderen van werkstukken
Drukken	eenvoudige druktechnieken textiel- en kartondruk
Collages maken	collages maken van papier
Textiel	vormen knippen van textiel weven, vlechten, wikkelen, knopen
Ruimtelijk contrueren	constructie- en verbindingstechniek objecten met beweging
Plastisch materiaal	boetsen uit één stuk
(Digitale) media	foto's maken eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☒	☒	☒
	☐	☒	☒	☒	☒
	☐	☒	☐	☒	☒
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☒	☒	☒
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☒

	☐	☐	☒	☒	☒
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☒	☐	☐	☐
	☐	☒	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐

	☒	☒	☒	☒	☒

KERNDOEL 56A

Objecten uit het verleden	gebruiksvoorwerpen van vroeger
	gebouwen, monumenten en objecten uit eigen woonplaats
	ambachten, zoals spinnen, ijzersmeden, etc
	oude schilderijen en beelden
Rituelen en gebruiken	gewoonten en gebruiken
	eetcultuur
	omgangsvormen
Verhalen	prenten- en verhalenboeken
	van kinderen bij voorwerpen en monumenten
	over beroepen, gebruiken en gebeurtenissen
Kunstzinnige disciplines	beeldcultuur van kinderen
	fotografie, keramiek, schilderijen
	poppentheater, danstheater
	kunstenaren en ambachtslieden

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☒	☐	☒	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☒	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor de verschillende werkomgevingen en manieren van werken, relatie tussen vorm en functie van kunstwerken
	fotografie, keramiek, vormgeving bijvoorbeeld poppentheater
	architectuur, omgevingsvormgeving, vervoermiddelen
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.	kunstenaar als beroep, verschillen in discipline, werkomgeving, werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen
	beeldcultuur van kinderen, computerspelletjes, internet, strips
Betekenis	verhalen van kinderen bij beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen
	relatie betekenis en vormgeving van kunstwerken
	relatie vormgeving en functie van gebruiksvoorwerpen
	relatie tussen kunstwerken van zelfde kunstenaar of thema

☐	☒	☐	☒	☐
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☒
☐	☐	☐	☒	☐

"De rol van de kunstenaar is het stellen van vragen, niet ze te beantwoorden."

ANTON PAVLOVICH CHEKHOV

WAT ALS?

Wat als we een geluksroute door de school maken? In de les over Talismannen laten we ons inspireren door gelukssymbolen van over de hele wereld. Wat als we de tijd nemen om verhalen te verzamelen van wat de mensen om ons heen geluk brengt, en onszelf? Dit kan door rond te vragen bij familie en collega's. Misschien mogen er wel wat voorwerpen meegenomen worden naar school? Leg de muntjes, stenen, poppetjes, beelden of knuffels om de beurt op een gekleurd vel. Fotografeer ze. Print ze uit en maak van de foto's een lange geluksslinger of een geluksroute door de school.

GROEP 5-6

Met de lessen rond identiteit leren we onszelf en de ander een beetje beter kennen. We beginnen het thema met het 'over de streep' spel. Als je je herkent in een stelling steek je over. Ben je een meisje? Heb je een broer? De les daarna draaien we alles om door elkaar te interviewen met de regel dat geen enkel antwoord waar mag zijn.

In de laatste lessen wordt van karton een ijsberg gemaakt. De ijsbergtheorie van McClelland legt mooi uit dat je van elkaar eigenlijk alleen het topje van de ijsberg kent; de zichtbare buitenkant. Wat je niet zo makkelijk aan elkaar kan zien is wat je denkt, voelt en belangrijk vindt. Het stuk dat bij een ijsberg onder water verborgen blijft.

Les titels	Leerdoelen
INTRODUCTIE Maak kennis met identiteit d.m.v. gesprek over gendertypering en speel het 'Over de streep' spel. IDE-56-1	Ik leer over het begrip identiteit. Ik denk na over gendertypering. * Heb je vandaag iets gezien van een ander wat je nog niet eerder gezien had? Wat deed dat met jou? Heb je iets anders van jezelf laten zien en hoe reageerden de anderen daarop? Beeldaspecten: Uitstraling
LEUGENINTERVIEW Speel een leugeninterview en ontdek een personage. IDE-56-2	Ik stel vragen. Ik gebruik mijn verbeelding. Beeldaspecten: Ik leef me in in een verhaal, situatie of iemand anders. Ik gebruik dat in wat ik maak.
IJSBERG Bouw een ijsberg en laat daarin iets van je identiteit zien. Vandaag: vouwen oefenen. IDE-56-3	Ik maak kennis met de symboliek van de ijsberg. Ik leer vouwen. * Ik oefen eerst een aantal keren voordat ik iets af maak. Daardoor kan ik misschien vandaag wel, wat ik gisteren nog niet kon. Beeldaspecten: Zichtbaarheid - ruimte omvatten
IJSBERG Bouw een ijsberg en laat daarin iets van je identiteit zien. Vandaag: Ijsberg maken. IDE-56-4	Ik vouw een ruimtelijke vorm van karton. Ik denk na over wat ik wel en niet van mijzelf laat zien. * Ik let op details en voeg nieuwe details toe waar nodig. Beeldaspect: Zichtbaarheid - ruimte omvatten - geometrische vormen
IJSBERG Bouw een ijsberg en laat daarin iets van je identiteit zien. Vandaag: Ijsberg afmaken en presenteren. IDE-56-5	Ik gebruik woorden en decoratie om mijzelf te uiten. Ik vertel over wat ik gemaakt heb. * Heb je vandaag iets gezien van een ander wat je nog niet eerder gezien had? Wat deed dat met jou? Beeldaspecten: Zichtbaarheid - ruimte omvatten - geometrische vormen

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	ruimte doorstekende vormen
	ruimte inrichten
- suggestie op het vlak	overlapping van objecten en figuren
	plaats van objecten in het grondvlak
	grootteverschil van figuren
Kleur	relatie tussen kleur en licht
	signaal- en camouflagekleuren
	kleurenfamilies
Vorm	vormsoorten
	lichaamsvormen in verhouding
	lijnen om iets uit te drukken
Textuur	texturen tekenen op het platte vlak
	textuur in plastische materialen
Compositie	motieven voor decoratie
	patronen

Materiaal/techniek

Tekenen	potlood, conté en houtskool
	digitaal tekenen
Schilderen	verdunde en onverdunde verf
Drukken	monoprint en sjabloondruk
Collages maken	van verschillende papieren
Textiel	lapjes vastrijgen op een ondergrond
Ruimtelijk contrueren	snijden en ritsen van papier
	houtbewerking
	maquettes bouwen
Werken met plastisch materiaal	textuur aanbrengen in klei
	platen en ringen kleien
	papier-maché
(Digitale) media	gebeurtenis vastleggen

KERNDOEL 55

Reflecteren	plannen: wat ga je maken en hoe?
	product en werkprocessen klassikaal bespreken

Les 1
Les 2
Les 3
Les 4
Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☒	☒
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

☐	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

☐	☒	☒	☒	☒
☐	☒	☒	☒	☒

eigen werk in relatie tot dat van kunstenaars bespreken
 respect en waardering tonen voor het werk en de
 zienswijze van anderen

KERNDOEL 56A

Objecten uit het verleden

kunst en voorwerpen uit het dagelijks
 leven vroeger: kenmerken,
 eigenschappen en gebruik

cultuurhistorische gebouwen,
 monumenten en objecten in de omgeving

het dagelijkse leven in oude schilderijen
 en beelden

oude kaarten, afbeeldingen en foto's van
 vroeger

verschillende historische bronnen
 raadplegen

verschillen en overeenkomsten tussen
 heden en verleden

Rituelen en gebruiken

gewoonten en gebruiken

eetcultuur

waarden en normen

omgangsvormen vroeger en nu

Verhalen

jeugdliteratuur

informatieve teksten over het verleden

spreekwoorden en gezegden

verhalen van kinderen bij voorwerpen en
 monumenten aan de hand van gerichte
 vragen

verhalen bij voorwerpen, gebruiken,
 gebeurtenissen van vroeger

Kunstzinnige disciplines

beeld- en muziekcultuur van kinderen

grafiek, modevormgeving, decors en
 theaterkostuums

architectuur, omgevingsvormgeving

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen vormgeving, functie en
 doelgroep

Kunstzinnige disciplines

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

kunstenaar als beroep in heden en
 verleden: verschillen in discipline,
 werkomgeving en werkwijze,
 inspiratiebronnen, creatieve processen.
 tentoonstellen en (ver)kopen van kunst

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen
 en thema's

aandacht voor het beroep van
 kunstenaar, vroeger en nu; verschil tussen
 autonoom en toegepast werk, de relatie
 kunstwerk met de omgeving,
 stijlkenmerken

Beeldende kunst, architectuur
 en vormgeving in de directe
 omgeving.

mode, grafiek, decors en theaterkostuums

architectuur, omgevingsvormgeving,
 bijvoorbeeld straatmeubilair,
 landschapsarchitectuur

verschillen in discipline, werkomgeving en
 werkwijze, inspiratiebronnen, creatieve
 processen. Tentoonstellen en
 (ver)kopen van kunst

beeldcultuur van kinderen,
 bijvoorbeeld tijdschriften, reclame,
 (computer)animaties

Hierbij is aandacht voor de
 betekenis

het verhaal van het kunstwerk vanuit het
 perspectief van het kind

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen de vormgeving, functie en
 doelgroep

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

"Al het grootse dat ooit is gebeurd in de wereld is begonnen in iemands fantasie."

ASTRID LINDGREN

WAT ALS

Wat als we met de karakters die verzonnen zijn tijdens het leugeninterview een verhaal verzinnen? Of zelfs een toneelstukje? Verdeel de klas bijvoorbeeld in groepjes van drie. Ieder verzint hoe zijn karakter eruit ziet en verzamelt eventueel verkleedkleden. Verzin bij ieder karakter ook iets dat je niet ziet, een gedachte, een verlangen of geheim. Dat kan door een kaartje te trekken of op de gang iets in te fluisteren. Verzin een toneelstukje waar twee of drie van de karakters samen een doel hebben. Welke problemen komen ze onderweg tegen? Weten ze vooraf wel of niet elkaars geheim? Maak je een script of improviseer je?

GROEP 7-8

Wie ben ik en wat laat ik zien? Dat is niet altijd hetzelfde nu zoveel mensen van social media gebruik maken. Wie zit er al online, en hoe? Met hoe je jezelf laat zien kan je spelen. We maken een woordweb over onze toekomstige ik, en verzinnen iets waar we over tien jaar wereldberoemd mee zijn. Daar maken we passende portretten bij die we op de cover van een denkbeeldig magazine plaatsen. Zo geven we onze identiteit vorm. Als laatste schrijven we een brief aan onze toekomstige zelf in een luciferdoosje. Dit noemen we een tijdscapsule. Leuk om later terug te lezen hoe we vandaag over de wereld en onszelf denken!

Les titels	Leerdoelen
INTRODUCTIE Maak kennis met identiteit d.m.v. kringgesprek en maak een 'ik ben' poster. IDE-78-1	Ik leer over het begrip identiteit. Ik denk na over beeldvorming. Ik heb vertrouwen in wat ik doe, ook al is het misschien anders dan wat anderen doen.
IK ZIE IK ZIE Maak een woordweb over je toekomstige ik. IDE-78-2	Ik laat me inspireren door te kijken naar wat iemand anders doet of maakt. Ik leer over beeldvorming op social media en reclames. *Ik bedenk naast mijn eerste idee nog een aantal totaal andere ideeën, voordat ik aan de slag ga.
IK ZIE IK ZIE Fotografeer jezelf als je toekomstige ik. IDE-78-3	Ik maak iets vanuit wie ik ben en wat ik belangrijk vind. Ik poseer passend bij mijn toekomstbeeld. *Voordat ik een keuze maak over welk idee ik wil uitvoeren, zie ik voor me hoe ik wil dat het wordt. Beeldaspecten: Focus - scherpte diepte
IK ZIE IK ZIE Verwerk de foto uit de vorige les tot de kافت van een glossy tijdschrift. IDE-78-4	Ik denk na over hoe ik me wil presenteren aan anderen. Ik breng verschillende materialen samen tot een nieuw geheel. *Ik onderzoek welk materiaal of techniek het beste past bij wat ik wil maken en bij wat ik wil benadrukken in mijn werk. Beeldaspecten: Kleur als betekenis - compositie
TIJDSCAPSULE Maak een brief aan je toekomstige ik in een luciferdoosje. IDE-78-5	Ik probeer me voor te stellen hoe ik over tien jaar terugkijk naar dit moment. Ik schrijf/teken een brief aan mijn toekomstige zelf. *Als je iemand om advies zou mogen vragen. Wie zou je dan willen vragen en waarom? Beeldaspecten: Decoratie

KERNDOEL 56A

Kunstzinnige disciplines

"beeld- en muziekcultuur van kinderen"

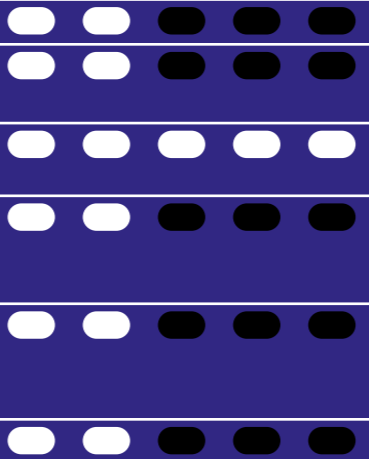
computer- en videokunst, videoclips, film en theatervormgeving

"architectuur/omgevingsvormgeving (bijv. interieur, exterieur)"

duiding van een kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker

toepassing van technologie in muziek, theater, beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen

hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's

aandacht voor het kunstwerk vanuit de kijker en vanuit de kunstenaar zelf. Kunst uit andere culturen. Aandacht voor het toepassen van nieuwe media en combineren van kunstdiscipline

Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.

computer en videokunst en theatervormgeving

architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld interieur en exterieur van huizen

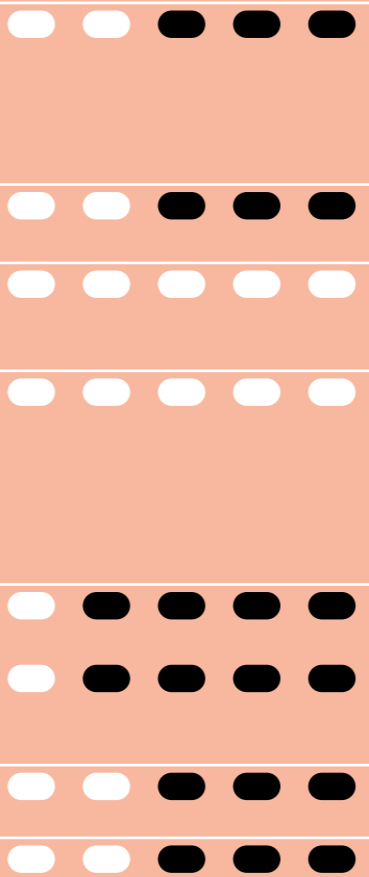
hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken

beeldcultuur van kinderen, tijdschriften, reclame, animaties

het verhaal van het kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker

de betekenis van een werk binnen de context van tijd en (sub)cultuur

toepassing van technologie in beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen

WAT ALS

Wat als we in deze periode iets anders van onszelf durven te laten zien? Identiteit is dat wat uniek of eigen is aan iets of iemand. Wat als wat jou uniek maakt nou net is wat veel anderen raar vinden? We zijn allemaal verschillend en dat mogen we vieren. Toch kan het best spannend zijn om dichtbij jezelf te blijven en je niet aan te passen aan wat je denkt dat een groep of je familie verwacht. Kan in de klas een open gesprek gevoerd worden over jezelf zijn, erbij willen horen en groepsdynamiek? Kan je samen manieren onderzoeken om nee te zeggen als mensen om je heen iets willen doen wat jij niet wilt?

PIONIER!

kunst op school

LEERDOELEN
FOTOGRAFIE

lescode	titel	opdracht
FOT-12-1	zwart-wit	Maak een klassenherinnering
FOT-12-2	beesten in beeld	Leg met speelgoed beesten verschillende perspectieven vast op camera
FOT-12-3	pluk een roos	Maak een portret waarop je boos, blij, verdrietig of bang bent.
FOT-12-4	tableaux vivant	Leer de stopdans en maak een tableaux vivant
FOT-12-5	memory reeks	Fotografeer een reeks en maakt hier een memory spel van.
FOT-34-1	van verschillende kanten	Maak kennis met fotografie
FOT-34-2	kleine mensen	Maak een spannende foto met een klein poppetje als uitgangspunt
FOT-34-3	portret puzzel	Maak foto's van je gezicht.
FOT-34-4	portret puzzel	Maak een portret puzzel met de gemaakte foto's.
FOT-34-5	klassenboek	Maak foto's voor een klassenboek.
FOT-56-1	hocus pocus	Maak een foto-illusie met behulp van filters en instellingen op de camera.
FOT-56-2	kleine mensen	Leg met een klein poppetje als uitgangspunt verschillende perspectieven op camera vast.
FOT-56-3	Hendrik Kerstens	Maak een portret in de stijl van Hendrik Kerstens.
FOT-56-4	flipboekje	Fotografeer een beweging.
FOT-56-5	flipboekje	Maak een flipboekje.
FOT-78-1	net echt	Maak kennis met fotografie.
FOT-78-2	Jimmy Nelson	Maak een portret en klassenfoto in de stijl van Jimmy Nelson
FOT-78-3	kleine mensen	Leg met een klein poppetje als uitgangspunt verschillende perspectieven op camera vast.
FOT-78-4	abstract	Maak een abstracte foto
FOT-78-5	abstract	Bewerk de abstracte foto op de computer.

GROEP 1-2

In deze lessenserie leert de leerling over foto's en hoe je ze maakt. Door foto's te maken, leg je momenten vast die je niet wilt vergeten. Als herinnering voor later maken we op school foto's van momenten en plekken die we graag willen onthouden. Ook maken we foto's van wilde beesten, poppen en knuffels. Door met perspectief te spelen lijken ze super groot. Met een hoed en een roos horen we het gedichtje 'Ben je boos, pluk een roos ...'.

We oefenen de emoties blij, bang, verdrietig en boos en gaan zelf blij en boos op de foto. We leren een moeilijk woord: tableau vivant. Dit betekent 'levend schilderij'. Om te oefenen met stilstaan doen we de stopdans. We luisteren naar muziek en als die stopt, moeten we als een standbeeld blijven staan. In de laatste les maken we ons eigen memoryspel. Daarvoor maken we foto's van voorwerpen die bij elkaar passen, bijvoorbeeld drie jassen naast elkaar aan de kapstok.

Les titels	Leerdoelen
ZWART-WIT Maak een klassenherinnering. FOT-12-1	Ik weet wat foto's zijn en waarmee ze gemaakt worden. Ik leer het verschil tussen foto's van vroeger en nu. * Als ik aan het werk ben vraag ik me af: wat nou als de wereld er heel anders uit zou zien. Wat zou dat betekenen voor wat ik maak? Beeldaspecten: Kleur - zwart/wit
BEESTEN IN BEELD Leg met speelgoedbeesten verschillende perspectieven vast op camera FOT-12-2	Ik leer omgaan met een camera. Ik leer standpunten en perspectieven uitproberen. * Ik ga iets proberen waarvan ik niet weet of ik het wel durf of kan. Beeldaspecten: Groeperen - rangschikken - perspectief
PLUK EEN ROOS Maak een portret waarop je boos, blij, verdrietig of bang bent. FOT-12-3	Ik herken de emoties boos, blij, verdrietig en bang. Ik kan emotie uitbeelden. * Kun je in 1 gezichtsuitdrukking laten zien hoe het ging? Beeldaspecten: Kader - standpunt - uitstraling
TABLEAUX VIVANT Leer de stopdans en maak een tableaux vivant. FOT-12-4	Ik ontdek wat een tableaux vivant is. Ik ervaar hoe beweging vastgelegd kan worden. * Mijn hoofd mag alles verzinnen, mijn lijf mag alles uitproberen. Beeldaspecten: Compositie - ruimte innemen
MEMORY REEKS Fotografeer een reeks en maakt hier een memory spel van. FOT-12-5	Ik leer bewust naar zijn omgeving te kijken. Ik kan met een camera omgaan. Ik gebruik iets uit de wereld om mij heen in wat ik maak. Beeldaspecten: Verzamelen - ordenen - gelijke vormen zoeken

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	ruimtelijk bouwen
- suggestie op het vlak	plaatsing van figuren op het vlak
Kleur	kleurnamen
	kleursoorten
	kleuren mengen
Vorm	vormsoorten (rond, bol, etc)
	vormkenmerken
	lijn als contour
Textuur	verschillen in textuur
Compositie	groeperen op vorm, kleur, textuur, perspectief, standpunt

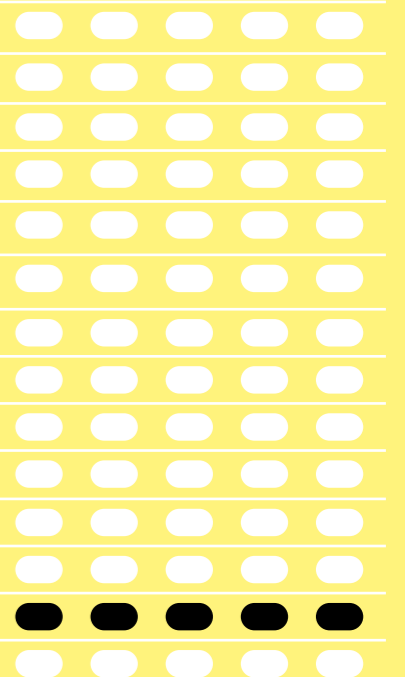
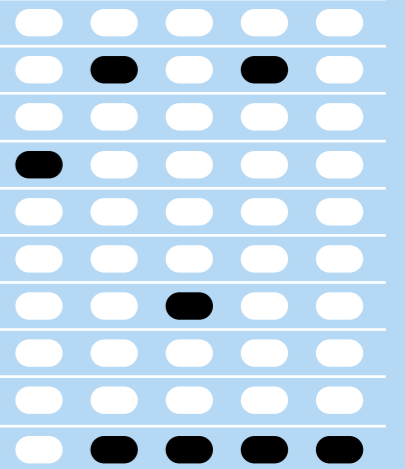
Materiaal/techniek

Tekenen	potlood, stift, waskrijt en bordkrijt
Schilderen	vingerverf, plakkaatverf, inkt
Drukken	stempelen
	sjablonen
Collages maken	knippen, scheuren, plakken
Textiel	repen knippen van textiel
	rijgen met naald en draad
Ruimtelijk contrueren	werken met kosteloos materiaal
	bouwen met blokken
	werken met constructiemateriaal
Plastisch materiaal	boetseren
	spelen met zand en water
(Digitale) media	foto's maken
	eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van de klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden	voorwerpen uit eigen geschiedenis
	gebouwen, monumenten en objecten
Rituelen en gebruiken	oude rijmpjes, liedjes en spelletjes
	feesten
Verhalen	sprookjes
	verhalen van vroeger
Kunstzinnige disciplines	beeldcultuur van kinderen
	prentenboekillustratie
	kunstwerken in de klas
	kinderliedjes, dans en toneel
	poppenspel
	betekenis geven: associaties

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☒	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor beelden en beeldende kunst uit de directe omgeving
	schilderkunst, beeldhouwkunst
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving	architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld huizen, torens, bruggen, parken
	kunstenaars uit verschillende disciplines en de verschillen in werkwijzen, bijvoorbeeld schilders, beeldhouwers, fotografen, architecten
Betekenis	beeldcultuur van kinderen, bijvoorbeeld televisie, kleding, speelgoed, prentenboekillustraties
	associaties bij beeldende kunstwerken en gebruiksvoorwerpen
	speels verkennen van beeldaspecten, materialen en technieken

"Spelen is een bezigheid die men niet ernstig genoeg kan nemen."

JACQUES YVES COUSTEAU

WAT ALS?

Wat als we schoendozen verbouwen tot 'camera'? We maken een groot kijkgat en een kleiner kijkgat waar we een diaraampje in plakken. Als je door de doos heen kijkt kader je de wereld af. Zo kijk je met meer aandacht naar details. Met die details kan je een spel maken. Maak vooraf foto's in de klas. Zoom ver in zodat je bijna

abstracte details overhoudt. Print de foto's en laat leerlingen zoeken. Wat kan het zijn? Herken je iets? Kan je het raden? Kijk door de 'camera' - hoe zie je hetzelfde?

GROEP 3-4

We gaan op ontdekkingsreis in de fotografie. We kijken naar verschillende soorten foto's, van familieportret tot macrofotografie. Dat zijn foto's op hele korte afstand waardoor een vlieg bijvoorbeeld heel groot lijkt. We experimenteren met kikvors - en vogelperspectief. We maken foto's in het lokaal om verschillende perspectieven uit te proberen. Zo maken we spannende foto's met een klein poppetje als hoofdpersoon. Ook maken we een portretpuzzel. Hiervoor fotograferen we eerst elkaars

gezicht. We maken foto's van elkaars neus, oren, ogen, haar en mond. Hiermee puzzelen we een zelfportret bij elkaar. Tot slot leren we over documentaire fotografie. Dit zijn foto's die de werkelijkheid vastleggen. Ze zijn echt. We maken foto's van situaties en plekken in de klas en maken hier een klassenboek van.

Les titels	Leerdoelen
VAN VERSCHILLENDE KANTEN Maak kennis met fotografie. FOT-34-1	Ik leer verschillende termen uit de fotografie kennen. Ik experimenteer met het maken van foto's. *Ik kijk extra lang en goed naar wat er is en wat ik doe. Beeldaspecten: Kader - standpunt - lichtval
KLEINE MENSEN Maak een spannende foto met een klein poppetje als uitgangspunt. FOT-34-2	Ik leer omgaan met een camera. Ik leer standpunten, perspectieven en compositie uitproberen. *Ik voeg een tegenstelling toe, zodat wat ik maak "ongewoon" lijkt. / Als ik aan het werk ben vraag ik me af: wat nou als de wereld er heel anders uit zou zien. Wat zou dat betekenen voor wat ik maak? Beeldaspecten: Perspectief - kijkrichting - grootteverschil
PORTRET PUZZEL Maak foto's van je gezicht. FOT-34-3	Ik maak kennis met de begrippen portret en collage. Ik leer bewust te kijken. *Stel je voor dat je met nieuwe ogen kijkt. Alsof je het nog nooit hebt gezien. Wat zie je dan? Beeldaspecten: Standpunt - lichtval
PORTRET PUZZEL Maak een portret puzzel met de gemaakte foto's. FOT-34-4	Ik bedenk een nieuw idee door fantasie en de werkelijkheid te combineren. Ik probeer verschillende composities uit tijdens het maken. *Wat heb je tegen jezelf gezegd toen je aan het proces begon? Welke woorden heb je tegen jezelf gezegd om aan het werk te blijven? Beeldaspecten: Overlapping - grootteverschil
KLASSENBOEK Maak foto's voor een klassenboek. FOT-34-5	Ik leer over documentaire fotografie. Ik kijk met aandacht naar mijn omgeving. *Ik kan vertellen wat ik interessant vind aan het werk van een kunstenaar. Ik durf het ook in mijn eigen werk te proberen. Beeldaspecten: Statisch - dynamisch - standpunt

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	omsloten ruimte
- suggestie op het vlak	grondlijn
Kleur	kleurnuances en kleurcontrasten gevoelswaarde van kleur, lichtval
Vorm	vormsoorten lichamen ruimtelijk weergeven lijnen als textuur, decoratie, arcering
Textuur	texturen als afdruk
Compositie	perspectief, standpunt, kijkrichting

Materiaal/techniek

Tekenen	pen, oost-indische inkt
Schilderen	beschilderen van werkstukken
Drukken	eenvoudige druktechnieken textiel- en kartondruk
Collages maken	collages maken van papier
Textiel	vormen knippen van textiel weven, vlechten, wikkelen, knopen
Ruimtelijk contrueren	constructie- en verbindingstechniek objecten met beweging
Plastisch materiaal	boetsen uit één stuk
(Digitale) media	foto's maken eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☒	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☒	☒	☒	☒
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☒	☒	☒	☒	☒

	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☒	☒	☒	☒	☒
	☐	☐	☐	☐	☐

	☐	☐	☐	☐	☐

KERNDOEL 56A

Objecten uit het verleden	gebruiksvoorwerpen van vroeger
	gebouwen, monumenten en objecten uit eigen woonplaats
	ambachten, zoals spinnen, ijzersmeden, etc
	oude schilderijen en beelden
Rituelen en gebruiken	gewoonten en gebruiken
	eetcultuur
	omgangsvormen
Verhalen	prenten- en verhalenboeken
	van kinderen bij voorwerpen en monumenten
	over beroepen, gebruiken en gebeurtenissen
Kunstzinnige diciplines	beeldcultuur van kinderen
	fotografie, keramiek, schilderijen
	poppentheater, danstheater
	kunstenars en ambachtslieden

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor de verschillende werkomgevingen en manieren van werken, relatie tussen vorm en functie van kunstwerken
	beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.
	architectuur, omgevingsvormgeving, vervoermiddelen
Betekenis	kunstenaar als beroep, verschillen in discipline, werkomgeving, werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen
	beeldcultuur van kinderen, computerspelletjes, internet, strips
	verhalen van kinderen bij beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen
	relatie betekenis en vormgeving van kunstwerken
	relatie vormgeving en functie van gebruiksvoorwerpen
	relatie tussen kunstwerken van zelfde kunstenaar of thema

☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐

WAT ALS?

Wat als we een portretten gallerij maken vol portretpuzzels? Hangen er ook samengepuzzelde portretten van het team? Wat als we neuzen, oren en ogen van twee mensen door elkaar husselen, kunnen we dan nog raden om wie het gaat? Met een paar goud gespotten krullijsten van de kringloop waan je je in een

museum. Het hoogtepunt is het grote werk waar stukjes van alle leerlingen van de klas samengevoegd zijn tot één grote kubistische reus.

GROEP 5-6

Hocus pocus! Wij toveren met foto's. Leerlingen maken in deze lessenserie kennis met verschillende vormen van fotografie. We oefenen met het maken van een foto-illusie. Daarnaast maken we foto's met kleine poppetjes. We oefenen verschillende perspectieven zoals het kikvors-en vogelperspectief. Met eenvoudige huis, tuin en keukenmaterialen fotograferen we elkaar in portretten die zo uit de 17e eeuw lijken te komen. Ook

leren we Eadweard Muybridge kennen, hij is de uitvinder van bewegend beeld. We maken, net als hij, foto's van een beweging. Dit doen we door heel veel stilstaande beelden achter elkaar te plakken in een flipboekje.

Les titels	Leerdoelen
HOCUS POCUS Maak een foto-illusie met behulp van filters en instellingen op de camera. FOT-56-1	Ik maak kennis met beeldmanipulatie. Ik maak een nieuw beeld door fantasie en werkelijkheid te combineren * Ik verklein of vergroot iets, zodat het vreemd wordt. Beeldaspecten: Illusie - perspectief - standpunt
KLEINE MENSEN Leg met een klein poppetje als uitgangspunt verschillende perspectieven op camera vast. FOT-56-2	Ik leer omgaan met een camera. Ik leer standpunten, perspectieven en compositie uitproberen. * Ik weet wanneer het goed is de ander te volgen in zijn idee en wanneer ik bij mijn eigen idee wil blijven. Beeldaspecten: Kijkrichting - perspectief - kader
HENDRIK KERSTENS Maak een portret in de stijl van Hendrik Kerstens. FOT-56-3	Ik onderzoek welk materiaal het beste pas bij wat hij/zij wil maken. * Ik maak een nieuw beeld door fantasie en werkelijkheid te combineren. * Ik verander iets aan mijn werk door iets toe te voegen of te vervormen, of iets er af te halen. Beeldaspecten: Lichtbron - samenpersen - insnoeren - overlappen
FLIPBOEKJE Fotografeer een beweging. FOT-56-4	Ik leer over het fotograferen van beweging adhv Eadweard Muybridge. Ik ervaar dat bewegend beeld is opgebouwd uit heel veel stilstaande beelden achter elkaar. * Ik deel mijn /ons werk in stappen in. En na een bepaalde stap bedenk ik wat de vervolgstap moet zijn. Beeldaspect: Suggestie van beweging - statisch - dynamisch
FLIPBOEKJE Maak een flipboekje. FOT-56-5	Ik ervaar dat bewegend beeld is opgebouwd uit heel veel stilstaande beelden. Ik denk na over de volgorde van mijn werk. * Ik maak een opbouw in de beelden/verhalen/ muziek die ik maak, zodat er voor de kijker iets gebeurt. Beeldaspecten: Suggestie van beweging - statisch - dynamisch

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	ruimte doorstekende vormen ruimte inrichten
- suggestie op het vlak	overlapping van objecten en figuren stilstaand, beweging, illusie grootteverschil van figuren
Kleur	relatie tussen kleur en licht signaal- en camouflagekleuren kleurenfamilies
Vorm	vormsoorten lichaamsvormen in verhouding lijnen om iets uit te drukken
Textuur	texturen tekenen op het platte vlak textuur in plastische materialen
Compositie	motieven voor decoratie, patronen perspectief, standpunt

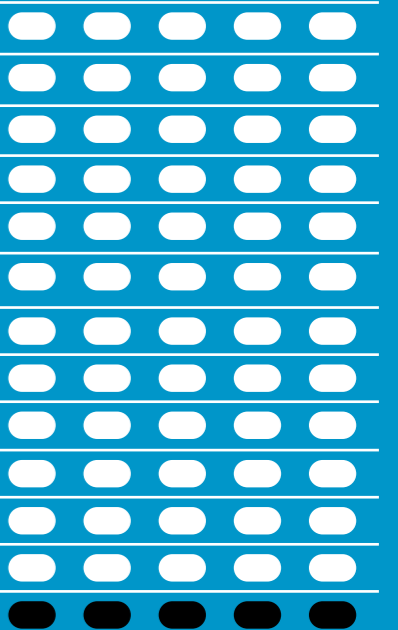
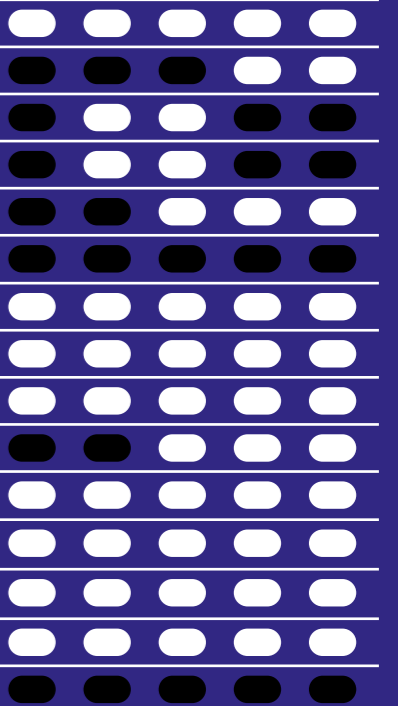
Materiaal/techniek

Tekenen	conté en houtskool digitaal tekenen
Schilderen	verdunde en onverdunde verf
Drukken	monoprint en sjabloondruk
Collages maken	van verschillende papieren
Textiel	lapjes vastrijgen op een ondergrond
Ruimtelijk contrueren	snijden en ritsen van papier houtbewerking maquettes bouwen
Werken met plastisch materiaal	textuur aanbrengen in klei platen en ringen kleien papier-maché
(Digitale) media	gebeurtenis vastleggen

KERNDOEL 55

Reflecteren	plannen: wat ga je maken en hoe? product en werkprocessen klassikaal bespreken

Les 1
Les 2
Les 3
Les 4
Les 5

eigen werk in relatie tot dat van kunstenaars bespreken
 respect en waardering tonen voor het werk en de
 zienswijze van anderen

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden

kunst en voorwerpen uit het dagelijks
 leven vroeger: kenmerken,
 eigenschappen en gebruik

cultuurhistorische gebouwen,
 monumenten en objecten in de omgeving

het dagelijkse leven in oude schilderijen
 en beelden

oude kaarten, afbeeldingen en foto's van
 vroeger

verschillende historische bronnen
 raadplegen

verschillen en overeenkomsten tussen
 heden en verleden

Rituelen en gebruiken

gewoonten en gebruiken

eetcultuur

waarden en normen

omgangsvormen vroeger en nu

Verhalen

jeugdliteratuur

informatieve teksten over het verleden

spreekwoorden en gezegden

verhalen van kinderen bij voorwerpen en
 monumenten aan de hand van gerichte
 vragen

verhalen bij voorwerpen, gebruiken,
 gebeurtenissen van vroeger

Kunstzinnige diciplines

beeld- en muziekcultuur van kinderen

grafiek, modevormgeving, decors en
 theaterkostuums

architectuur, omgevingsvormgeving

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen vormgeving, functie en
 doelgroep

Kunstzinnige diciplines

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

kunstenaar als beroep in heden en
 verleden: verschillen in discipline,
 werkomgeving en werkwijze,
 inspiratiebronnen, creatieve processen.
 tentoonstellen en (ver)kopen van kunst

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen
 en thema's

aandacht voor het beroep van
 kunstenaar, vroeger en nu; verschil tussen
 autonoom en toegepast werk, de relatie
 kunstwerk met de omgeving,
 stijlkenmerken

Beeldende kunst, architectuur
 en vormgeving in de directe
 omgeving.

mode, grafiek, decors en theaterkostuums
 architectuur, omgevingsvormgeving,
 bijvoorbeeld straatmeubilair,
 landschapsarchitectuur

verschillen in discipline, werkomgeving en
 werkwijze, inspiratiebronnen, creatieve
 processen. Tentoonstellen en
 (ver)kopen van kunst

beeldcultuur van kinderen,
 bijvoorbeeld tijdschriften, reclame,
 (computer)animaties

Hierbij is aandacht voor de
 betekenis

het verhaal van het kunstwerk vanuit het
 perspectief van het kind

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen de vormgeving, functie en
 doelgroep

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

"Binnen de perken
zijn de mogelijkheden
even onbeperkt als
daarbuiten."

JULES DEELDER

WAT ALS

Wat als we met die foto-illusies een grapje met de ouders uithalen? Help, uw zoon is opgegeten. Oh jee, uw dochter is helaas geplet door de voet van een gigantisch monster. En deze boefjes luisterden alweer niet dus we hebben moeten besluiten ze op te sluiten onder een reuze emmer. Excuses voor het ongemak. We konden er niets aan doen, dit was absolute overmacht.

GROEP 7-8

In deze lessenserie maken leerlingen kennis met de begrippen insceneren en registreren. Bij insceneren bepaalt de fotograaf hoe het onderwerp zit of staat. Wanneer de fotograaf registreert, maakt hij een foto van een moment zonder daar iets aan te veranderen. We oefenen met deze twee manieren. Geïnspireerd op het werk van Jimmy Nelson maken we portretten en een klassenfoto. Jimmy Nelson fotografeert inheemse stammen. We zien de klas ook even als stam en

bedenken welke attributen we vasthouden en hoe we poseren. Daarnaast oefenen we met verschillende foto perspectieven door kleine poppetjes te fotograferen. Tot slot leren we over abstracte fotografie. We maken een abstracte foto van bijvoorbeeld een mooie schaduw of een mooie structuur. De foto maken we nog abstracter door hem op de computer te bewerken.

Les titels

NET ECHT

Maak kennis met fotografie.
FOT-78-1

Leerdoelen

Ik leer verschillende termen uit de fotografie kennen.

Ik experimenteer met het maken van foto's.

*Ik vertel wat ik voel en wat ik daarvan vind, als ik luister of kijk naar kunst. - Ik probeer te ontdekken wat de kunstenaar bedoelt met zijn werk.

Beeldaspecten: Standpunt - groeperen - rangschikken

JIMMY NELSON

Maak een portret en klassenfoto in de stijl van Jimmy Nelson.
FOT-78-2

Ik denk na over hoe ik mijn identiteit/cultuur zichtbaar kan maken.

Ik leer over documentaire fotografie.

*Ik maak iets vanuit wie ik ben en wat ik belangrijk vind.

Beeldaspecten: Standpunt - beleving van kleur - ordenen

KLEINE MENSEN

Leg met een klein poppetje als uitgangspunt verschillende perspectieven op camera vast.
FOT-78-3

Ik probeer standpunten, perspectieven en compositie uit.

Ik geef nieuwe betekenis aan bestaande dingen.

*Ik onderzoek welke ideeën ik krijg als ik mijn werk vanuit een ander perspectief bekijk. Bijvoorbeeld personage, voorwerp, ondersteboven.

Beeldaspecten: Kijkrichting - perspectief - kader - coulissewerking

ABSTRACT

Maak een abstracte foto.
FOT-78-4

Ik leer over abstracte fotografie.

Ik ontdek kunst in mijn eigen omgeving.

*Ik heb vertrouwen in wat ik doe, ook al is het misschien anders dan wat anderen doen.

Beeldaspecten: Vorm - restvorm - weergave van het oppervlak - ritme

ABSTRACT

Bewerk de abstracte foto op de computer.
FOT-78-5

Ik maak van iets bestaans iets nieuws.

Ik experimenteer met nabewerking op de computer.

*Ik let op details en voeg nieuwe details toe waar nodig.

Beeldaspecten: Kleur - textuur - stileren - spiegelen

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	relatie interieur en exterieur
Ruimte suggestie op het vlak	standpunt en horizon
	vervagen van kleur, contour of textuur
Kleur	lichtval
	betekenis van kleur
	systematiek
Vorm	kleur en sfeer
	geometrisch en organisch
	karacteristieke houding van mensen en dieren
Textuur	lijnen om diepte aan te geven
	diepte doormiddel van textuur
Compositie	opbouw, ordening, evenwicht, betekenis coulisserwerking

Materiaal/techniek

Tekenen	potlood van verschillende hardheid
Schilderen	het effect van kwast en penseelstreeks
Drukken	in lagen (kleuren) drukken, lino- en zeefdruk
Collages maken	van verschillende soorten materiaal
Textiel	kleding en andere vormgeving
	appliceren, borduren, haken
Ruimtelijk contrueren	verbinden van hout, metaal of kunststof scharnieren, schuiven en draaien
Werken met plastisch materiaal	met klei karakteristieke houding aangeven door buiging van romp en ledematen
(Digitale)media	een multimediapresentatie maken
	fotografie: enceneren, registreren

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☒	☒
☐	☒	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☒
☒	☒	☒	☒	☒

KERNDOEL 55

Reflecteren

bespreking van ideeën, plannen en keuze
mogelijkheden voor het maken van een
eigen presentatie

mening geven over eigen product en
werkproces en over dat van
groepsgenoten

mening geven over het werk
van kunstenaars

eigen mening met argumenten
onderbouwen

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☒	☒
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☒	☒	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒

KERNDOEL 56A

Objecten uit het verleden

kunst en (gebruiks)voorwerpen uit het
dagelijks leven vroeger: kenmerken,
eigenschappen en gebruik

karakter van steden en dorpen:
monumenten en andere oude gebouwen

karakter van landschappen: stuwwallen,
duinen, terpen, dijken, polders, kanalen,
wegen

werelderfgoedlijst

archieven en musea

gebondenheid van objecten aan een
bepaalde tijd, plaats en situatie

Rituelen en gebruiken

doorgeven van en veranderingen in
gebruiken, gewoonten en rituelen

gebruiken, gewoonten en rituelen in
verschillende tijdsperiodes en culturen
waarden en normen

Verhalen

herkomst van spreekwoorden en teksten
van oude liedjes

verhalen bij voorwerpen en monumenten
aan de hand van zelfstandig
bronnenonderzoek

verhalen bij voorwerpen, gebruiken,
gebeurtenissen van vroeger

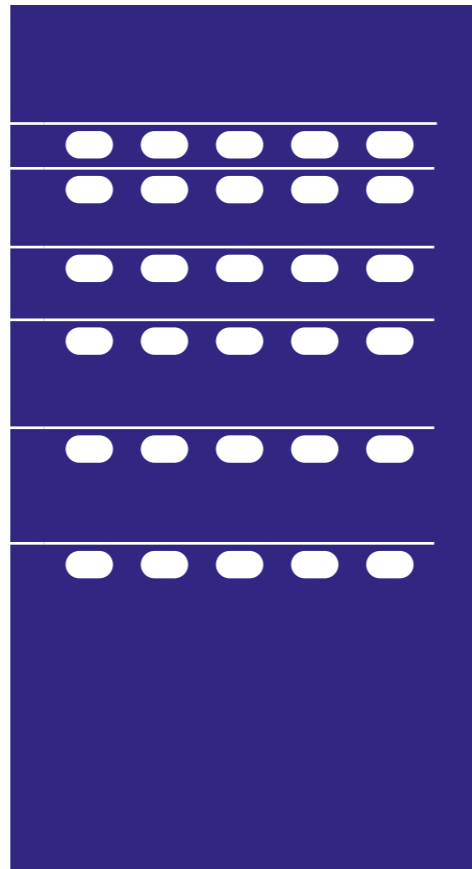
filosofisch gedachtegoed uit verschillende
beschavingen

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐

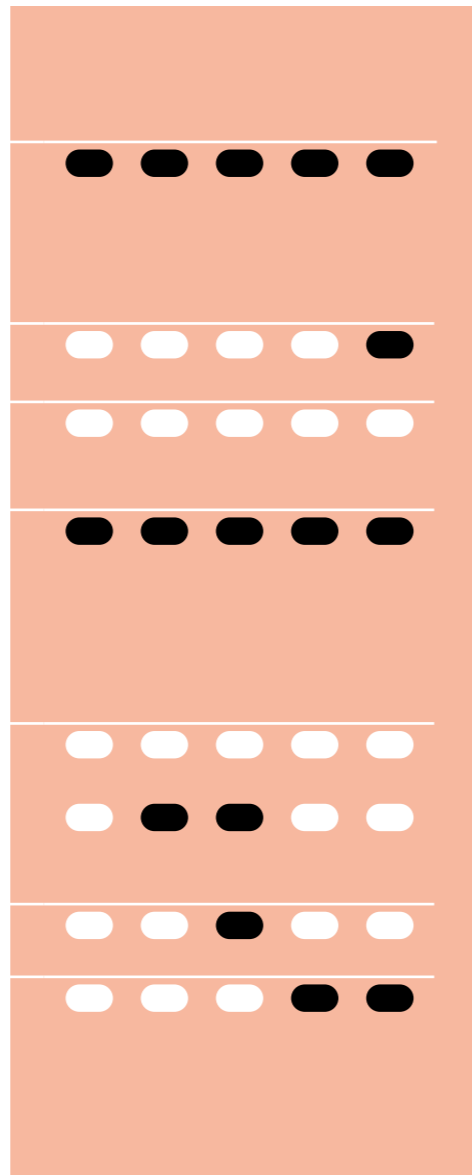
KERND OEL 56A

Kunstzinnige disciplines	beeld- en muziekcultuur van kinderen computer- en videokunst, videoclips, film en theatervormgeving
	architectuur/omgevingsvormgeving (bijv. interieur, exterieur)
	duiding van een kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker
	toepassing van technologie in muziek, theater, beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen
	hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor het kunstwerk vanuit de kijker en vanuit de kunstenaar zelf. Kunst uit andere culturen. Aandacht voor het toepassen van nieuwe media en combineren van kunstdiscipline
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.	computer en videokunst en theatervormgeving
	architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld interieur en exterieur van huizen
	hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken
	beeldcultuur van kinderen, tijdschriften, reclame, animaties
	het verhaal van het kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker
	de betekenis van een werk binnen de context van tijd en (sub)cultuur
	toepassing van technologie in beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen

"Ik geloof meer in de
waarheid van sprookjes
dan dat ik geloof in de
waarheid in de krant."

LOTTE REINGER

WAT ALS

Wat als we met de gefotografeerde popjes een reisverhaal uitbeelden? We verkennen het schoolplein en de wijk vanuit kikvors- en vogelperspectief. We printen een selectie foto's uit en vertellen met behulp van een Kamishibai (een vorm van Japans verteltheater) over de reis van de held.

Hoe die het schoolplein verlaat, de wereld intrekt en avonturen beleeft. Misschien wil de onderbouw wel publiek zijn?

PIONIER!

kunst op school

LEERDOELEN LICHT

lescode	titel	opdracht
LIC-12-1	intro - schaduwtekenen	In tweetallen op het schoolplein elkaars schaduw omtrekken en kleuren
LIC-12-2	raambeestje	Maak een raamhanger. Vandaag: materiaalonderzoek
LIC-12-3	raambeestje	Maak een raamhanger. Vandaag: maken
LIC-12-4	priklampion	Maak met knutselolie een priklampion
LIC-12-5	blacklightverf	Schilderen met blacklightverf
LIC-34-1	intro - schaduwzoeken	Ontdek in het klaslokaal bijzondere schaduwen
LIC-34-2	schaduw superhelden	Maak een superheld verhaal in schaduwtheater stijl. Vandaag: superheld signaal maken.
LIC-34-3	schaduw superhelden	Maak een superheld verhaal in schaduwtheater stijl. Vandaag: schaduw pop maken.
LIC-34-4	schaduw superhelden	Maak een superheld verhaal in schaduwtheater stijl. Vandaag: presenteren.
LIC-34-5	blacklightschmink	Elkaar schminken met blacklight schmink
LIC-56-1	intro - spotlight	Elkaar in het licht zetten, principes van theaterlicht verkennen
LIC-56-2	monster onder je bed	Maak een waxinelicht-houder met monstersilhouet. Vandaag: ontwerp
LIC-56-3	monster onder je bed	Maak een waxinelicht-houder met monstersilhouet. Vandaag: maken
LIC-56-4	schaduw handmonster	Maak met je handen schaduwfiguren
LIC-56-5	blacklight handmonster	Je eigen handen schminken met blacklight schmink.
LIC-78-1	intro - schaduwbeelden	Een scene op schaal bouwen en uitlichten, verken de principes van theaterlicht.
LIC-78-2	schaduwtheater	Een papieren theater ontwerpen en maken. Vandaag: ontwerp
LIC-78-3	schaduwtheater	Een papieren theater ontwerpen en maken. Vandaag: maken
LIC-78-4	schaduwtheater	Een papieren theater ontwerpen en maken. Vandaag: afmaken en presenteren
LIC-78-5	blacklightpersonage	Creëer een blacklight personage met een geschminkt handmasker.
LIC-OHP	bonusles	Met overheadprojectors schaduwbeelden maken.

GROEP 1-2

We verkennen de begrippen licht, schaduw en donker door elkaars schaduwen over te trekken op het schoolplein en in te kleuren. Ook onderzoeken we welke materialen er veel licht doorlaten. Met deze kennis gaan we aan de slag en maken we een raambeestje van cellofaan, papier en restmateriaal. Metaalfolie toveren we om tot een priklampion door met een prikpen gaatjes te maken. In de laatste les gaan we zelfs verven met blacklightverf! Hoe ziet dat eruit in het donker?

Les titels	Leerdoelen
INTRO - SCHADUWTEKENEN In tweetallen op het schoolplein elkaars schaduw omtrekken en kleuren LIC-12-1	Ik herken schaduw. Ik leer samenwerken bij het omtrekken van de schaduwen. *Ik laat mij inspireren door te kijken of te luisteren naar wat iemand anders doet of maakt. Beeldaspecten: Licht - schaduw - lijn als contour
RAAMBEESTJE Maak een raamhanger. Vandaag: materiaalonderzoek. LIC-12-2	Ik ervaar het effect van licht door verschillende materialen. Ik experimenteer met verschillende materialen. *Ik breng afwisseling aan in wat ik maak. Beeldaspecten: Licht - kleur - transparant - ondoorzichtig
RAAMBEESTJE Maak een raamhanger. Vandaag: maken. LIC-12-3	Ik ervaar het effect van licht door verschillende materialen. Ik breng verschillende materialen samen tot iets nieuws. *Ik kan iets vertellen over wat ik heb gemaakt en hoe dat ging. Beeldaspecten: Lichtval - construeren
PRIKLAMPION Maak met knutselolie een priklampion. LIC-12-4	Ik ervaar het effect van licht door gaatjes. Ik oefen mijn motoriek met prikpen en prikmat. *Ik kijk extra lang en goed naar wat er is en wat ik doe. Beeldaspecten: Lichtval - patroon
BLACKLIGHTVERF Schilderen met blacklightverf. LIC-12-5	Ik schilder met blacklightverf. Ik denk na over zichtbaar/onzichtbaar. *Waardoor werd je verrast tijdens het werken? Beeldaspecten: Lichtgevend - (on)zichtbaar

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	ruimtelijk bouwen
- suggestie op het vlak	plaatsing van figuren op het vlak
Kleur	kleurennamen
	kleursoorten
	transparant, opaak, reflecterend
Vorm	vormsoorten (rond, bol, etc)
	vormkenmerken, vorm, restvorm
	lijn als contour, silhouet
Textuur	verschillen in textuur
Compositie	groeperen op vorm, kleur, textuur, decoratie

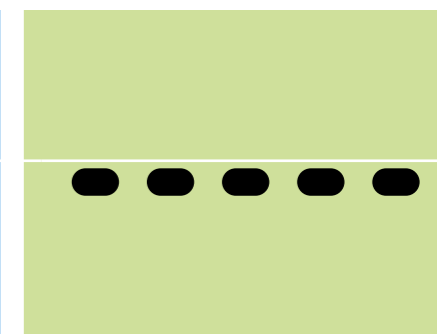
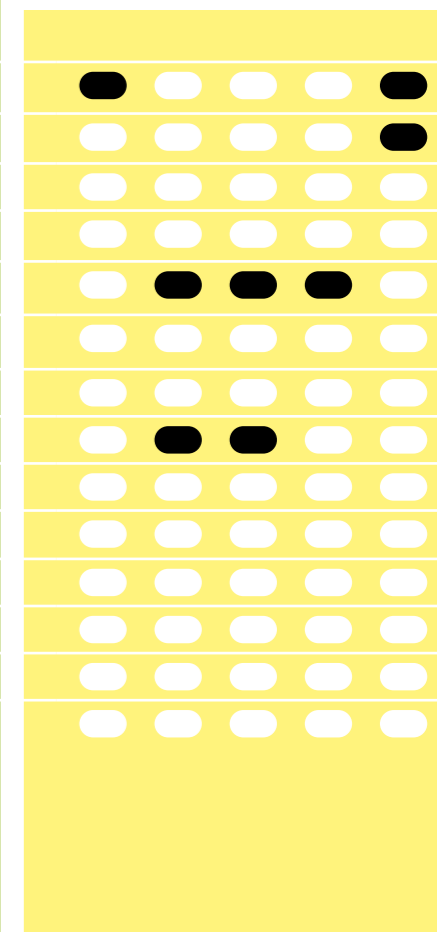
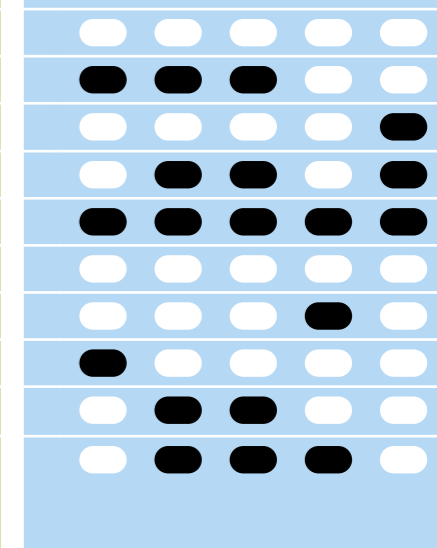
Materiaal/techniek

Tekenen	potlood, stift, waskrijt en bordkrijt
Schilderen	vingerverf, plakkaatverf, inkt
Drukken	stempelen
	sjablonen
Collages maken	knippen, scheuren, plakken, prikken
Textiel	repen knippen van textiel
	rijgen met naald en draad
Ruimtelijk contrueren	werken met kosteloos materiaal
	bouwen met blokken
	werken met constructiemateriaal
Plastisch materiaal	boetsen
	spelen met zand en water
	(Digitale) media
	eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van de klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden	voorwerpen uit eigen geschiedenis
	gebouwen, monumenten en objecten
Rituelen en gebruiken	oude rijmpjes, liedjes en spelletjes
	feesten
Verhalen	sprookjes
	verhalen van vroeger
Kunstzinnige disciplines	beeldcultuur van kinderen
	prentenboekillustratie
	kunstwerken in de klas
	kinderliedjes, dans en toneel
	poppenspel
	betekenis geven: associaties

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☒	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☐	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☐	☒

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor beelden en beeldende kunst uit de directe omgeving
	schilderkunst, beeldhouwkunst
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving	architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld huizen, torens, bruggen, parken
	kunstenaars uit verschillende disciplines en de verschillen in werkwijzen, bijvoorbeeld schilders, beeldhouwers, fotografen, architecten
	beeldcultuur van kinderen, bijvoorbeeld televisie, kleding, speelgoed, prentenboekillustraties
Betekenis	associaties bij beeldende kunstwerken en gebruiksvoorwerpen
	speels verkennen van beeldaspecten, materialen en technieken

☒	☒	☒	☒	☒
☒	☒	☐	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☐	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☐	☒
☒	☒	☒	☒	☒

"Iedereen wist dat het niet kon, totdat er iemand kwam die het niet wist."

STOICIJNSE FILOSOFIE

WAT ALS?

Wat als we onze eigen sterrenhemel kunnen maken? Wat als we dag en nacht kunnen spelen? Met wattenstaafjes stempelen en stippen we sterren. Vellen vol. We bekleden er de binnenkant van een donkere tent in de speelhoek mee. Daaronder een matje, een slaapzak en blacklight zaklamp. Ga je mee slapen onder de sterren? We schijnen met het zaklampje op onze eigen sterrenhemel. Zo lichten de sterren op. We vertellen elkaar gefluisterde verhalen. Als we uit de tent stappen is het weer dag. Op de muur hangt een vel papier. Als ik voor de lamp ga staan zie ik mijn schaduw. Ik dans en mijn schaduw danst mee. Ik kan ook heel stil staan. Wil jij mijn schaduw tekenen?

GROEP 3-4

We verkennen het thema Licht door met een zaklamp op zoek te gaan naar schaduwen in een verduisterd klaslokaal. Wat zie je? Hoe lang zijn de schaduwen? In drie lessen maken we ons eigen schaduwtheaterstuk. Het stuk gaat over een superheld, die we zelf mogen verzinnen. Voor onze superheld ontwerpen we een lichtsignaal. Bijvoorbeeld een letter zoals bij Superman. Ook maken we een schaduwpop van onze superheld. We leren over een negatief en een positief silhouet en denken na over het contrast tussen licht en schaduw. Met de gemaakte silhouetten houden we een schaduwtheatervoorstelling voor elkaar. In de laatste les schminken we elkaar met blacklight schmink. In het licht zien we er nog niet zoveel van maar hoe zien we eruit in het donker met het blacklight licht erop?

Les titels	Leerdoelen
INTRO - SCHADUWZOEKEN Ontdek in het klaslokaal bijzondere schaduwen LIC-34-1	Ik kijk met een frisse blik naar schaduwen. Ik kijk aandachtig. *Hoe zouden kinderen van Mars deze opdracht verder maken? Beeldaspecten: Licht - schaduw
SCHADUW SUPERHELDEN Maak een superheld verhaal in schaduwtheater stijl. Vandaag: superheld signaal maken. LIC-34-2	Ik ontdek lichtsignalen. Ik leer over negatief en positief silhouet. *Ik heb vertrouwen in wat ik doe, ook al is het misschien anders dan wat anderen doen. Beeldaspecten: Silhouet - vorm - restvorm
SCHADUW SUPERHELDEN Maak een superheld verhaal in schaduwtheater stijl. Vandaag: schaduw pop maken. LIC-34-3	Ik leer over schaduw theater. Ik leer over negatief en positief silhouet. *Als ik aan het werk ben vraag ik me af: wat nou als de wereld er heel anders uit zou zien. Wat zou dat betekenen voor wat ik maak? Beeldaspecten: Silhouet - vorm - restvorm
SCHADUW SUPERHELDEN Maak een superheld verhaal in schaduwtheater stijl. Vandaag: presenteren. LIC-34-4	Ik leer samenwerken. Ik leer presenteren. *Ik denk erover na hoe ik mijn werk wil laten zien aan anderen. Beeldaspecten: Lichtval - silhouet
BLACKLIGHT SCHMINK Elkaar schminken met blacklight schmink. LIC-34-5	Ik werk samen, leg uit en luister goed. Ik kan me iets voorstel wat er nog niet is (hoe gaat het schilderwerk er in het donker uitzien?). *Ik breng contrast aan in mijn werk. Beeldaspecten: Lichtgevend - (on)zichtbaar

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	omsloten ruimte
- suggestie op het vlak	grondlijn
Kleur	kleurnuances en kleurcontrasten transparant, opaak, reflecterend, licht, schaduw
Vorm	vormsoorten silhouette, vorm, restvorm lijnen als textuur, decoratie, arcering
Textuur	texturen als afdruk
Compositie	ritme, herhaling van vormen

Materiaal/techniek

Tekenen	pen, oost-indische inkt
Schilderen	beschilderen van werkstukken
Drukken	eenvoudige druktechnieken textiel- en kartondruk
Collages maken	collages maken van papier, knippen, scheuren
Textiel	vormen knippen van textiel weven, vlechten, wikkelen, knopen
Ruimtelijk contrueren	constructie- en verbindingstechniek objecten met beweging
Plastisch materiaal	boetsen uit één stuk
(Digitale) media	foto's maken eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

	☐	☒	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☒	☐	☐	☐	☐
	☒	☒	☒	☒	☒
	☐	☒	☐	☐	☐
	☐	☒	☒	☒	☐
	☐	☐	☐	☐	☒
	☐	☐	☐	☐	☐
	☒	☐	☐	☐	☐

	☒	☒	☒	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☒
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☒	☒	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☒
	☐	☐	☐	☐	☐

	☒	☒	☒	☒	☒

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden	gebruiksvoorwerpen van vroeger
	gebouwen, monumenten en objecten uit eigen woonplaats
	ambachten, zoals spinnen, ijzersmeden, etc
	oude schilderijen en beelden
Rituelen en gebruiken	gewoonten en gebruiken
	eetcultuur
	omgangsvormen
Verhalen	prenten- en verhalenboeken
	van kinderen bij voorwerpen en monumenten
	over beroepen, gebruiken en gebeurtenissen
Kunstzinnige diciplines	beeldcultuur van kinderen
	fotografie, keramiek, schilderijen
	poppentheater, danstheater
	kunstenars en ambachtslieden

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☒
☐	☒	☒	☐	☐
☒	☒	☒	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☒
☐	☐	☒	☒	☐
☒	☐	☐	☒	☒

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor de verschillende werkomgevingen en manieren van werken, relatie tussen vorm en functie van kunstwerken
	beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.
	architectuur, omgevingsvormgeving, vervoermiddelen
Betekenis	kunstenaar als beroep, verschillen in discipline, werkomgeving, werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen
	beeldcultuur van kinderen, computerspelletjes, internet, strips
	verhalen van kinderen bij beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen
	relatie betekenis en vormgeving van kunstwerken
	relatie vormgeving en functie van gebruiksvoorwerpen
	relatie tussen kunstwerken van zelfde kunstenaar of thema

☒	☐	☒	☒	☐
☒	☐	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☒
☒	☐	☒	☒	☒
☐	☒	☒	☐	☐
☒	☒	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☒

"Alles is al eens gedaan
maar niet door jou."

TUIMELTEKST

WAT ALS?

Wat als we met ons schaduwtheater optreden op het podium? We schrijven met de klas een verhaal waarin alle superhelden een rol hebben. De verteller leest voor terwijl de poppen achter het witte laken omstebeurt opkomen. Het publiek klapt luid als in de donkere zaal de lichtsignalen bewegen. Niet schrikken, de boeven zijn geschminkt met blacklight schmink en trekken enge gezichten naar het publiek. Ze zien er nog spannender uit omdat ze met de zaklampen van onder worden uitgelicht. Brrrrr. Maar wees gerust, onze klas vol helden redt jullie wel!

GROEP 5-6

We verkennen het thema licht door elkaar in de spotlights te zetten met een zaklamp. Waar licht is, is ook schaduw. We maken een monster voor onder ons bed. Hiervoor ontwerpen we een monster en knippen die uit stevig folie. Door het folie te vouwen en er een (kunst) waxinelichtje bij te zetten, zie je opeens een monsterschaduw op de muur. Schaduwfiguren op de muur maken we ook met onze handen. Herkennen we de schaduwen? Door onze handen met blacklight te schminken wekken we de schaduwfiguren tot leven: ze geven licht!

Les titels	Leerdoelen
INTRO - SPOTLIGHT Elkaar in het licht zetten, principes van theaterlicht verkennen. LIC-56-1	Ik maak kennis met licht als spotlight. Ik ervaar dat je met licht aandacht kan sturen. * Ik vertel wat ik voel en wat ik daarvan vind, als ik luister of kijk naar kunst. Beeldaspecten: Lichtval - kleur - kijkrichting
MONSTER ONDER JE BED Maak een waxinelicht-houder met monstersilhouet. Vandaag: ontwerp. LIC-56-2	Ik maak een silhouet van metaalfolie. Ik speel met het contrast tussen schaduw en licht. * Ik verklein of vergroot iets, zodat het vreemd wordt. Beeldaspecten: Silhouet - schaduw - licht
MONSTER ONDER JE BED Maak een waxinelicht-houder met monstersilhouet. Vandaag: maken. LIC-56-3	Ik oefen knippen in folie. Ik maak een spannend monster * Als er iets onverwachts gebeurt, gebruik ik dit en zie ik het niet als een fout. Beeldaspecten: Silhouet - schaduw - licht
SCHADUW HANDMONSTER Maak met je handen schaduwfiguren. LIC-56-4	Ik zoek figuren in zijn eigen handen. Ik maak van iets dat bestaat, iets anders. * Ik bedenk een nieuw idee, door fantasie en de werkelijkheid te combineren. Beeldaspect: Silhouet - schaduw - figuratief
BLACKLIGHT HANDMONSTER Je eigen handen schminken met blacklight schmink LIC-56-5	Ik kan me iets voorstel wat er nog niet is (hoe gaat het schilderwerk er in het donker uitzien?). Ik experimenteer met blacklight schmink. * Ik beslis zelf wat ik ga maken. Beeldaspecten: Lichtgevend - (on)zichtbaar

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	ruimte doorstekende vormen ruimte inrichten
- suggestie op het vlak	overlapping van objecten en figuren plaats van objecten in het grondvlak grootteverschil van figuren
Kleur	relatie tussen kleur en licht kleurnuances en contrasten transparant, opaak, reflecterend, licht, schaduw
Vorm	vormsoorten lichaamsvormen in verhouding lijnen om iets uit te drukken
Textuur	texturen tekenen op het platte vlak textuur in plastische materialen
Compositie	motieven voor decoratie kijkrichting, perspectief

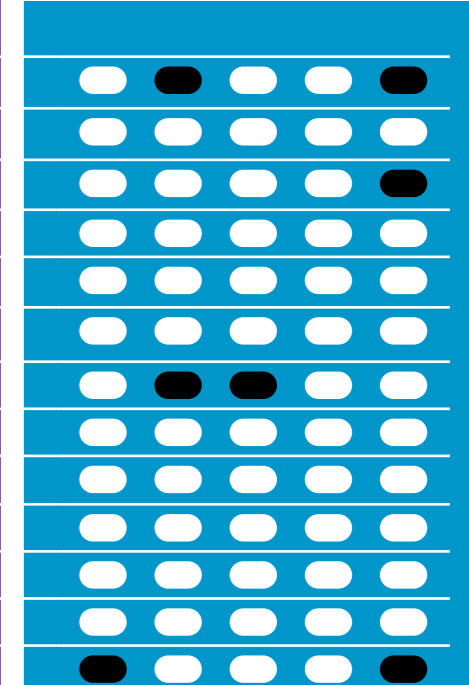
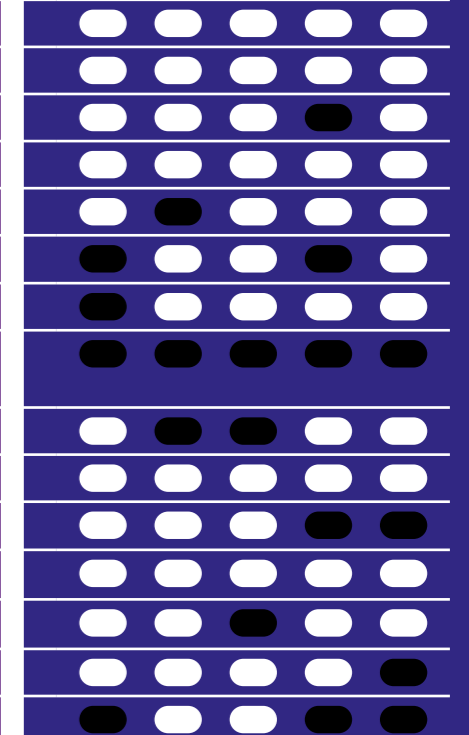
Materiaal/techniek

Tekenen	conté, houtskool en potlood digitaal tekenen
Schilderen	verdunde en onverdunde verf
Drukken	monoprint en sjabloondruk
Collages maken	van verschillende papieren
Textiel	lapjes vastrijgen op een ondergrond
Ruimtelijk contrueren	snijden en ritsen houtbewerking maquettes bouwen
Werken met plastisch materiaal	textuur aanbrengen in klei platen en ringen kleien papier-maché
(Digitale) media	gebeurtenis vastleggen, fotograferen

KERNDOEL 55

Reflecteren	plannen: wat ga je maken en hoe? product en werkprocessen klassikaal bespreken

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

eigen werk in relatie tot dat van kunstenaars bespreken
respect en waardering tonen voor het werk en de
zienswijze van anderen

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden

kunst en voorwerpen uit het dagelijks
leven vroeger: kenmerken,
eigenschappen en gebruik

cultuurhistorische gebouwen,
monumenten en objecten in de omgeving

het dagelijkse leven in oude schilderijen
en beelden

oude kaarten, afbeeldingen en foto's van
vroeger

verschillende historische bronnen
raadplegen

verschillen en overeenkomsten tussen
heden en verleden

Rituelen en gebruiken

gewoonten en gebruiken

eetcultuur

waarden en normen

omgangsvormen vroeger en nu

Verhalen

jeugdliteratuur

informatieve teksten over het verleden

spreekwoorden en gezegden

verhalen van kinderen bij voorwerpen en
monumenten aan de hand van gerichte
vragen

verhalen bij voorwerpen, gebruiken,
gebeurtenissen van vroeger

Kunstzinnige diciplines

beeld- en muziekcultuur van kinderen

grafiek, modevormgeving, decors en
theaterkostuums

architectuur, omgevingsvormgeving

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen vormgeving, functie en
doelgroep

Kunstzinnige diciplines

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

kunstenaar als beroep in heden en
verleden: verschillen in discipline,
werkomgeving en werkwijze,
inspiratiebronnen, creatieve processen.
tentoonstellen en (ver)kopen van kunst

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen
en thema's

aandacht voor het beroep van
kunstenaar, vroeger en nu; verschil tussen
autonoom en toegepast werk, de relatie
kunstwerk met de omgeving,
stijlkenmerken

Beeldende kunst, architectuur
en vormgeving in de directe
omgeving.

mode, grafiek, decors en theaterkostuums

architectuur, omgevingsvormgeving,
bijvoorbeeld straatmeubilair,
landschapsarchitectuur

verschillen in discipline, werkomgeving en
werkwijze, inspiratiebronnen, creatieve
processen. Tentoonstellen en
(ver)kopen van kunst

beeldcultuur van kinderen,
bijvoorbeeld tijdschriften, reclame,
(computer)animaties

Hierbij is aandacht voor de
betekenis

het verhaal van het kunstwerk vanuit het
perspectief van het kind

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen de vormgeving, functie en
doelgroep

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

"Voorbij het idee over
wat goed is en wat
fout is, is een prachtige
tuin. En daar zal ik je
ontmoeten.

JALAL AD-DIN RUMI

WAT ALS

Wat als we een schaduwtenoonstelling maken in de stijl van Christian Boltanski? We bekijken zijn werk bij de beeldpresentatie in les twee. Hoe kunnen we ook een wand met dansende schaduwfiguren vullen? We knippen figuren die passen bij de geschiedenislessen. Ben je met jagers en verzamelaars bezig? De jagers verzamelen zich rond het kampvuur na een spannende jacht. Er worden jagers, speren en bizonnen uitgeknipt. Door de (kunst) waxinelichtjes werpen ze een beweeglijke schaduw op de muur. Op de muur hangen vellen papier waarop met water, gekleurde aarde en specerijen een 'grotschildering' gemaakt is. De schaduwjagers dansen een overwinningdans en wij dansen mee.

GROEP 7-8

Een plek waar licht een belangrijke rol speelt is het theater. Door het podium op een bepaalde manier te belichten kun je de aandacht van de kijker sturen. Hoe maak je bijvoorbeeld het licht 'spannend' of 'verdrietig'? De leerlingen bouwen in de eerste les een scène op schaal en experimenteren met theaterlicht. In zo'n drie lessen wordt een papieren theater ontworpen en gemaakt. Miniatuurtheaters die in de Victoriaanse tijd verkocht werden inspireren ons daarbij. Door platen achter elkaar te schuiven kun je steeds andere scènes spelen. Leerlingen bedenken scènes voor hun schaduwtheater en knippen hiervoor silhouetten uit papier. In de laatste les gaan we aan de slag met blacklightverf. We bedenken een theater personage en schminken onze handen tot een masker. Hoe ziet dat eruit in het donker met blacklight licht erop?

Les titels

Leerdoelen

INTRO - SCHADUWBEELDEN

Een scène op schaal bouwen en uitlichten, verken de principes van theaterlicht.
LIC-78-1

Ik maak kennis met het thema licht.

Ik bouw een scène op schaal en belicht het podium.

Ik beeld met wat ik maak een gevoel of een sfeer uit.

Beeldaspecten: Kijkrichting - licht als kleur - stemming

SCHADUWTHEATER

Een papieren theater ontwerpen en maken. Vandaag: ontwerp.
LIC-78-2

Ik maak kennis met papier-snijkunst en papieren theaters.

Ik ontwerp silhouetten.

* Ik deel mijn / ons werk in stappen in. En na een bepaalde stap bedenk ik wat de vervolgstap moet zijn.

Beeldaspecten: Lichtval - silhouet - vorm

SCHADUWTHEATER

Een papieren theater ontwerpen en maken. Vandaag: maken.
LIC-78-3

Ik snij of knip silhouetten uit papier.

Ik maak met de silhouetten een papieren theater.

* Als het niet gaat zoals ik heb gepland, pas ik mijn idee aan zodat ik toch met plezier verder kan.

Beeldaspecten: Lichtval - silhouet - vorm

SCHADUWTHEATER

Een papieren theater ontwerpen en maken. Vandaag: afmaken en presenteren.
LIC-78-4

Ik maak met de silhouetten een papieren theater.

Ik presenteer mijn werk.

* Ik denk na over wat mijn werk voor effect heeft op het publiek. Wat wil ik dat het effect is?

Beeldaspecten: Compositie - diepte

BLACKLIGHT PERSONAGE

Creëer een blacklight personage met een geschminkt handmasker.
LIC-78-5

Ik bedenk een personage.

Ik kan me iets voorstellen wat er nog niet is (blacklight in het donker?)

* Ik onderzoek welke ideeën ik krijg als ik mijn werk vanuit een ander perspectief bekijk. Bijvoorbeeld personage, voorwerp, ondersteboven.

Beeldaspecten: Lichtgevend - (on)zichtbaar

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	relatie interieur en exterieur
Ruimte suggestie op het vlak	standpunt en horizon
	vervagen van kleur, contour of textuur
	lichtval
Kleur	betekenis van kleur
	transparant, opaak, reflecterend, licht, schaduw
	kleur en sfeer
Vorm	silhouet, vorm en restvorm
	kenmerkende houding van mensen en dieren
	lagen om diepte aan te geven
Textuur	diepte doormiddel van textuur
Compositie	opbouw, ordening, evenwicht, betekenis

Materiaal/techniek

Tekenen	potlood van verschillende hardheid
Schilderen	het effect van kwast en penseelstreeks
Drukken	in lagen (kleuren) drukken, lino- en zeefdruk
Collages maken	van verschillende soorten materiaal, snijden en knippen
Textiel	kleding en andere vormgeving
	appliceren, borduren, haken
Ruimtelijk contrueren	verbinden van materiaal
	scharnieren, schuiven en draaien
Werken met plastisch materiaal	met klei kenmerkende houding aangeven door buiging van romp en ledematen
(Digitale)media	een multimediapresentatie maken, fotograferen

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☒	☒
☒	☐	☐	☐	☒
☐	☒	☒	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☒

☐	☐	☐	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☒

KERNDOEL 55

Reflecteren

bespreking van ideeën, plannen en keuze mogelijkheden voor het maken van een eigen presentatie

mening geven over eigen product en werkproces en over dat van groepsleden

mening geven over het werk van kunstenaars

eigen mening met argumenten onderbouwen

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☒	☐
☒	☐	☐	☒	☒
☒	☒	☐	☐	☒
☒	☐	☐	☒	☒

KERNDOEL 56A

Objecten uit het verleden

kunst en (gebruiks)voorwerpen uit het dagelijks leven vroeger: kenmerken, eigenschappen en gebruik

kenmerk van steden en dorpen: monumenten en andere oude gebouwen

kenmerk van landschappen: stuwwallen, duinen, terpen, dijken, polders, kanalen, wegen

werelderfgoedlijst

archieven en musea

gebondenheid van objecten aan een bepaalde tijd, plaats en situatie

Rituelen en gebruiken

doorgeven van en veranderingen in gebruiken, gewoonten en rituelen

gebruiken, gewoonten en rituelen in verschillende tijdsperiodes en culturen waarden en normen

Verhalen

herkomst van spreekwoorden en teksten van oude liedjes

verhalen bij voorwerpen en monumenten aan de hand van zelfstandig bronnenonderzoek

verhalen bij voorwerpen, gebruiken, gebeurtenissen van vroeger

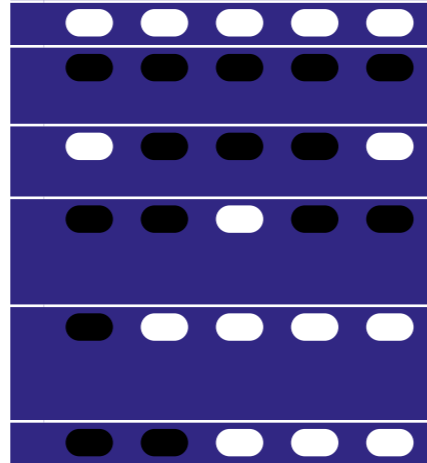
filosofisch gedachtegoed uit verschillende beschavingen

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☒
☐	☒	☒	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐

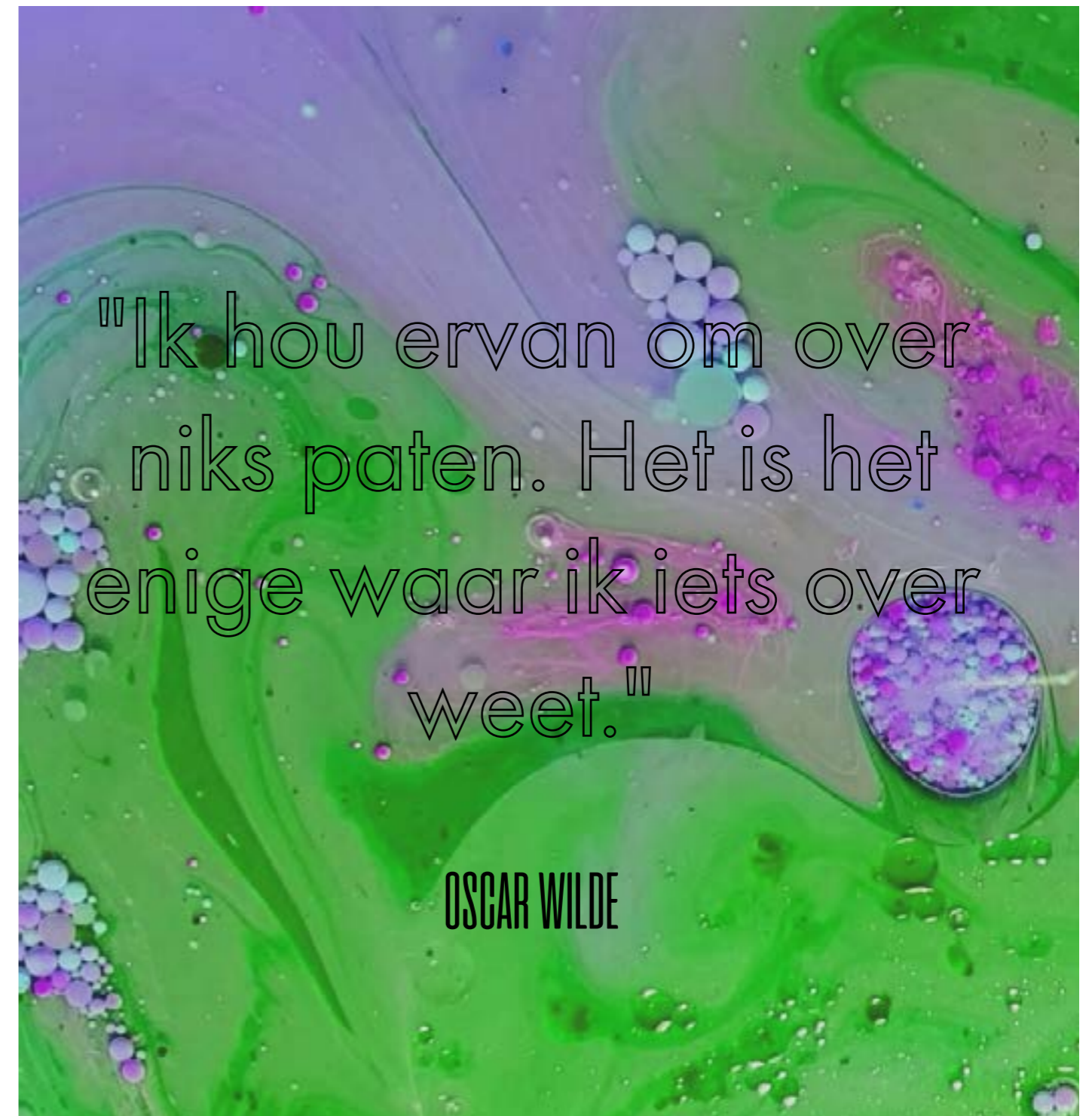
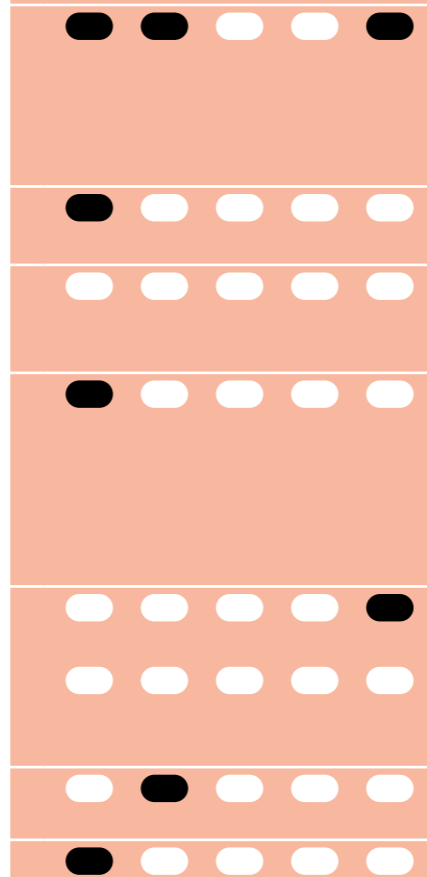
KERNDOEL 56A

Kunstzinnige disciplines	beeld- en muziekcultuur van kinderen
	computer- en videokunst, videoclips, film en theatervormgeving
	architectuur/omgevingsvormgeving (bijv. interieur, exterieur)
	duiding van een kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker
	toepassing van technologie in muziek, theater, beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen
	hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor het kunstwerk vanuit de kijker en vanuit de kunstenaar zelf. Kunst uit andere culturen. Aandacht voor het toepassen van nieuwe media en combineren van kunstdiscipline
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.	computer en videokunst en theatervormgeving
	architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld interieur en exterieur van huizen
	hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken
	beeldcultuur van kinderen, tijdschriften, reclame, animaties
	het verhaal van het kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker
	de betekenis van een werk binnen de context van tijd en (sub)cultuur
	toepassing van technologie in beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen

WAT ALS

Wat als we geen individueel theater maken maar samenwerken in groepjes? Elk groepslid snijdt een laag uit, samen vormt het een diep theater. We brainstormen een spannend verhaal. We maken foto's van elkaar met de blacklight schmink. We printen de foto's op stevig papier, knippen de silhouetten uit en plakken ze op een stokje. Nu zijn we figuranten in ons eigen stuk. We spelen een scène uit. Twee leerlingen bespelen de papieren acteurs en doen de stemmen, een leerling beheert de zaklamp en is lichtman. De regisseur is ook gelijk cameraman. Misschien zijn er nog handen vrij om er geluiden of zelfs muziek bij te maken? Wie nodig je uit op de filmavond?

PIONIER!

kunst op school

LEERDOELEN
MEDIAKUNST

lescode	titel	opdracht
MED-12-1	introductie	Kringgesprek over film. Experimenteer met timelapse
MED-12-2	poppenfilm	Speel een poppenfilm en maak er (met hulp) een timelapse van
MED-12-3	weerbericht	Maak een weerbericht timelapse met restmateriaal
MED-12-4	klassenjournaal	Oefen met interview vragen stellen en een klassenjournaal maken
MED-12-5	klassenjournaal	Maak een journaal aflevering met de klas
MED-34-1	introductie	Kijk naar en praat over mediakunst. Experimenteer met timelapse.
MED-34-2	omgekeerde schooldag	Maak klassikaal een timelapse van een 'omgekeerde schooldag'
MED-34-3	beeldverhaal	Maak een storyboard voor een beeldverhaal
MED-34-4	beeldverhaal	Fotografeer een beeldverhaal
MED-34-5	beeldverhaal	Kijk terug wat er gemaakt is. Maak een beeldverhaal met acteurs.
MED-56-1	introductie	Kijken naar en praten over mediakunst. Experimenteer met timelapse.
MED-56-2	lipdub	Maak een lipdub: de voorbereiding.
MED-56-3	lipdub	Maak een lipdub: het filmen.
MED-56-4	stopmotion	Maak een stopmotion animatie: het fotograferen.
MED-56-5	stopmotion	Maak een stopmotion animatie: het monteren
MED-78-1	introductie	Kijk naar en praat over mediakunst en beeldcultuur.
MED-78-2	de wijk in beeld	Breng je wijk in beeld met nieuwe media. Vandaag: welke technieken kan je gebruiken?
MED-78-3	de wijk in beeld	Breng je wijk in beeld met nieuwe media. Vandaag: materiaal maken en verzamelen.
MED-78-4	de wijk in beeld	Breng je wijk in beeld met nieuwe media. Vandaag: monteer of geef je materiaal vorm.
MED-78-5	de wijk in beeld	Breng je wijk in beeld met nieuwe media. Vandaag: presenteer wat je gemaakt hebt.

GROEP 1-2

We starten onze mediakunst ontdekkingsreis met een kringgesprek over film en maken hier ook een film van. Geen gewone film maar een timelapse. Dat is een versnelde film die je maakt door met een paar tellen er tussen foto's te maken en die achter elkaar te laten zien. Veel kinderen vinden het heel grappig om zichzelf en elkaar zo snel te zien bewegen. Met poppenkast en vingerpopjes bedenken en spelen we een verhaal en maken van deze poppenfilm een timelapse. Daarnaast maken we een timelapse van een weerbericht. We gebruiken restmateriaal om het weer uit te beelden en schuiven ermee om veranderingen te laten zien. Dit kan goed in de kleine kring. De laatste twee lessen gaan we aan de slag met een klassenjournaal. Wat gebeurt er allemaal op een schooldag? We oefenen met vragen stellen en maken een lijstje met onderwerpen om over te vertellen. Van deze onderwerpen maken we filmpjes. Door alle filmpjes aan elkaar te plakken, heb je een echt klassenjournaal!

Les titels	Leerdoelen
INTRODUCTIE Kijk naar en praat over film. Experimenteer met timelapse. MED-12-1	Ik kan met aandacht kijken naar beelden uit de eigen leefomgeving Ik fantaseer bij aangeboden beelden. * Mijn hoofd mag alles verzinnen, mijn lijf mag alles uitproberen. Beeldaspecten: vorm herkennen
POPPENFILM Speel een poppenfilm en maak er (met hulp) een timelapse van. MED-12-2	Ik kan een verhaal verzinnen en spelen. Ik kijk naar mijn eigen timelapse. * Ik vul het idee van een ander aan met wat ik erbij kan verzinnen. Beeldaspecten: kenmerken vorm - beeld benoemen
WEERBERICHT Maak een weerbericht timelapse met restmateriaal. MED-12-3	Ik kan enkele kenmerken van vorm en betekenis benoemen. Ik maak een ordening in materiaal. * Ik maak van iets wat bestaat iets anders. Beeldaspecten: Effect van ordeningswijzen
KLASSENJOURNAAL Maak een journaal aflevering met de klas. MED-12-4	Ik oefen vragen stellen tijdens een interview. Ik film m.b.v. de leerkracht een dag in de klas. * Ik beeld met wat ik maak een gevoel of een sfeer uit.
KLASSENJOURNAAL Maak een journaal aflevering met de klas. MED-12-5	Ik weet wat een interview is. Ik kan vertellen over een dag op school. * Ik luister naar de ideeën van anderen.

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	ruimtelijk bouwen
- suggestie op het vlak	plaatsing van figuren op het vlak
Kleur	kleurnamen
	kleursoorten
	kleuren mengen
Vorm	vormsoorten (rond, bol, etc)
	vormkenmerken
	lijn als contour
Textuur	verschillen in textuur
Compositie	groeperen op vorm, kleur, textuur

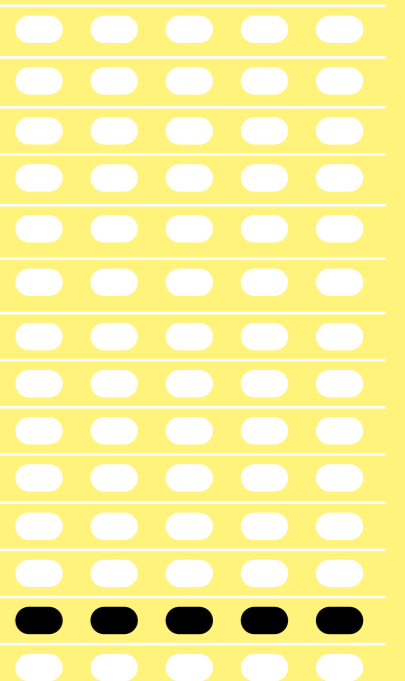
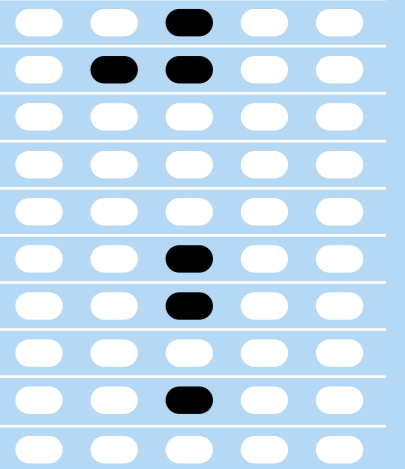
Materiaal/techniek

Tekenen	potlood, stift, waskrijt en bordkrijt
Schilderen	vingerverf, plakkaatverf, inkt
Drukken	stempelen
	sjablonen
Collages maken	knippen, scheuren, plakken
Textiel	repen knippen van textiel
	rijgen met naald en draad
Ruimtelijk contrueren	werken met kosteloos materiaal
	bouwen met blokken
	werken met constructiemateriaal
Plastisch materiaal	boetseren
	spelen met zand en water
(Digitale) media	video's maken
	eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van de klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

KERNDOEL 56A

Objecten uit het verleden	voorwerpen uit eigen geschiedenis gebouwen, monumenten en objecten
Rituelen en gebruiken	oude rijmpjes, liedjes en spelletjes feesten
Verhalen	sprookjes verhalen van vroeger
Kunstzinnige disciplines	beeldcultuur van kinderen
	prentenboekillustratie
	kunstwerken in de klas
	kinderliedjes, dans en toneel
	poppenspel
	betekenis geven: associaties

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor beelden en beeldende kunst uit de directe omgeving
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving	schilderkunst, beeldhouwkunst
	architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld huizen, torens, bruggen, parken
	kunstenaars uit verschillende disciplines en de verschillen in werkwijzen, bijvoorbeeld schilders, beeldhouwers, fotografen, architecten
	beeldcultuur van kinderen, bijvoorbeeld televisie, kleding, speelgoed, prentenboekillustraties
Betekenis	associaties bij beeldende kunstwerken en gebruiksvoorwerpen
	speels verkennen van beeldaspecten, materialen en technieken

☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐	☐

☒	☒	☒	☒	☒

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐

"Kunst is niet de kers op de taart, ze is de bodem ervan."

DIRK DE WACHTER

WAT ALS?

Wat als we een week lang ons eigen journaal kijken? Stel je voor. Na de eerste ontdekkingsreis worden er iedere dag timelapses gemaakt. Zonder extra moeite of aandacht stel je je telefoon op in de klem en maakt een opname. Van de gymles. Van het buitenspelen. Van de keuze activiteit.

Je nodigt een paar handige groep achterts uit die willen oefenen met video editten. Zij plakken de timelapses achter elkaar. Samen met de klas kijk je de week versneld terug. Wat hebben we allemaal gedaan?

GROEP 3-4

We maken kennis met mediakunst. Mediakunst gaat over videokunst, geluidskunst en digitale kunst. Ondertussen experimenteren we met het maken van een timelapse door tijdens het gesprek te filmen. Een timelapse is een versnelde film die je maakt door met een paar tellen er tussen foto's te maken en die achter elkaar te laten zien. In de volgende les regisseren we een time lapse. We laten ons inspireren door het gedicht 'ik ben lekker stout' van Annie M.G. Schmidt en verzinnen een schooldag

waarin alles gebeurt wat normaal niet mag. In de laatste drie lessen gaan we aan de slag met een beeldverhaal. Een beeldverhaal is een verhaal dat verteld wordt in een paar plaatjes. We verzinnen een verhaal en maken hier een storyboard van. Maken de foto's en presenteren elkaar onze verhalen. En we gaan voor de camera staan, om een verhaal met echte acteurs te maken.

Les titels	Leerdoelen
INTRODUCTIE Kijk naar en praat over mediakunst. Experimenteer met timelapse. MED-34-1	Ik ontdek beelden in mijn omgeving. Ik maak kennis met de term mediakunst. * Ik vertel wat ik voel en wat ik daarvan vind, als ik luister of kijk naar kunst. Beeldaspecten: Betekenis van kleur - aandachtsplek
OMGEKEERDE SCHOOLDAG Maak klassikaal een timelapse van een 'omgekeerde schooldag'. MED-34-2	Ik bedenk en speel een rol. Ik fantaseer bij een gedicht. * Ik voeg een tegenstelling toe, zodat wat ik maak "ongewoon" lijkt.
BEELDVERHAAL Maak een storyboard voor een beeldverhaal. MED-34-3	Ik weet wat een beeldverhaal is. Ik oefen hoe je met een storyboard een verhaallijn kan uitwerken. * Ik maak een opbouw in de beelden die ik maak, zodat er voor de kijker iets gebeurt. Beeldaspecten: Kijkrichting
BEELDVERHAAL Fotografeer een beeldverhaal. MED-34-4	Ik maak een serie foto's. Ik kan een verhaal vertellen bij de foto's. * Ik breng afwisseling aan in wat ik maak. Beeldaspecten: Coulissewerking - overlapping - kader - scherptediepte
BEELDVERHAAL Kijk terug wat er gemaakt is. Maak een beeldverhaal met acteurs. MED-34-5	Ik werk samen in verschillende rollen. Ik poseer in een rol. * Hoe zorgde de ander ervoor dat jij goed kon werken? Wat heb jij voor de ander gedaan zodat die fijn kon werken? Beeldaspecten: Compositie - standpunt - kader - scherptediepte

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	omsloten ruimte
- suggestie op het vlak	plaatsing van figuren op het vlak
Kleur	kleurnuances en kleurcontrasten gevoelswaarde van kleur
Vorm	vormsoorten lichamen ruimtelijk weergeven lijnen als textuur, decoratie, arcering
Textuur	texturen als afdruk
Compositie	ritme, herhaling van vormen, perspectief

Materiaal/techniek

Tekenen	pen, oost-indische inkt
Schilderen	beschilderen van werkstukken
Drukken	eenvoudige druktechnieken textiel- en kartondruk
Collages maken	collages maken van papier
Textiel	vormen knippen van textiel weven, vlechten, wikkelen, knopen
Ruimtelijk contrueren	constructie- en verbindingstechniek objecten met beweging
Plastisch materiaal	boetsen uit één stuk
(Digitale) media	video's maken eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☒	☐	☐

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐

☒	☒	☒	☒	☒

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden	gebruiksvoorwerpen van vroeger
	gebouwen, monumenten en objecten uit eigen woonplaats
	ambachten, zoals spinnen, ijzersmeden, etc
	oude schilderijen en beelden
Rituelen en gebruiken	gewoonten en gebruiken
	eetcultuur
	omgangsvormen
Verhalen	prenten- en verhalenboeken
	van kinderen bij voorwerpen en monumenten
	over beroepen, gebruiken en gebeurtenissen
Kunstzinnige diciplines	beeldcultuur van kinderen
	fotografie, keramiek, schilderijen
	poppentheater, danstheater
	kunstenars en ambachtslieden

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☒
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor de verschillende werkomgevingen en manieren van werken, relatie tussen vorm en functie van kunstwerken
	fotografie, keramiek, vormgeving bijvoorbeeld poppentheater
	architectuur, omgevingsvormgeving, vervoermiddelen
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.	kunstenaar als beroep, verschillen in discipline, werkomgeving, werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen
	beeldcultuur van kinderen, computerspelletjes, internet, strips
Betekenis	verhalen van kinderen bij beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen
	relatie betekenis en vormgeving van kunstwerken
	relatie vormgeving en functie van gebruiksvoorwerpen
	relatie tussen kunstwerken van zelfde kunstenaar of thema

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☒	☐
☒	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

WAT ALS?

Wat als we een klassenboek maken vol beeldverhalen? Een soort stripboek? Eerst fotograferen we het beeld. Dat printen we het op kaartformaat uit. We knippen tekstwolkjes en schrijven de dialoog. Misschien zelfs een paar regels uitleg onder het beeld. We plakken de foto's in het boek. Titel erbij en ons stripverhaal is klaar.

Waar zullen we het over laten gaan? Over een dag op school. De school die 100 jaar bestaat. Vulkanen. Het boek dat we lezen. Een fantasieverhaal. Alles kan. Wat voor klassenboek maken jullie?

GROEP 5-6

We groeien op in een wereld met een rijke beeldcultuur. We gaan hierover in gesprek en maken kennis met mediakunst. Mediakunst is videokunst, geluidskunst en digitale kunst. We experimenteren met het maken van een timelapse. Een timelapse is een versnelde film die je maakt door met een paar tellen er tussen foto's te maken en die achter elkaar te zetten. We maken ook een lipdub. Een lipdub is een videoclip bestaande uit één enkele

opname, waarin je met een groep een nummer playbackt en uitbeeldt. Dat is meteen de leukste uitdaging: zonder te stoppen met filmen maak je in één shot een videoclip. In de laatste twee lessen maken we een stopmotion-animatie. Bij stopmotion worden plaatjes snel achter elkaar afgespeeld waardoor het lijkt alsof het voorwerp beweegt. Het doel is om de stapjes zo klein mogelijk te maken zodat de beweging er in de film vloeiend uitziet.

Les titels	Leerdoelen
INTRODUCTIE Kijken naar en praten over mediakunst. Experimenteren met timelapses. MED-56-1	Ik maak kennis met de term mediakunst en beeldcultuur. Ik kan enkele kenmerken van vorm en betekenis benoemen. Ik durf me te verdiepen in andere kunstvormen dan die ik al ken of leuk vind. Beeldaspecten: Kleurbeleving
LIPDUB Maak een lipdub: de voorbereiding. MED-56-2	Ik leer wat een lipdub is en hoe je die maakt. Ik verzin een choreografie. *Ik heb vertrouwen in wat ik doe, ook al is het misschien anders dan wat anderen doen. Beeldaspecten: Standpunt - kijkrichting - ordenen - ritme
LIPDUB Maak een lipdub: het filmen. MED-56-3	Ik leer d.m.v. playback/dans/toneel/show invulling te geven aan een liedtekst Ik leer presenteren voor de camera. Mijn hoofd mag alles verzinnen, mijn lijf mag alles uitproberen. Beeldaspecten: Standpunt - kijkrichting - ordenen - ritme
STOPMOTION Maak een stopmotion animatie: het fotograferen. MED-56-4	Ik weet wat stopmotion animatie is. Ik experimenteer met grote en kleine verplaatsingen. *Ik oefen eerst een aantal keren voordat ik iets af maak Daardoor kan ik misschien vandaag wel, wat ik gisteren nog niet kon. Beeldaspect: Perspectief - standpunt - compositie - scherptediepte
STOPMOTION Maak een stopmotion animatie: het monteren. MED-56-5	Ik experimenteer met het tempo van mijn animatie aanpassen. Ik reflecteer op wat ik geleerd en ontdekt heb. *Als het niet gaat zoals ik heb gepland, pas ik mijn idee aan zodat ik toch met plezier verder kan. Beeldaspecten: Perspectief - standpunt - compositie - scherptediepte

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	ruimte doorstekende vormen
	ruimte inrichten
- suggestie op het vlak	overlapping van objecten en figuren
	plaats van objecten in het grondvlak
	scherpte-diepte
Kleur	relatie tussen kleur en licht
	signaal- en camouflagekleuren
	kleurenfamilies
Vorm	vormsoorten
	lichaamsvormen in verhouding
	lijnen om iets uit te drukken
Textuur	texturen tekenen op het platte vlak
	textuur in plastische materialen
Compositie	motieven voor decoratie, patronen
	standpunt, perspectief

Materiaal/techniek

Tekenen	conté en houtskool
	digitaal tekenen
Schilderen	verdunde en onverdunde verf
Drukken	monoprint en sjabloondruk
Collages maken	van verschillende papieren
Textiel	lapjes vastrijgen op een ondergrond
Ruimtelijk contrueren	snijden en ritsen van papier
	houtbewerking
	maquettes bouwen
Werken met plastisch materiaal	textuur aanbrengen in klei
	platen en ringen kleien
	papier-maché
(Digitale) media	gebeurtenis vastleggen, video, fotografie

KERNDOEL 55

Reflecteren	plannen: wat ga je maken en hoe?
	product en werkprocessen klassikaal bespreken

Les 1
Les 2
Les 3
Les 4
Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☒
☒	☐	☐	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒

☐	☒	☒	☒	☒
☒	☒	☒	☒	☒

eigen werk in relatie tot dat van kunstenaars bespreken
respect en waardering tonen voor het werk en de
zienswijze van anderen

KERNDOEL 56A

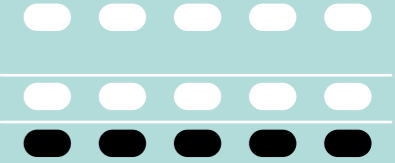
Objecten uit het verleden	kunst en voorwerpen uit het dagelijks leven vroeger: kenmerken, eigenschappen en gebruik	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	cultuurhistorische gebouwen, monumenten en objecten in de omgeving	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	het dagelijkse leven in oude schilderijen en beelden	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	oude kaarten, afbeeldingen en foto's van vroeger	☐ ☐ ☐ ☒ ☐
	verschillende historische bronnen raadplegen	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Rituelen en gebruiken	verschillen en overeenkomsten tussen heden en verleden	☐ ☐ ☐ ☒ ☐
	gewoonten en gebruiken	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	eetcultuur	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	waarden en normen	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Verhalen	omgangsvormen vroeger en nu	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	"jeugdliteratuur"	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	informatieve teksten over het verleden	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	spreekwoorden en gezegden	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	verhalen van kinderen bij voorwerpen en monumenten aan de hand van gerichte vragen	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Kunstzinnige disciplines	verhalen bij voorwerpen, gebruiken, gebeurtenissen van vroeger	☐ ☐ ☐ ☒ ☒
	"beeld- en muziekcultuur van kinderen"	☐ ☒ ☒ ☐ ☐
	grafiek, modevormgeving, decors en theaterkostuums	☐ ☐ ☐ ☒ ☒
	"architectuur, omgevingsvormgeving"	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	autonome en toegepaste kunst	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
relaties tussen vormgeving, functie en doelgroep	☐ ☒ ☒ ☒ ☒	

Kunstzinnige disciplines

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

kunstenaar als beroep in heden en verleden: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen, creatieve processen. tentoonstellen en (ver)kopen van kunst

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor het beroep van kunstenaar, vroeger en nu; verschil tussen autonoom en toegepast werk, de relatie kunstwerk met de omgeving, stijlkenmerken	☐ ☒ ☒ ☐ ☐
	Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.	☐ ☐ ☐ ☒ ☒
Hierbij is aandacht voor de betekenis	mode, grafiek, decors en theaterkostuums	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld straatmeubilair, landschapsarchitectuur	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen, creatieve processen. Tentoonstellen en (ver)kopen van kunst	☒ ☒ ☒ ☒ ☒
Kunstzinnige disciplines	"beeldcultuur van kinderen, bijvoorbeeld tijdschriften, reclame, (computer)animaties"	☐ ☒ ☒ ☒ ☒
	het verhaal van het kunstwerk vanuit het perspectief van het kind	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	autonome en toegepaste kunst	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	relaties tussen de vormgeving, functie en doelgroep	☐ ☐ ☐ ☒ ☒
	stijlkenmerken zoals figuratief of abstract	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
kunstwerken in de openbare ruimte	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	

"Als je gisteren bent gevallen, sta dan vandaag weer op."

H.G. WELLS

WAT ALS

Wat als we de lipdub met een paar klassen of zelfs de hele school samen maken? Is er een schoollied dat wel een clip kan gebruiken? Leerlingen verzinnen een choreografie en een route door de school. Misschien kan je het koppelen aan een thema. Het zou een reis kunnen zijn door de tijd, waarbij de kleuters in de steentijd rond

een kampvuur dansen en je via ridders en Romeinen op de maan landt. Of een swingend kerstnummer waarbij leerlingen hoofddeksels met geweien maken zodat je Rudolf achterna kan dansen. Of een 'Joepie, Zomervakantie!'-dans op slippers tussen palmbomen. Welke wilde plannen kan jouw klas verzinnen?

GROEP 7-8

Beeldcultuur en film zijn tegenwoordig overal. We staan samen stil bij alle beelden die we tegenkomen; thuis, op straat en op school. Ook maken we kennis met de termen mediakunst en multimedia. Maar we gaan vooral zelf aan de slag. In vier lessen brengen we de wijk rondom de school in beeld door gebruik te maken van nieuwe media. Hiervoor denken we eerst goed na over welk verhaal we willen vertellen en hoe we dat vertellen. We kunnen fotograferen, filmen, vloggen of een audiotour

maken. Hiervoor kunnen verschillende programma's gebruikt worden zoals Canva en Openshot Video Editor. De leerling leert kijken naar de vorm, inhoud en functie van een beeld. In de wijk zoeken we naar beelden die ons verhaal op een interessante manier laten zien. Het verzamelde materiaal geven we vorm of monteren we zodat we dit in de laatste les aan elkaar kunnen presenteren. Door alle verschillende media en verhalen krijgen we een veelkleurig beeld van de wijk.

Les titels

Leerdoelen

INTRODUCTIE

Kijk naar en praat over mediakunst en beeldcultuur.
MED-78-1

Ik maak kennis met de term mediakunst en beeldcultuur.

Ik reflecteer op wat social media voor mij betekent.

*Ik probeer te ontdekken wat de kunstenaar bedoelt met zijn werk.

Beeldaspecten: Kleur als sfeer - beleving

DE WIJK IN BEELD

Breng je wijk in beeld met nieuwe media. Vandaag: welke technieken kan je gebruiken?
MED-78-2

Ik verken verschillende technieken.

Ik bespreek vorm, inhoud en functie van een beeld.

*Ik onderzoek welk materiaal of techniek het beste past bij wat ik wil maken en bij wat ik wil benadrukken in mijn werk.

Beeldaspecten: Kleur als sfeer - beleving - perspectief

DE WIJK IN BEELD

Breng je wijk in beeld met nieuwe media. Vandaag: materiaal maken en verzamelen.
MED-78-3

Ik ervaar dat je op verschillende manier een verhaal kan visualiseren.

Ik maak in een techniek naar keuze beeld.

*Ik deel mijn /ons werk in stappen in. En na een bepaalde stap bedenk ik wat de vervolgstap moet zijn.

Beeldaspecten: Kijkrichting - functie van beeld - sfeer - kleur

DE WIJK IN BEELD

Breng je wijk in beeld met nieuwe media. Vandaag: monteer of geef je gemaakte materiaal vorm.
MED-78-4

Ik oefen nieuwe media technieken.

Ik geef vorm met aandacht voor betekenis.

*Ik denk na over wat mijn werk voor effect heeft op het publiek. Wat wil ik dat het effect is?

Beeldaspecten: Compositie - functie van beeld - sfeer - kleur

DE WIJK IN BEELD

Breng je wijk in beeld met nieuwe media. Vandaag: presenteer wat je gemaakt hebt.
MED-78-5

Ik presenteer mijn werk.

Ik kan vertellen waarom ik het op deze manier heb gemaakt.

*Bekijk het werk van een ander uit de klas. Had de maker ook een andere techniek, instrumenten of tekst kunnen gebruiken? Welk effect zou dat opleveren?

Beeldaspecten: Compositie - functie van beeld - sfeer - kleur

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	relatie interieur en exterieur
Ruimte suggestie op het vlak	standpunt en horizon
	vervagen van kleur, contour of textuur
	lichtval
Kleur	betekenis van kleur
	systematiek
	kleur en sfeer
Vorm	geometrisch en organisch
	karacteristieke houding van mensen en dieren
	lijnen om diepte aan te geven
Textuur	diepte doormiddel van textuur
Compositie	opbouw, ordening, evenwicht, betekenis

Materiaal/techniek

Tekenen	potlood van verschillende hardheid
Schilderen	het effect van kwast en penseelstreeks
Drukken	in lagen (kleuren) drukken, lino- en zeefdruk
Collages maken	van verschillende soorten materiaal
Textiel	kleding en andere vormgeving
	appliceren, borduren, haken
Ruimtelijk contrueren	verbinden van hout, metaal of kunststof
	scharnieren, schuiven en draaien
Werken met plastisch materiaal	met klei karakteristieke houding aangeven door buiging van romp en ledematen
(Digitale)media	een multimediapresentatie maken

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☒

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☒

KERNDOEL 55

Reflecteren

bespreking van ideeën, plannen en keuze mogelijkheden voor het maken van een eigen presentatie

mening geven over eigen product en werkproces en over dat van groepsleden

mening geven over het werk van kunstenaars

eigen mening met argumenten onderbouwen

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☒	☒	☒	☒
☐	☒	☒	☒	☒
☒	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒

KERNDOEL 56A

Objecten uit het verleden

kunst en (gebruiks)voorwerpen uit het dagelijks leven vroeger: kenmerken, eigenschappen en gebruik

karakter van steden en dorpen: monumenten en andere oude gebouwen

karakter van landschappen: stuwwallen, duinen, terpen, dijken, polders, kanalen, wegen

werelderfgoedlijst

archieven en musea

gebondenheid van objecten aan een bepaalde tijd, plaats en situatie

Rituelen en gebruiken

doorgeven van en veranderingen in gebruiken, gewoonten en rituelen

gebruiken, gewoonten en rituelen in verschillende tijdsperiodes en culturen

waarden en normen

Verhalen

herkomst van spreekwoorden en teksten van oude liedjes

verhalen bij voorwerpen en monumenten aan de hand van zelfstandig bronnenonderzoek

verhalen bij voorwerpen, gebruiken, gebeurtenissen van vroeger

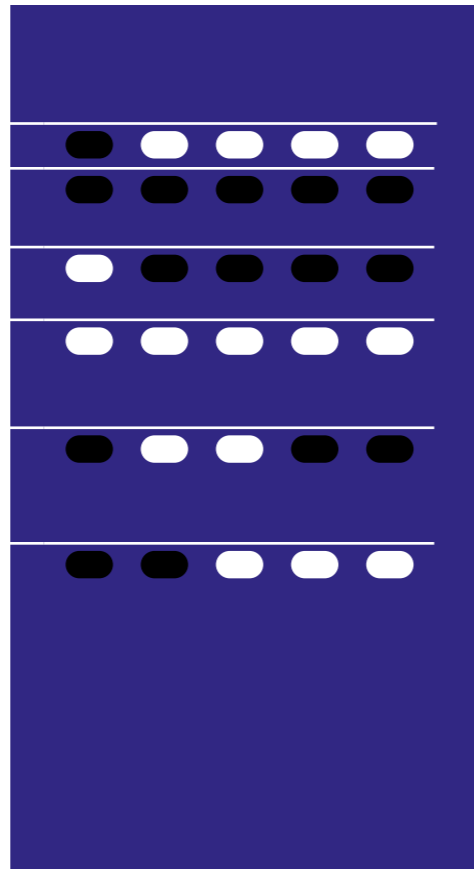
"filosofisch gedachtegoed uit verschillende beschavingen"

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐

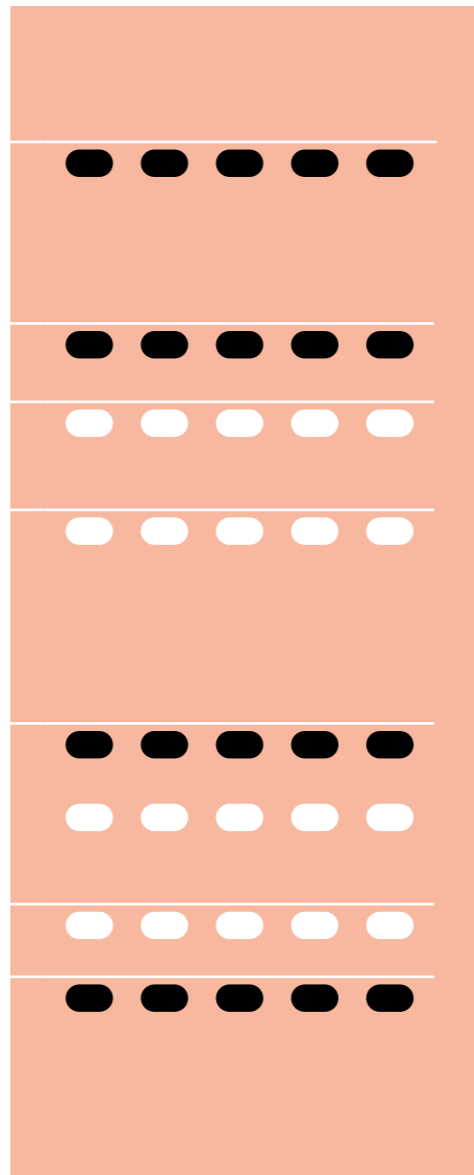
KERNDOEL 56A

Kunstzinnige disciplines	beeld- en muziekcultuur van kinderen
	computer- en videokunst, videoclips, film en theatervormgeving
	architectuur/omgevingsvormgeving (bijv. interieur, exterieur)
	duiding van een kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker
	toepassing van technologie in muziek, theater, beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen
	hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor het kunstwerk vanuit de kijker en vanuit de kunstenaar zelf. Kunst uit andere culturen. Aandacht voor het toepassen van nieuwe media en combineren van kunstdiscipline
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.	computer en videokunst en theatervormgeving
	architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld interieur en exterieur van huizen
	hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken
	beeldcultuur van kinderen, tijdschriften, reclame, animaties
	het verhaal van het kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker
	de betekenis van een werk binnen de context van tijd en (sub)cultuur
	toepassing van technologie in beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen

"Creativiteit is onuitputtelijk. Hoe meer je het gebruikt, hoe meer je ervan krijgt."

JAN CREMER

WAT ALS

Wat als we ons verhaal van de wijk ook aan en in de wijk mogen laten zien? Een poster in het raam van de buurtsuper. Een film in de wachtkamer van de huisarts. Een wijkkrantje voor de burens met een link naar een audiotour? Door alleen de omgeving te fotograferen of filmen en geen leerlingen kan je op een veilige manier een audiotour of speurtocht door de wijk maken.

Misschien willen lokale ondernemers wel meedoen. Door exporimte te bieden. Of door sponsoring als je voor een goed doel aan het sparen bent. En wie de wandelroute door de wijk gelopen heeft, koopt natuurlijk een setje Ansichtkaarten dat door de klas gemaakt is.

PIONIER!

kunst op school

LEERDOELEN RECYCLEKUNST

lescode	titel	opdracht
REC-12-1	introductie	Kijken naar en denken over recycle kunst.
REC-12-2	compositie	Maak een kunstwerk door dingen neer te leggen: een compositie van restmateriaal.
REC-12-3	lettervorm	Maak lettervormen met alles wat je kan vinden.
REC-12-4	recycle rups	Maak een rups door te wikkelen met wol.
REC-12-5	weef een huis	Maak een huis voor de rupsen door te weven door gaas.
REC-34-1	collage met papier	Probeer uit wat er kan in een collage met reliëf van gerecycled papier
REC-34-2	collage met plastic	Experimenteer met een collage met plakplastic.
REC-34-3	collage met stof	Experimenteer met een collage van stof en plastic zakken.
REC-34-4	collage met mix	Maak een grotere collage met verschillende materialen
REC-34-5	collage met mix	Maak een grotere collage met verschillende materialen
REC-56-1	stad bouwen	Bouwen aan een stad van hergebruikt materiaal. Vandaag: Hoe werkt een stad?
REC-56-2	stad bouwen	Bouwen aan een stad van hergebruikt materiaal. Vandaag: De gebouwen
REC-56-3	stad bouwen	Bouwen aan een stad van hergebruikt materiaal. Vandaag: De gebouwen afmaken
REC-56-4	stad pimpen	Pimp de stad met kleur, street art en graffiti. Vandaag: maak een stempel van een 'tag' en geef je stad kleur.
REC-56-5	stad pimpen	Pimp de stad met kleur, street art en graffiti. Vandaag: tag je stad
REC-78-1	zeepkist	Ontwerp een zeepkist
REC-78-2	zeepkist	Bouw een zeepkist
REC-78-3	kettingreactie	Bouw met de klas een kettingreactie. Vandaag: experimenteren
REC-78-4	kettingreactie	Bouw met de klas een kettingreactie. Vandaag: bouwen en 'generale repetitie'
REC-78-5	kettingreactie	Bouw met de klas een kettingreactie. Vandaag: opbouwen, filmen en/of presenteren

KERNDOEL 56A

Objecten uit het verleden	voorwerpen uit eigen geschiedenis gebouwen, monumenten en objecten
Rituelen en gebruiken	oude rijmpjes, liedjes en spelletjes feesten
Verhalen	sprookjes verhalen van vroeger
Kunstzinnige disciplines	beeldcultuur van kinderen
	prentenboekillustratie
	kunstwerken in de klas
	kinderliedjes, dans en toneel
	poppenspel
	betekenis geven: associaties

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☐
☒	☒	☐	☒	☐

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor beelden en beeldende kunst uit de directe omgeving
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving	schilderkunst, beeldhouwkunst
	architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld huizen, torens, bruggen, parken
	kunstenaars uit verschillende disciplines en de verschillen in werkwijzen, bijvoorbeeld schilders, beeldhouwers, fotografen, architecten
	beeldcultuur van kinderen, bijvoorbeeld televisie, kleding, speelgoed, prentenboekillustraties
Betekenis	associaties bij beeldende kunstwerken en gebruiksvoorwerpen
	speels verkennen van beeldaspecten, materialen en technieken

☒	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐	☐

☒	☒	☐	☐	☐

☒	☒	☒	☒	☐

"Een beetje magie kan je heel ver brengen."

ROALD DAHL

WAT ALS?

Wat als we zoveel doppen, versleten plastic bordjes en cd's verzamelen dat we er een paar bakken mee kunnen vullen? In de pauzes leggen we steeds wisselende spullentapijten op het schoolplein. We leren anders kijken naar wat we allemaal weggooien en zien schoonheid in onverwachte hoeken. Thuis verzamelen we de kleurige cupjes waarmee papa en mama koffie zetten. De bakken worden steeds voller en de cirkels van doppen en cupjes steeds kleurrijker. Voor we het spullentapijt opruimen maken we twee foto's. Eén met de trotse makers en één van alleen de spullentekening. Die laatste printen we uit en hangen we als kleurig mozaïek in de gang van de school.

GROEP 3-4

Afval is wat we niet meer nodig hebben en weggooien. Als we iets recycelen gebruiken we het nog een keer. Dat is wat we in deze lessenserie gaan doen. We verzamelen restmateriaal en maken hier collages van. Collage komt van het Franse woord 'coller' - wat plakken betekent. Een collage maak je door stukjes papier of ander materiaal op een ondergrond te plakken en zo een nieuw werk te maken. We experimenteren met verschillende materialen: gerecycled papier, plakplastic en stof en plastic zakken. Van deze materialen maken we minicollages. Deze minicollages gebruiken we als inspiratie voor een grotere collage die bestaat uit verschillende materialen.

Les titels	Leerdoelen
COLLAGE MET PAPIER Probeer uit wat er kan in een collage met reliëf van gerecycled papier. REC-34-1	Ik leer over duurzaamheid. Ik experimenteer met verschillende papier bewerkingen. *Ik kan vertellen wat ik interessant vind aan het werk van een kunstenaar. Ik durf het ook in mijn eigen werk te proberen. Beeldaspecten: Kader - reliëf - compositie
COLLAGE MET PLASTIC Experimenteer met een collage met plakplastic. REC-34-2	Ik maak een collage van plakplastic. Ik experimenteer met verschillende collage technieken. *Als ik het moeilijk vind, zet ik door! Ik zeg iets tegen mezelf dat mij oppept. Beeldaspecten: Kader - kleurcontrast - compositie
COLLAGE MET STOF Experimenteer met een collage van stof en plastic zakken. REC-34-3	Ik maak een collage met restanten stof en draad. Ik oefen knippen in stof. *Ik breng afwisseling aan in wat ik maak. Beeldaspecten: Stofuitdrukking - textuur contrast - compositie
COLLAGE MET MIX Maak een grotere collage met verschillende materialen. REC-34-4	Ik pas verschillende materialen toe in een collage. Ik pas verschillende technieken toe in een collage. *Ik heb vertrouwen in wat ik doe, ook al is het misschien anders dan wat anderen doen. Beeldaspecten: Compositie - kleurcontrast - stofuitdrukking - reliëf
COLLAGE MET MIX Maak je collage af. REC-34-5	Ik pas verschillende materialen toe in een collage. Ik kan vertellen over mijn kunstwerk. *Mijn idee was... Je kunt zien dat ik mijn fantasie gebruikt hebt aan... Beeldaspecten: Compositie - kleurcontrast - stofuitdrukking - reliëf

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	omsloten ruimte
- suggestie op het vlak	grondlijn
Kleur	kleurnuances en kleurcontrasten gevoelswaarde van kleur
Vorm	vormsoorten lichamen ruimtelijk weergeven lijnen als textuur, decoratie, arcering
Textuur	texturen als afdruk
Compositie	ritme, herhaling van vormen

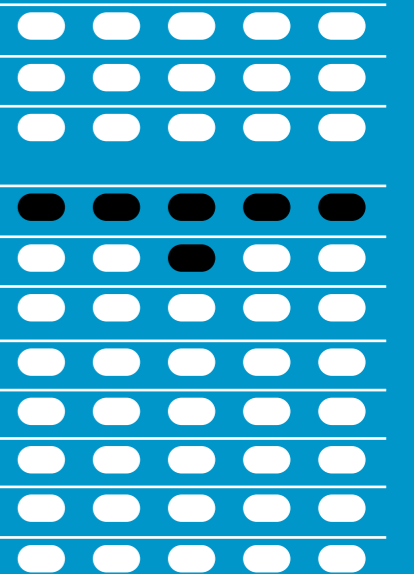
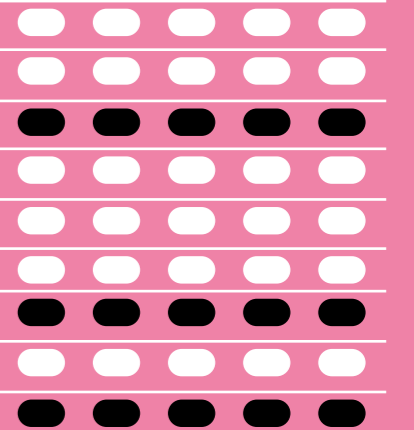
Materiaal/techniek

Tekenen	pen, oost-indische inkt
Schilderen	beschilderen van werkstukken
Drukken	eenvoudige druktechnieken textiel- en kartondruk
Collages maken	collages maken van papier
Textiel	vormen knippen van textiel weven, vlechten, wikkelen, knopen
Ruimtelijk contrueren	constructie- en verbindingstechniek objecten met beweging
Plastisch materiaal	boetsen uit één stuk
(Digitale) media	foto's maken eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden	gebruiksvoorwerpen van vroeger
	gebouwen, monumenten en objecten uit eigen woonplaats
	ambachten, zoals spinnen, ijzersmeden, etc
	oude schilderijen en beelden
Rituelen en gebruiken	gewoonten en gebruiken
	eetcultuur
	omgangsvormen
Verhalen	prenten- en verhalenboeken
	van kinderen bij voorwerpen en monumenten
	over beroepen, gebruiken en gebeurtenissen
Kunstzinnige diciplines	beeldcultuur van kinderen
	fotografie, keramiek, schilderijen
	poppentheater, danstheater
	kunstenars en ambachtslieden

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor de verschillende werkomgevingen en manieren van werken, relatie tussen vorm en functie van kunstwerken
	fotografie, keramiek, vormgeving bijvoorbeeld poppentheater
	architectuur, omgevingsvormgeving, vervoermiddelen
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.	kunstenaar als beroep, verschillen in discipline, werkomgeving, werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen
	beeldcultuur van kinderen, computerspelletjes, internet, strips
	verhalen van kinderen bij beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen
Betekenis	relatie betekenis en vormgeving van kunstwerken
	relatie vormgeving en functie van gebruiksvoorwerpen
	relatie tussen kunstwerken van zelfde kunstenaar of thema

☒	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒

"De vraag is niet:
'Hoe creatief ben je?'
De vraag is:
'Hoe ben jij creatief?'"

SUZAN LUTKE

WAT ALS?

Wat als we met alle kleine oefencollages een muur vullen? We sorteren niet op materiaal maar op kleur en maken zo een regenboog. Of we stansen er een klein gaatje in en rijgen een lange slinger. We maken zelfs een mega collage met de hele klas. Uit karton van oude dozen knippen we de letters 'WIJ KIEZEN DUURZAAM'. In kleine groepjes vullen we de letters met verschillende materialen. We vouwen, kreuken, rollen en plakken. De letters helpen ons er iedere dag aan herinneren dat we ook een duurzame keuze kunnen maken. We nemen bekers mee naar school in plaats van pakjes en plastic. Zo leren we dat kleine beetjes helpen en maken we de wereld een beetje groener.

GROEP 5-6

In deze serie van vijf lessen bouwen we een stad van hergebruikt materiaal. We bekijken samen het boek 'Hoe werkt een stad?' van James Gulliver Hancock. We maken een lijst met belangrijke gebouwen en vragen ons af welke functie ze hebben. Met het restmateriaal maken we gebouwen. De gebouwen moeten natuurlijk wel een beetje hip zijn dus pimpen we ze met kleur, street art en graffiti. Onze 'tag' mag niet ontbreken, dit is een persoonlijke, gestileerde handtekening van de graffitischrijver. We ontwerpen onze eigen 'tag'. Als alle gebouwen versierd zijn, bouwen we de stad.

Les titels	Leerdoelen
STAD BOUWEN Bouwen aan een stad van hergebruikt materiaal. Vandaag: Hoe werkt een stad? REC-56-1	Ik word bewust van de onderdelen van een stad. Ik kan nadenken over de verschillende functies van gebouwen. * Ik vul het idee van een ander aan met wat ik erbij kan verzinnen.
STAD BOUWEN Bouwen aan een stad van hergebruikt materiaal. Vandaag: De gebouwen. REC-56-2	Ik leer over duurzaamheid. Ik probeer verschillende dingen uit. * Ik gebruik iets uit de wereld om mij heen in wat ik maak. Beeldaspecten: Ruimte innemen - hoekig - gesloten vorm
STAD BOUWEN Bouwen aan een stad van hergebruikt materiaal. Vandaag: De gebouwen afmaken. REC-56-3	Ik maak mijn gebouw af. Ik kan over mijn gebouw vertellen. * Als je het werkproces in een temperatuur zou moeten uitdrukken, welke 3 temperaturen zouden dat dan zijn? Waarom? Beeldaspecten: Ruimte innemen - hoekig - gesloten vorm
STAD PIMPEN Pimp de stad met kleur, street art en graffiti. Vandaag: maak een stempel van een 'tag' en geef je stad kleur. REC-56-4	Ik leer over street art. Ik weet wat een 'tag' is. * Ik maak iets vanuit wie ik ben en wat ik belangrijk vind. Als er iets onverwachts gebeurt, gebruik ik dit en zie ik het niet als een fout. (bijvoorbeeld water over je verwerk). Beeldaspect: Kleurbetekenis - contrast
STAD PIMPEN Pimp de stad met kleur, street art en graffiti. Vandaag: tag je stad. REC-56-5	Ik denk na over de ordening van een stad. Ik kan over mijn tag vertellen. * Ik heb vertrouwen in wat ik doe, ook al is het misschien anders dan wat anderen doen. Beeldaspecten: Kleurbetekenis - agressief - zacht - decoratie

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	ruimte doorstekende vormen
	ruimte inrichten
- suggestie op het vlak	overlapping van objecten en figuren
	plaats van objecten in het grondvlak
	grootteverschil van figuren
Kleur	relatie tussen kleur en licht
	signaal- en camouflagekleuren
	kleurenfamilies
Vorm	vormsoorten
	lichaamsvormen in verhouding
	lijnen om iets uit te drukken
Textuur	texturen tekenen op het platte vlak
	textuur in plastische materialen
Compositie	motieven voor decoratie
	patronen

Materiaal/techniek

Tekenen	conté en houtskool
	digitaal tekenen
Schilderen	verdunde en onverdunde verf
Drukken	monoprint en sjabloondruk
Collages maken	van verschillende papieren
Textiel	lapjes vastrijgen op een ondergrond
Ruimtelijk contrueren	snijden en ritsen van papier
	houtbewerking
	maquettes bouwen
Werken met plastisch materiaal	textuur aanbrengen in klei
	platen en ringen kleien
	papier-maché
(Digitale) media	gebeurtenis vastleggen

KERNDOEL 55

Reflecteren	plannen: wat ga je maken en hoe?
	product en werkprocessen klassikaal bespreken

Les 1
Les 2
Les 3
Les 4
Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

☒	☒	☒	☒	☒
☒	☒	☒	☒	☒

eigen werk in relatie tot dat van kunstenaars bespreken
 respect en waardering tonen voor het werk en de
 zienswijze van anderen

KERNDOEL 56A

Objecten uit het verleden

kunst en voorwerpen uit het dagelijks
 leven vroeger: kenmerken,
 eigenschappen en gebruik

cultuurhistorische gebouwen,
 monumenten en objecten in de omgeving

het dagelijkse leven in oude schilderijen
 en beelden

oude kaarten, afbeeldingen en foto's van
 vroeger

verschillende historische bronnen
 raadplegen

verschillen en overeenkomsten tussen
 heden en verleden

Rituelen en gebruiken

gewoonten en gebruiken

eetcultuur

waarden en normen

omgangsvormen vroeger en nu

Verhalen

"jeugdliteratuur"

informatieve teksten over het verleden

spreekwoorden en gezegden

verhalen van kinderen bij voorwerpen en
 monumenten aan de hand van gerichte
 vragen

verhalen bij voorwerpen, gebruiken,
 gebeurtenissen van vroeger

Kunstzinnige disciplines

beeld- en muziekcultuur van kinderen

grafiek, modevormgeving, decors en
 theaterkostuums

architectuur, omgevingsvormgeving

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen vormgeving, functie en
 doelgroep

Kunstzinnige disciplines

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

kunstenaar als beroep in heden en
 verleden: verschillen in discipline,
 werkomgeving en werkwijze,
 inspiratiebronnen, creatieve processen.
 tentoonstellen en (ver)kopen van kunst

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen
 en thema's

aandacht voor het beroep van
 kunstenaar, vroeger en nu; verschil tussen
 autonoom en toegepast werk, de relatie
 kunstwerk met de omgeving,
 stijlkenmerken

Beeldende kunst, architectuur
 en vormgeving in de directe
 omgeving.

mode, grafiek, decors en theaterkostuums

architectuur, omgevingsvormgeving,
 bijvoorbeeld straatmeubilair,
 landschapsarchitectuur

verschillen in discipline, werkomgeving en
 werkwijze, inspiratiebronnen, creatieve
 processen. Tentoonstellen en (ver)kopen
 van kunst

beeldcultuur van kinderen,
 bijvoorbeeld tijdschriften, reclame,
 (computer)animaties

Hierbij is aandacht voor de
 betekenis

het verhaal van het kunstwerk vanuit het
 perspectief van het kind

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen de vormgeving, functie en
 doelgroep

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

"De zin van het leven
is om je talent te
ontdekken. Het doel van
het leven is om het door
te geven."'''

PABLO PIASSO

WAT ALS?

Wat als we de stad als decor voor een reportage over duurzaamheid gebruiken? We plaatsen Playmobil poppetjes in de stad. Met de camera laag bij de grond maken we foto's waarop het lijkt alsof de verbouwde eierdozen hoog boven de hoofdpersoon uittorenen. De hoofdpersonen trekken door de stad. Aan de rand komen ze een afvalberg tegen. Ze zoeken uit hoe het komt dat die zo hoog is. Ze berekenen het aantal inwoners, de hoeveelheid afval per inwoner en hoeveel de berg groeit als er niets verandert. Ze brainstormen over manieren om hier anders mee om te gaan en organiseren een demonstratie. Leerlingen fotograferen een beeldverhaal. Schrijven erbij. Ze onderzoeken en verzinnen uitdagingen en oplossingen en maken hier een muurkrant van. Samen redden we de stad. Doe je mee?

GROEP 7-8

Afval is wat we niet meer nodig hebben en weggooien. Als we iets recyclen gebruiken we het nog een keer. Dat is wat we in deze lessenserie over recyclekunst gaan doen. We verzamelen afvalmateriaal en gaan aan de slag met het ombouwen van een zeepfles in een zeepkist: een zelfbedacht voertuig. Met dit zelfgemaakte karretje kun je een zeepkistenrace houden. Daarnaast besteden we drie lessen aan het maken van een kettingreactie. We leren over de Goldberg Machine: een machine die een eenvoudige taak zo ingewikkeld mogelijk uitvoert. In de drie lessen wordt toegewerkt naar een kruising tussen een kettingreactie en een Goldberg Machine. We maken een ingewikkeld parcours van restmateriaal, waar een knikker overheen moet kunnen rollen. In de laatste les, de grote finale, presenteren we de kettingreacties aan elkaar.

Les titels	Leerdoelen
ZEEPKIST Ontwerp een zeepkist. REC-78-1	Ik leer over duurzaamheid. Ik verbouw een zeepfles. *Ik bedenk een nieuw idee, door fantasie en de werkelijkheid te combineren. Beeldaspecten: Ruimte innemen - kunstmatig - dynamisch
ZEEPKIST Maak je zeepkist. REC-78-2	Ik voeg details toe. Ik presenteer mijn Zeepkist. *Ik onderzoek welk materiaal of techniek het beste past bij wat ik wil maken en bij wat ik wil benadrukken in mijn werk. Beeldaspecten: Ruimte innemen - kunstmatig - dynamisch
KETTINGREACTIE Bouw met de klas een kettingreactie. Vandaag: experimenteren. REC-78-3	Ik leer over kettingreacties en de Goldberg Machine. Ik verzamel afvalmateriaal. *Als ik oplossingen bedenk, verzijn ik ook gekke ideeën. Beeldaspecten: Steunen - hangen - staan - liggend - dynamisch
KETTINGREACTIE Vandaag: bouwen en 'generale repetitie'. REC-78-4	Ik probeer verschillende dingen uit. Ik combineer en werk samen. *Ik bevroeg mezelf en anderen op hoe ze problemen oplossen. Beeldaspecten: Steunen - hangen - staan - liggend - dynamisch
KETTINGREACTIE Vandaag: opbouwen, filmen en/of presenteren. REC-78-5	Ik zet door. Ik presenteer door, of het nu goed gaat of niet. *Maak in 3 minuten een feestelijke tekening, gedicht of lichaamsbeeld over wat er mis ging in het proces. Beeldaspecten: Steunen - hangen - staan - liggend - dynamisch

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	relatie interieur en exterieur
Ruimte suggestie op het vlak	standpunt en horizon
	vervagen van kleur, contour of textuur
	lichtval
Kleur	betekenis van kleur
	systematiek
	kleur en sfeer
Vorm	geometrisch en organisch
	karacteristieke houding van mensen en dieren
	lijnen om diepte aan te geven
Textuur	diepte doormiddel van textuur
Compositie	opbouw, ordening, evenwicht, betekenis

Materiaal/techniek

Tekenen	potlood van verschillende hardheid
Schilderen	het effect van kwast en penseelstreeks
Drukken	in lagen (kleuren) drukken, lino- en zeefdruk
Collages maken	van verschillende soorten materiaal
Textiel	kleding en andere vormgeving
	appliceren, borduren, haken
Ruimtelijk contrueren	verbinden van hout, metaal of kunststof
	scharnieren, schuiven en draaien
Werken met plastisch materiaal	met klei karakteristieke houding aangeven door buiging van romp en ledematen
(Digitale)media	een multimediapresentatie maken

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

KERNDOEL 55

Reflecteren

bespreking van ideeën, plannen en keuze mogelijkheden voor het maken van een eigen presentatie

mening geven over eigen product en werkproces en over dat van groepsleden

mening geven over het werk van kunstenaars

eigen mening met argumenten onderbouwen

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☒	☒	☒	☒	☒
☐	☒	☐	☐	☒
☒	☐	☒	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☒

KERNDOEL 56A

Objecten uit het verleden

kunst en (gebruiks)voorwerpen uit het dagelijks leven vroeger: kenmerken, eigenschappen en gebruik

karakter van steden en dorpen: monumenten en andere oude gebouwen

karakter van landschappen: stuwwallen, duinen, terpen, dijken, polders, kanalen, wegen

werelderfgoedlijst

archieven en musea

gebondenheid van objecten aan een bepaalde tijd, plaats en situatie

Rituelen en gebruiken

doorgeven van en veranderingen in gebruiken, gewoonten en rituelen

gebruiken, gewoonten en rituelen in verschillende tijdsperiodes en culturen waarden en normen

Verhalen

herkomst van spreekwoorden en teksten van oude liedjes

verhalen bij voorwerpen en monumenten aan de hand van zelfstandig bronnenonderzoek

verhalen bij voorwerpen, gebruiken, gebeurtenissen van vroeger

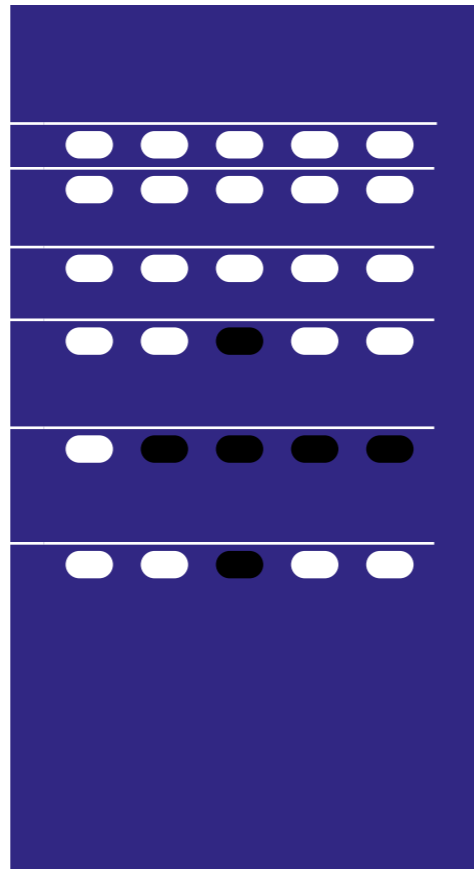
filosofisch gedachtegoed uit verschillende beschavingen

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☒	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

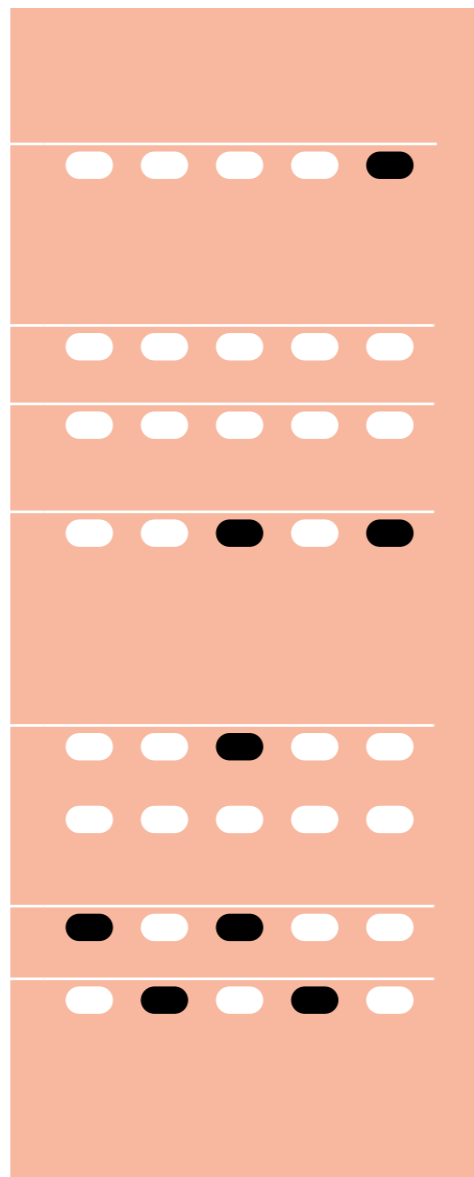
KERNDOEL 56A

Kunstzinnige disciplines	beeld- en muziekcultuur van kinderen computer- en videokunst, videoclips, film en theatervormgeving
	architectuur/omgevingsvormgeving (bijv. interieur, exterieur)
	duiding van een kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker
	toepassing van technologie in muziek, theater, beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen
	hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor het kunstwerk vanuit de kijker en vanuit de kunstenaar zelf. Kunst uit andere culturen. Aandacht voor het toepassen van nieuwe media en combineren van kunstdiscipline
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.	computer en videokunst en theatervormgeving architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld interieur en exterieur van huizen
	hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken
	beeldcultuur van kinderen, tijdschriften, reclame, animaties
	het verhaal van het kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker
	de betekenis van een werk binnen de context van tijd en (sub)cultuur
	toepassing van technologie in beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen

WAT ALS?

Wat als we een extra uitdaging aan de Zeepkisten toevoegen en voor drijvende voertuigen kiezen? Als ze klaar zijn binden we er een touwtje aan en testen de drijfvaardigheid in de sloot in de buurt. We letten er natuurlijk op dat er geen onderdelen achterblijven. Een paar leerlingen wilden heel graag een vliegend voertuig. Ze hebben van een plastic boodschappentas een parachute gemaakt. We testen de vliegvaardigheid en filmen hoe het gracieus neerstort. En alle ontdekkingen over materiaal en verbindingen nemen we mee als we kettingreacties gaan bouwen. Misschien kunnen we wel eindigen met een katapult en parachute?

PIONIER!

kunst op school

LEERDOELEN
TEKENEN

lescode	titel	opdracht
TEK-12-1	illustratie	Teken een boekenkaf
TEK-12-2	langste prentenboek	Maak een tekening van een spookje op reis.
TEK-12-3	zelfportret	Teken een zelfportret
TEK-12-4	vormen	Teken verschillende dieren met vormen als basis
TEK-12-5	plattegrond	Teken een weg en landschap van boven
TEK-34-1	schetsen	Oefen met schetsen
TEK-34-2	letterdieren	Maak van letters dieren
TEK-34-3	geheime schat	Teken met houtskool een schatkaart
TEK-34-4	knuffels	Teken een knuffel na
TEK-34-5	zeepbellen	Teken in een groep zeepbellen
TEK-56-1	waarom makkelijk?	Oefen met schetsen en maak het jezelf moeilijk.
TEK-56-2	knallende nacht	Teken met pastelkrijt een knallende vuurwerkshow
TEK-56-3	tuin	Ontwerp met oliepastel op zwart papier een tuin.
TEK-56-4	portret met inkt	Schets met potlood een portret van een klasgenoot.
TEK-56-5	portret met inkt	Teken het portret van je klasgenoot met Oost-Indische inkt
TEK-78-1	drieluik	Teken een voorwerp na vanuit drie standpunten.
TEK-78-2	pastelkrijt	Maak met pastelkrijt een realistische tekening van fruit en/of groente.
TEK-78-3	kroontjespen	Teken met kroontjespen en Oost-Indische inkt een vaas.
TEK-78-4	zelfportret	Ontwerp een stilleven als zelfportret.
TEK-78-5	zelfportret	Werk het stilleven zelfportret uit.

GROEP 1-2

Duik de boekenkast in je klas in en bewonder de mooiste illustraties. We ontdekken dat al die tekeningen gemaakt zijn door iemand die we 'illustrator' noemen en ontwerpen zelf een boekenkast. We oefenen tekenen met houtskool en oliepastel. Leren (na)tekenen, is leren kijken. Al tekenend oefenen we met het herkennen van vormen, licht en donker. We verkennen ook hoe de school er van boven uitziet. De tekeningen die we daarna maken zijn als een puzzel aan elkaar te leggen en vormen een speelveld vol wegen waar we met onze auto's op kunnen spelen.

Les titels	Leerdoelen
ILLUSTRATIE Tekenen een boekenkast. TEK-12-1	Ik herken tekeningen in mijn omgeving. Ik leer over het vak illustrator. * Als ik muziek of een verhaal hoor of een beeld zie, ontstaan er ideeën in mijn hoofd. Beeldaspecten: Compositie
LANGSTE PRENTENBOEK Maak een tekening van een spookje op reis. TEK-12-2	Ik herken het verschil tussen licht en donker. Ik teken met houtskool. * Ik ga iets proberen waarvan ik niet weet of ik het wel durf of kan. Beeldaspecten: Contrast - licht - donker
ZELFPORTRET Tekenen een zelfportret. TEK-12-3	Ik teken met oliepastel. Ik leer uiterlijke kenmerken herkennen en benoemen. * Ik ben trots op... Beeldaspecten: Figuur - lijn - natuurlijke vormen
VORMEN Maak verschillende dingen met vormen als basis. TEK-12-4	Ik herken de vormen cirkel, vierkant en driehoek. Ik teken fantasiefiguren. * Ik maak van iets wat bestaat iets anders. Beeldaspecten: Hoekige vormen - ronde vormen
PLATTEGROND Tekenen en weg en landschap van boven. TEK-12-5	Ik verken via google maps mijn directe omgeving van boven. Ik kleur met verschillende soorten lijnen. * Ik gebruik iets uit de wereld om mij heen in wat ik maak. Beeldaspecten: Vogelperspectief

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	ruimtelijk bouwen
- suggestie op het vlak	plaatsing van figuren op het vlak
Kleur	kleurnamen
	kleursoorten
	kleuren mengen
Vorm	vormsoorten (rond, bol, etc)
	vormkenmerken
	lijn als contour
Textuur	verschillen in textuur
Compositie	groeperen op vorm, kleur, textuur

Materiaal/techniek

Tekenen	potlood, stift, waskrijt en bordkrijt
Schilderen	vingerverf, plakkaatverf, inkt
Drukken	stempelen
	sjablonen
Collages maken	knippen, scheuren, plakken
Textiel	repen knippen van textiel
	rijgen met naald en draad
Ruimtelijk contrueren	werken met kosteloos materiaal
	bouwen met blokken
	werken met constructiemateriaal
Plastisch materiaal	boetseren
	spelen met zand en water
(Digitale) media	foto's maken
	eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van de klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

Les 1	Les 2	Les 3	Les 4	Les 5
○	○	○	○	○
○	○	●	●	●
○	○	○	○	○
○	●	○	○	○
○	○	○	○	○
○	○	○	●	○
○	○	●	●	○
○	●	●	○	○
○	○	○	○	●
●	○	○	○	○

●	●	●	●	●
○	○	○	○	○
○	○	○	○	○
○	○	○	○	○
○	○	○	○	○
○	○	○	○	○
○	○	○	○	○
○	○	○	○	○
○	○	○	○	○
○	○	○	○	○
○	○	○	○	○

●	●	●	●	●

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden	voorwerpen uit eigen geschiedenis
	gebouwen, monumenten en objecten
Rituelen en gebruiken	oude rijmpjes, liedjes en spelletjes
	feesten
Verhalen	sprookjes
	verhalen van vroeger
Kunstzinnige disciplines	beeldcultuur van kinderen
	prentenboekillustratie
	kunstwerken in de klas
	kinderliedjes, dans en toneel
	poppenspel
	betekenis geven: associaties

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☐	☐	☐
☒	☒	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☐

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor beelden en beeldende kunst uit de directe omgeving
	schilderkunst, beeldhouwkunst
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving	architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld huizen, torens, bruggen, parken
	kunstenaars uit verschillende disciplines en de verschillen in werkwijzen, bijvoorbeeld schilders, beeldhouwers, fotografen, architecten
Betekenis	beeldcultuur van kinderen, bijvoorbeeld televisie, kleding, speelgoed, prentenboekillustraties
	associaties bij beeldende kunstwerken en gebruiksvoorwerpen
	speels verkennen van beeldaspecten, materialen en technieken

☒	☐	☐	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☒
☒	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☐

"Ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan."

PIPPI LANGKOUS

WAT ALS?

Wat als we oprekken waar we op kunnen tekenen? We nemen papier mee naar buiten en leggen het op stenen en putdeksels. Als we dan een vlak kleuren met potlood of oliepastel, drukt het reliëf door. Welke vormen en structuren kunnen we zo ontdekken? Kan ik buiten blaadjes verzamelen en binnen onder mijn papier leggen? De tekeningen die we zo maken zijn een mooie basis om te verknippen en in collages te verwerken. Rupsje Nooitgenoeg en de andere boeken van Eric Carle kunnen daarbij inspireren. www.eric-carle.com

GROEP 3-4

We tekenen wat we zien en we tekenen wat we verzinnen. We tekenen met houtskool, zachte grafietpotloden en oliepastel. Nadat we geoefend hebben met schetsen en hoe je een potlood vast kan houden, laten we onze fantasie los op letterdieren. Begeleidt door een luisterverhaal stellen we met onze ogen dicht een eiland voor en begraven daar een schat. Met houtskool tekenen we waar we die terugvinden. We oefenen goed kijken door knuffels na te tekenen en werken samen aan grote kunstwerken vol zeepbellen.

Les titels	Leerdoelen
SCHETSEN Oefenen met schetsen TEK-34-1	Ik oefen schetsen zonder gum. Ik kan mijn potlood op verschillende manieren vasthouden. *Ik ga iets proberen waarvan ik niet weet of ik het wel durf of kan. Beeldaspecten: Onderbroken lijn - lijnsoort
LETTERDIEREN Maak van letters dieren. TEK-34-2	Ik pas verschillende manieren van tekenen toe. Ik gebruik fantasie om dieren te verzinnen naar aanleiding van letters. *Ik bedenk een nieuw idee, door fantasie en de werkelijkheid te combineren. Beeldaspecten: Onderbroken lijn - lijnsoort
GEHEIME SCHAT Teken met houtskool een schatkaart. TEK-34-3	Ik kan met verbeeldingskracht plaatjes in mijn hoofd maken. Ik teken met houtskool. *Als ik muziek of een verhaal hoor of een beeld zie, ontstaan er ideeën in mijn hoofd. Beeldaspecten: Contrast - licht - donker
KNUFFELS Teken een knuffel na. TEK-34-4	Ik oefen tekenen naar waarneming. Ik leer over licht en schaduw. *Ik kijk extra lang en goed naar wat er is en wat ik doe. Beeldaspecten: Licht - schaduw - textuur
ZEEPBELLEN Teken in een groep zeepbellen. TEK-34-5	Ik kijk met aandacht naar zeepbellen. Ik oefen met kleurverlopen. *Ik luister naar de ideeën van anderen. Beeldaspecten: Kleurverloop - Verzadigde Kleuren

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	omsloten ruimte
- suggestie op het vlak	grondlijn
Kleur	kleurnuances en kleurcontrasten gevoelswaarde van kleur
Vorm	vormsoorten lichamen ruimtelijk weergeven lijnen als textuur, decoratie, arcering
Textuur	texturen als afdruk
Compositie	ritme, herhaling van vormen

Materiaal/techniek

Tekenen	potlood, krijt, pen, oost-indische inkt
Schilderen	beschilderen van werkstukken
Drukken	eenvoudige druktechnieken textiel- en kartondruk
Collages maken	collages maken van papier
Textiel	vormen knippen van textiel weven, vlechten, wikkelen, knopen
Ruimtelijk contrueren	constructie- en verbindingstechniek objecten met beweging
Plastisch materiaal	boetsen uit één stuk
(Digitale) media	foto's maken eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden	gebruiksvoorwerpen van vroeger
	gebouwen, monumenten en objecten uit eigen woonplaats
	ambachten, zoals spinnen, ijzersmeden, etc
	oude schilderijen en beelden
Rituelen en gebruiken	gewoonten en gebruiken
	eetcultuur
	omgangsvormen
Verhalen	prenten- en verhalenboeken
	van kinderen bij voorwerpen en monumenten
	over beroepen, gebruiken en gebeurtenissen
Kunstzinnige diciplines	beeldcultuur van kinderen
	fotografie, keramiek, schilderijen
	poppentheater, danstheater
	kunstenars en ambachtslieden

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor de verschillende werkomgevingen en manieren van werken, relatie tussen vorm en functie van kunstwerken
	fotografie, keramiek, vormgeving
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.	architectuur, omgevingsvormgeving, vervoermiddelen
	kunstenaar als beroep, verschillen in discipline, werkomgeving, werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen
	beeldcultuur van kinderen, computerspelletjes, internet, strips
Betekenis	verhalen van kinderen bij beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen
	relatie betekenis en vormgeving van kunstwerken
	relatie vormgeving en functie van gebruiksvoorwerpen
	relatie tussen kunstwerken van zelfde kunstenaar of thema

☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

"Natuurlijk weet ik niet wat het wordt, anders zou ik het niet maken."

PABLO PICASSO

WAT ALS?

Wat als we deze periode elke dag starten met voorlezen terwijl we tekenen wat we horen, misschien in een schetsboekje? Wat als we ons eigen woordenboek tekenen gebaseerd op het alfabet? Elke dag een letter. We tekenen appels, aapjes en ankers, zagen, zonnen en zeemeerminnen. Misschien worden de tekeningen zelfs wel gescand en samen geniet in een boekje of printen we het dubbel en maken ons eigen memoryspel.

GROEP 5-6

Tekenen leer je het best als je het lef hebt om veel dingen uit te proberen. Dat kan niet als je wilt dat iedere tekening netjes en mooi wordt. Daarom experimenteren we met schetsen met extra uitdaging. We tekenen met poederig pastelkrijt op zwart papier en ontwerpen samen tuinen. We leren over verhoudingen in een gezicht en oefenen portrettekenen. Die portretten werken we uit met kroontjespen en Oost-Indische inkt.

Les titels	Leerdoelen
WAAROM MAKKELIJK Oefen met schetsen en maak het jezelf moeilijk. TEK-56-1	Ik oefen verschillende manieren van schetsen. Ik oefen omgaan met ongemak en uitdaging. * Ik ga iets proberen waarvan ik niet weet of ik het wel durf of kan. Beeldaspecten: Zacht - grillig - lijnvoering
KNALLENDE NACHT Teken met pastelkrijt een knallende vuurwerkshow. TEK-56-2	Ik teken met pastelkrijt. Ik oefen met vegen, doezelen, dikker en dunner tekenen. * Ik geef anderen complimenten en tips. Beeldaspecten: Kleurcontrast op zwart
TUIN Ontwerp met oliepastel op zwart papier een tuin. TEK-56-3	Ik teken met oliepastel. Ik pas verschillende manieren van tekenen en lijnvoering toe. * Ik maak afspraken over hoe we willen werken en ik houd me daaraan. Beeldaspect: Compositie - textuur - lijnvoering
PORTRET MET INKT Schets met potlood een portret van een klasgenoot. TEK-56-4	Ik oefen tekenen naar waarneming. Ik leer over verhoudingen in een gezicht. * Ik let op details en voeg nieuwe details toe waar nodig. Beeldaspecten: Standpunt - lichtval
PORTRET MET INKT Teken het portret van je klasgenoot met Oost-Indische inkt. TEK-56-5	Ik teken met kroontjespen. Ik kijk aandachtig. * Bij elk foutje dat ik maak, vier ik dat ik leer en dus beter word in iets. Beeldaspecten: De weergave van het oppervlak - textuur

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	ruimte doorstekende vormen ruimte inrichten
- suggestie op het vlak	overlapping van objecten en figuren plaats van objecten in het grondvlak grootteverschil van figuren
Kleur	relatie tussen kleur en licht signaal- en camouflagekleuren kleurenfamilies
Vorm	vormsoorten lichaamsvormen in verhouding lijnen om iets uit te drukken
Textuur	texturen tekenen op het platte vlak textuur in plastische materialen
Compositie	motieven voor decoratie patronen

Materiaal/techniek

Tekenen	potlood, krijt, inkt en houtskool digitaal tekenen
Schilderen	verdunde en onverdunde verf
Drukken	monoprint en sjabloondruk
Collages maken	van verschillende papieren
Textiel	lapjes vastrijgen op een ondergrond
Ruimtelijk contrueren	snijden en ritsen van papier houtbewerking maquettes bouwen
Werken met plastisch materiaal	textuur aanbrengen in klei platen en ringen kleien papier-maché
(Digitale) media	gebeurtenis vastleggen

KERNDOEL 55

Reflecteren	plannen: wat ga je maken en hoe? product en werkprocessen klassikaal bespreken

Les 1
Les 2
Les 3
Les 4
Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☒	☒	☐
☐	☐	☐	☒	☐
☒	☒	☐	☒	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☒
☒	☒	☒	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

☒	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

☐	☐	☒	☒	☐
☒	☒	☒	☒	☒

eigen werk in relatie tot dat van kunstenaars bespreken
 respect en waardering tonen voor het werk en de
 zienswijze van anderen

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden

kunst en voorwerpen uit het dagelijks
 leven vroeger: kenmerken,
 eigenschappen en gebruik

cultuurhistorische gebouwen,
 monumenten en objecten in de omgeving

het dagelijkse leven in oude schilderijen
 en beelden

oude kaarten, afbeeldingen en foto's van
 vroeger

verschillende historische bronnen
 raadplegen

verschillen en overeenkomsten tussen
 heden en verleden

Rituelen en gebruiken

gewoonten en gebruiken

eetcultuur

waarden en normen

omgangsvormen vroeger en nu

Verhalen

jeugdliteratuur

informatieve teksten over het verleden

spreekwoorden en gezegden

verhalen van kinderen bij voorwerpen en
 monumenten aan de hand van gerichte
 vragen

verhalen bij voorwerpen, gebruiken,
 gebeurtenissen van vroeger

Kunstzinnige diciplines

beeld- en muziekcultuur van kinderen

grafiek, modevormgeving, decors en
 theaterkostuums

architectuur, omgevingsvormgeving

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen vormgeving, functie en
 doelgroep

Kunstzinnige diciplines

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

kunstenaar als beroep in heden en
 verleden: verschillen in discipline,
 werkomgeving en werkwijze,
 inspiratiebronnen, creatieve processen.
 tentoonstellen en (ver)kopen van kunst

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen
 en thema's

aandacht voor het beroep van
 kunstenaar, vroeger en nu; verschil tussen
 autonoom en toegepast werk, de relatie
 kunstwerk met de omgeving,
 stijlkenmerken

Beeldende kunst, architectuur
 en vormgeving in de directe
 omgeving.

mode, grafiek, decors en theaterkostuums
 architectuur, omgevingsvormgeving,
 bijvoorbeeld straatmeubilair,
 landschapsarchitectuur

verschillen in discipline, werkomgeving en
 werkwijze, inspiratiebronnen, creatieve
 processen. Tentoonstellen en
 (ver)kopen van kunst

beeldcultuur van kinderen,
 bijvoorbeeld tijdschriften, reclame,
 (computer)animaties

Hierbij is aandacht voor de
 betekenis

het verhaal van het kunstwerk vanuit het
 perspectief van het kind

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen de vormgeving, functie en
 doelgroep

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

"Natuurlijk weet ik niet
wat het wordt, anders
zou ik het niet maken."

PABLO PICASSO

WAT ALS

Wat als we niet alleen tekenen maar ook bouwen en fotograferen? Ontwerp tuinen speciaal voor ridders en koningen, het landschap waar jagers en verzamelaars doorheen trekken of Olympus. Bouw en knutsel kastelen, tempels en hunebedden. Plaats alles wat bij je geschiedenis leerdoelen hoort op de tekening. Een mooi decor voor een gefotografeerd verhaal, waarin leerlingen de oude verhalen verbeelden en opnieuw betekenis geven.

GROEP 7-8

Door naar waarneming te tekenen leer je steeds nauwkeuriger kijken. Probeer maar eens uit, niet spieken! Welke schoenen heb je vandaag aan? Hoeveel details kan je daarvan tekenen? Probeer maar eens. Eerst uit je hoofd daarna naar waarneming. Als je dit vaker doet ga je steeds meer zien.

We tekenen voorwerpen vanuit verschillende hoeken na. Met potlood, pastelkrijt en kroontjespen. Geïnspireerd door kunstenaars die alternatieve zelfportretten maken, zoals het zelfportret als gebouw van Mark Manders, maken we een zelfportret in dingen. Wat vertel je met je voorwerpen en manier van tekenen?

Les titels	Leerdoelen
DRIELUIK Teken een voorwerp na vanuit drie standpunten. TEK-78-1	Ik leer over tekenkunst. Ik oefen snel tekenen en schetsen. *Ik let op details en voeg nieuwe details toe waar nodig. Beeldaspecten: Vormsoort - hoekig - rond.
PASTELKRIJT Maak met pastelkrijt een realistische tekening van fruit en/of groente. TEK-78-2	Ik oefen tekenen naar waarneming. Ik leer licht en schaduw herkennen en tekenen. *Ik breng contrast aan in mijn werk. Beeldaspecten: Standpunt - lichtval
KROONTJESPEN Teken met kroontjespen en Oost-Indische inkt een vaas. TEK-78-3	Ik teken met kroontjespen en Oost-Indische inkt. Ik oefen met arceren. *Door verschillende dingen te proberen ontdek ik nieuwe dingen. Beeldaspecten: Textuur - lijnvoering - grillig - regelmatig
ZELFPORTRET Ontwerp een stilleven als zelfportret. TEK-78-4	Ik verbeeld mezelf met voorwerpen. Ik kan uitleggen waarom voorwerpen gekozen zijn en wat ze voor mij betekenen. *Ik kies een aantal technieken en pas die toe in mijn werk. Beeldaspecten: Compositie - effect van ordeningswijzen.
ZELFPORTRET Werk het stilleven zelfportret uit. TEK-78-5	Ik verbeeld mezelf met voorwerpen. Ik mix tekenmaterialen uit de vorige lessen. *Ik onderzoek welk materiaal of techniek het beste past bij wat ik wil maken en bij wat ik wil benadrukken in mijn werk. Beeldaspecten: Compositie - effect van ordeningswijzen - kleurbeleving

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	relatie interieur en exterieur
Ruimte suggestie op het vlak	standpunt en horizon
	vervagen van kleur, contour of textuur
	lichtval
Kleur	betekenis van kleur
	systematiek
	kleur en sfeer
Vorm	geometrisch en organisch
	karacteristieke houding van mensen en dieren
	lijnen om diepte aan te geven
Textuur	diepte doormiddel van textuur
Compositie	opbouw, ordening, evenwicht, betekenis

Materiaal/techniek

Tekenen	potlood van verschillende hardheid
Schilderen	het effect van kwast en penseelstreeks
Drukken	in lagen (kleuren) drukken, lino- en zeefdruk
Collages maken	van verschillende soorten materiaal
Textiel	kleding en andere vormgeving
	appliceren, borduren, haken
Ruimtelijk contrueren	verbinden van hout, metaal of kunststof
	scharnieren, schuiven en draaien
Werken met plastisch materiaal	met klei karakteristieke houding aangeven door buiging van romp en ledematen
(Digitale)media	een multimediapresentatie maken

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☐	☒	☒
☒	☒	☒	☒	☒
☒	☒	☐	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒
☒	☒	☐	☒	☒
☒	☒	☒	☒	☒
☒	☒	☐	☒	☒

☒	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

KERNDOEL 55

Reflecteren

bespreking van ideeën, plannen en keuze mogelijkheden voor het maken van een eigen presentatie

mening geven over eigen product en werkproces en over dat van groepsleden

mening geven over het werk van kunstenaars

eigen mening met argumenten onderbouwen

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☒	☒
☒	☒	☒	☒	☒
☒	☒	☒	☒	☒
☒	☐	☐	☒	☒

KERNDOEL 56A

Objecten uit het verleden

kunst en (gebruiks)voorwerpen uit het dagelijks leven vroeger: kenmerken, eigenschappen en gebruik

karakter van steden en dorpen: monumenten en andere oude gebouwen

karakter van landschappen: stuwwallen, duinen, terpen, dijken, polders, kanalen, wegen

werelderfgoedlijst

archieven en musea

gebondenheid van objecten aan een bepaalde tijd, plaats en situatie

Rituelen en gebruiken

doorgeven van en veranderingen in gebruiken, gewoonten en rituelen

gebruiken, gewoonten en rituelen in verschillende tijdsperiodes en culturen waarden en normen

Verhalen

herkomst van spreekwoorden en teksten van oude liedjes

verhalen bij voorwerpen en monumenten aan de hand van zelfstandig bronnenonderzoek

verhalen bij voorwerpen, gebruiken, gebeurtenissen van vroeger

filosofisch gedachtegoed uit verschillende beschavingen

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☒	☐	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☒
☐	☐	☐	☒	☒

KERNDOEL 56A

Kunstzinnige disciplines

"beeld- en muziekcultuur van kinderen"

computer- en videokunst, videoclips, film en theatervormgeving

"architectuur/omgevingsvormgeving (bijv. interieur, exterieur)"

duiding van een kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker

toepassing van technologie in muziek, theater, beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen

hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken

● ● ● ● ●

● ● ● ● ●

● ● ● ● ●

● ● ● ● ●

● ● ● ● ●

● ● ● ● ●

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's

aandacht voor het kunstwerk vanuit de kijker en vanuit de kunstenaar zelf. Kunst uit andere culturen. Aandacht voor het toepassen van nieuwe media en combineren van kunstdiscipline

Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.

computer en videokunst en theatervormgeving

"architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld interieur en exterieur van huizen"

hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken

"beeldcultuur van kinderen, tijdschriften, reclame, animaties"

het verhaal van het kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker

de betekenis van een werk binnen de context van tijd en (sub)cultuur

toepassing van technologie in beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen

● ● ● ● ●

● ● ● ● ●

● ● ● ● ●

● ● ● ● ●

● ● ● ● ●

● ● ● ● ●

● ● ● ● ●

● ● ● ● ●

WAT ALS

Wat als we deze hele periode iedere dag een kleine tekening naar waarneming maken op kaartformaat. Achter in de klas hangen we alle tekeningen dicht naast elkaar. We stellen ons voor dat het de vakjes uit een steeds groeiende kast zijn. Ons eigen Kabinet van Verwondering. We tekenen een souvenir van een scheepsjongen die meevoer naar Oost-Indië. En wat zou er bij Napoleon in de kast staan? Hoe ziet een bonnenboekje uit WOII eruit en kunnen we dat tekenen? Hoe herken je een fossiel en hoe zien klassieke botanische tekeningen eruit? Nieuwsgierig verkennen we de wereld en vullen de kast met verwondering.

PIONIER!

kunst op school

LEERDOELEN BOUWEN

lescode	titel	opdracht
BOU-12-1	introductie	Maak kennis met ruimtelijk werk d.m.v. groepsgesprek en beeldbeschouwing.
BOU-12-2	bouwen als Gaudi	Maak eigen bouwblokken, geïnspireerd op Gaudi. Vandaag: blokken van gemengde klei.
BOU-12-3	bouwen als Gaudi	Maak eigen bouwblokken, geïnspireerd op Gaudi. Vandaag: blokken met stippen.
BOU-12-4	bouwen als Gaudi	Maak eigen bouwblokken, geïnspireerd op Gaudi. Vandaag: blokken met structuren.
BOU-12-5	bouwen als Gaudi	Maak eigen bouwblokken, geïnspireerd op Gaudi. Vandaag: bouwen.
BOU-34-1	introductie	Maak kennis met ruimtelijk werk d.m.v. groepsgesprek en beeldbeschouwing.
BOU-34-2	beestjesbouwen	Maak een fantasiedier geïnspireerd op het werk van Jean Tinguely en Sayaka Ganz. Vandaag: materiaalonderzoek.
BOU-34-3	beestjesbouwen	Maak een fantasiedier geïnspireerd op het werk van Jean Tinguely en Sayaka Ganz. Vandaag: beestje bouwen.
BOU-34-4	beestenhuis bouwen	Bouw een huis voor het fantasiebeestje. Vandaag: ontwerp.
BOU-34-5	beestenhuis bouwen	Bouw een huis voor het fantasiebeestje. Vandaag: afmaken en versieren.
BOU-56-1	introductie	Maak kennis met ruimtelijk werk d.m.v. groepsgesprek en beeldbeschouwing.
BOU-56-2	bouwen met bamboe	Maak een constructie met behulp van bamboe stokjes en elastiek.
BOU-56-3	beestmachine	Maak een beestachtige machine geïnspireerd op het werk van Jean Tinguely. Vandaag: verbindingen oefenen.
BOU-56-4	beestmachine	Maak een beestachtige machine geïnspireerd op het werk van Jean Tinguely. Vandaag: bouwen.
BOU-56-5	beestmachine	Maak een beestachtige machine geïnspireerd op het werk van Jean Tinguely. Vandaag: afmaken en presenteren.
BOU-78-1	introductie	Maak kennis met ruimtelijk werk d.m.v. groepsgesprek en beeldbeschouwing.
BOU-78-2	bouwen met bamboe	Maak een constructie met behulp van bamboe stokjes en elastiek.
BOU-78-3	futuristische stad	Maak een gebouw voor in een toekomstige stad. Vandaag: ontwerpen.
BOU-78-4	futuristische stad	Maak een gebouw voor in een toekomstige stad. Vandaag: bouwen.
BOU-78-5	futuristische stad	Maak een gebouw voor in een toekomstige stad. Vandaag: afronden en stad bouwen.

GROEP 1-2

De lessenserie bouwen gaat over allerlei soorten ruimtelijk werk. We maken kennis met het thema door samen te kijken naar een beeldpresentatie. We zien gebouwen, beelden, bewegende kunstwerken en ontwerpen. Welke werk zouden we kiezen als we museumdirecteur waren? Ook kijken we naar verschillende vormen van bouwkunst. Geïnspireerd op Gaudi maken we onze eigen blokken van gemengde klei. Daarnaast maken we blokken met stippen en gaan we op onderzoek uit in de klas om structuren te vinden zoals ribbelige en ruwe structuren. Deze structuren drukken we vervolgens in de blokken. Met alle blokken bij elkaar kunnen we gaan bouwen. We bouwen als Gaudi!

Les titels	Leerdoelen
INTRODUCTIE Maak kennis met ruimtelijk werk d.m.v. groepsgesprek en beeldbeschouwing. BOU-12-1	Ik zie verschillende vormen van ruimtelijke kunst. Ik ontdek dat bouwen op verschillende manieren kan. * Ik laat mij inspireren door te kijken of te luisteren naar wat iemand anders doet of maakt. Beeldaspecten: Ruimte innemen
BOUWEN ALS GAUDI Maak eigen bouwblokken, geïnspireerd op Gaudi. Vandaag: blokken van gemengde klei. BOU-12-2	Ik ervaar hoe zelf blokken gemaakt kunnen worden. Ik meng kleuren met klei. * Door verschillende dingen te proberen ontdek ik nieuwe dingen. Beeldaspecten: Kleur - organische - onregelmatige vormen
BOUWEN ALS GAUDI Maak eigen bouwblokken, geïnspireerd op Gaudi. Vandaag: blokken met stippen. BOU-12-3	Ik maak verschillende vormen met klei. Ik maak verschillende vormen met klei. * Ik herhaal stukjes in wat ik maak. Beeldaspecten: Plasticiteit - decoratie
BOUWEN ALS GAUDI Maak eigen bouwblokken, geïnspireerd op Gaudi. Vandaag: blokken met structuren. BOU-12-4	Ik experimenteer met klei gereedschap. Ik breng structuur aan in klei. * Ik breng contrast aan in mijn werk. Beeldaspecten: Structuren - Kleur
BOUWEN ALS GAUDI Maak eigen bouwblokken, geïnspireerd op Gaudi. Vandaag: bouwen. BOU-12-5	Ik zie vormen van bouwkunst. Ik leer over ruimtelijk werken met "onhandige" blokken. * Mijn hoofd mag alles verzinnen, mijn lijf mag alles uitproberen. Beeldaspecten: Ruimte innemen - ordenen

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	ruimtelijk bouwen
- suggestie op het vlak	plaatsing van figuren op het vlak
Kleur	kleurnamen kleursoorten kleuren mengen
Vorm	vormsoorten (rond, bol, etc) vormkenmerken lijn als contour
Textuur	verschillen in textuur
Compositie	groeperen op vorm, kleur, textuur

Materiaal/techniek

Tekenen	potlood, stif, waskrijt en bordkrijt
Schilderen	vingerverf, plakkaatverf, inkt
Drukken	stempelen sjablonen
Collages maken	knippen, scheuren, plakken
Textiel	repen knippen van textiel rijgen met naald en draad
Ruimtelijk contrueren	werken met kosteloos materiaal bouwen met blokken werken met constructiemateriaal
Plastisch materiaal	boetsen spelen met zand en water
(Digitale) media	foto's maken eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van de klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

	☐	☒	☒	☒	☒
	☐	☐	☐	☐	☒
	☐	☒	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☒	☐	☐	☐
	☐	☒	☒	☒	☐
	☐	☒	☐	☐	☒
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☒	☐	☐
	☐	☐	☒	☒	☐

	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☒	☒	☒	☒
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☒	☒	☒	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐

	☐	☒	☒	☒	☒

KERNDOEL 56A

Objecten uit het verleden	voorwerpen uit eigen geschiedenis
	gebouwen, monumenten en objecten
Rituelen en gebruiken	oude rijmpjes, liedjes en spelletjes
	feesten
Verhalen	sprookjes
	verhalen van vroeger
Kunstzinnige disciplines	beeldcultuur van kinderen
	prentenboekillustratie
	kunstwerken in de klas
	kinderliedjes, dans en toneel
	poppenspel
	betekenis geven: associaties

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☒	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☒

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor beelden en beeldende kunst uit de directe omgeving
	schilderkunst, beeldhouwkunst
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving	architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld huizen, torens, bruggen, parken
	kunstenaars uit verschillende disciplines en de verschillen in werkwijzen, bijvoorbeeld schilders, beeldhouwers, fotografen, architecten
Betekenis	beeldcultuur van kinderen, bijvoorbeeld televisie, kleding, speelgoed, prentenboekillustraties
	associaties bij beeldende kunstwerken en gebruiksvoorwerpen
	speels verkennen van beeldaspecten, materialen en technieken

☒	☐	☐	☐	☐

☒	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☒

☒	☐	☐	☐	☒

☐	☐	☐	☐	☐

☒	☐	☐	☐	☒

☒	☐	☐	☐	☒

"Een kind zien spelen lijkt op het werk van een kunstenaar, want in spel zegt een kind zoveel zonder een woord te uiten."

ERIK ERIKSON

WAT ALS?

Wat als we foto's van het sprankelende Barcelona en de gebouwen van Gaudi op A3 printen? We plakken ze laag tegen de muur in de bouwhoek, zodat alles wat spelenderwijs gebouwd wordt onderdeel wordt van de stad. De wisselende bouwwerken leggen we tussendoor vast op foto. Van iedere leerling printen we er één uit. 'Kan je me over je bouwwerk vertellen, wat zie ik allemaal?' De leerling vertelt enthousiast over zijn bouwwerk. Met een paar woorden noteer je het op de foto. Bij het afsluiten van het project maak je met de leerlingen een denkbeeldige reis. 'Beweeg je mee? Ik ben een vliegtuig! Zie je de wolken voor je?' We komen aan in een mooie stad en wandelen rond. We wandelen door de gebouwen en komen bij alle leerlingen langs. 'Waar zullen we even thee drinken?'

GROEP 3-4

De lessenserie bouwen gaat over allerlei soorten ruimtelijk werk. Van gebouwen, beelden en ontwerpen tot bewegende kunst. Bouwen kan met verschillende materialen en op verschillende manieren. Dit ervaren we door een beestje te bouwen. We maken een fantasiedier geïnspireerd op het werk van Jean Tinguely en Sayaka Ganz. Zij bouwen van hergebruikte materialen wonderlijke wezens. Met wc-rollen, chenille draad, rietjes, touw en nog veel meer gaan leerlingen aan de slag. We ontdekken manieren om te verbinden en gaan experimenteren met verschillende bouwconstructies. Het fantasiebeestje heeft natuurlijk een huis nodig. Hoe wonen dieren eigenlijk? En wat is een nest? Met de verzamelde verpakkingen en doosjes maken de leerlingen een huis voor hun beestje.

Les titels	Leerdoelen
INTRODUCTIE Maak kennis met ruimtelijk werk d.m.v. groepsgesprek en beeldbeschouwing. BOU-34-1	Ik zie verschillende vormen van ruimtelijke kunst. Ik ontdek dat bouwen op verschillende manieren kan. * Ik laat mij inspireren door te kijken of te luisteren naar wat iemand anders doet of maakt. Beeldaspecten: bouwstijlen - vormkenmerken
BEESTJESBOUWEN Maak een fantasiedier geïnspireerd op het werk van Jean Tinguely en Sayaka Ganz. Vandaag: materiaalonderzoek. BOU-34-2	Ik ontdek manieren om te verbinden. Ik experimenteer met simpele bouw instructies * Als ik oplossingen bedenken, verzijn ik ook gekke ideeën. Beeldaspecten: Ruimtelijke vorm - construeren
BEESTJESBOUWEN Maak een fantasiedier geïnspireerd op het werk van Jean Tinguely en Sayaka Ganz. Vandaag: beestje bouwen. MED-34-3	Ik maak een fantasierijk beestje. Ik experimenteer met simpele bouw instructies * Ik gebruik iets uit de wereld om mij heen in wat ik maak. Beeldaspecten: Ruimtelijke vorm - construeren
BEESTENHUIS BOUWEN Bouw een huisje voor het fantasiebeestje. Vandaag: ontwerp. BOU-34-4	Ik ontdek hoe verschillende dieren wonen. Ik verken het begrip huis en nest. * Hoe zouden kinderen van Mars deze opdracht verder maken? Beeldaspecten: Staan - hangen - steunen - liggen
BEESTENHUIS BOUWEN Bouw een huisje voor het fantasiebeestje. Vandaag: afmaken en versieren. BOU-34-5	Ik oefen met knippen, prikken en verbinden. Ik versier mijn fantasiehuis. * Ik voeg een tegenstelling toe, zodat wat ik maak "ongewoon" lijkt. Beeldaspecten: Staan - hangen - steunen - liggen

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	omsloten ruimte
- suggestie op het vlak	grondlijn
Kleur	kleurnuances en kleurcontrasten gevoelswaarde van kleur
Vorm	vormsoorten lichamen ruimtelijk weergeven lijnen als textuur, decoratie, arcering
Textuur	texturen als afdruk
Compositie	ritme, herhaling van vormen

Materiaal/techniek

Tekenen	pen, oost-indische inkt
Schilderen	beschilderen van werkstukken
Drukken	eenvoudige druktechnieken textiel- en kartondruk
Collages maken	collages maken van papier
Textiel	vormen knippen van textiel weven, vlechten, wikkelen, knopen
Ruimtelijk contrueren	constructie- en verbindingstechniek objecten met beweging
Plastisch materiaal	boetsen uit één stuk
(Digitale) media	foto's maken eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

	☐	☐	☐	☒	☒
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☒	☒
	☐	☐	☒	☐	☐
	☒	☒	☒	☒	☒
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☒	☒	☒

	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☒	☒	☒	☒
	☐	☒	☒	☒	☒
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐

	☐	☒	☒	☒	☒

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden	gebruiksvoorwerpen van vroeger
	gebouwen, monumenten en objecten uit eigen woonplaats
	ambachten, zoals spinnen, ijzersmeden, etc
	oude schilderijen en beelden
Rituelen en gebruiken	gewoonten en gebruiken
	eetcultuur
	omgangsvormen
Verhalen	prenten- en verhalenboeken
	van kinderen bij voorwerpen en monumenten
	over beroepen, gebruiken en gebeurtenissen
Kunstzinnige diciplines	beeldcultuur van kinderen
	fotografie, keramiek, schilderijen
	poppentheater, danstheater
	kunstenars en ambachtslieden

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☒	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☒	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☐	☐

KERND OEL 56B

Betekeenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor de verschillende werkomgevingen en manieren van werken, relatie tussen vorm en functie van kunstwerken
	beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.
	architectuur, omgevingsvormgeving, vervoermiddelen
Betekeenis	kunstenaar als beroep, verschillen in discipline, werkomgeving, werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen
	beeldcultuur van kinderen, computerspelletjes, internet, strips
	verhalen van kinderen bij beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen
	relatie betekenis en vormgeving van kunstwerken
	relatie vormgeving en functie van gebruiksvoorwerpen
	relatie tussen kunstwerken van zelfde kunstenaar of thema

☒	☒	☐	☒	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☐	☒	☐
☒	☒	☒	☐	☐
☒	☐	☐	☒	☐
☐	☒	☐	☒	☐

"De enige persoon die nooit fouten maakt is de persoon die nooit iets doet."

THEODORE ROOSEVELT

WAT ALS?

Wat als we niet alleen nadenken over een huis voor ons beestje maar ook over een landschap? We onderzoeken verschillende habitats in verschillende landschappen. Op een grote rol papier tekenen we de zeeën, bossen en bergen waar onze dieren leven. We bouwen een tentoonstelling door tafels aan elkaar te schuiven. Op de lange tekening staan huizen, nesten en beestjes. Natuurlijk voorzien van een naamkaartje met de naam van de maker, het dier, de woonplaats en wat het zoal eet. 'Kom je naar onze bijzondere dierentuin kijken?'

eigen werk in relatie tot dat van kunstenaars bespreken
 respect en waardering tonen voor het werk en de
 zienswijze van anderen

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden

kunst en voorwerpen uit het dagelijks
 leven vroeger: kenmerken,
 eigenschappen en gebruik

cultuurhistorische gebouwen,
 monumenten en objecten in de omgeving

het dagelijkse leven in oude schilderijen
 en beelden

oude kaarten, afbeeldingen en foto's van
 vroeger

verschillende historische bronnen
 raadplegen

verschillen en overeenkomsten tussen
 heden en verleden

Rituelen en gebruiken

gewoonten en gebruiken

eetcultuur

waarden en normen

omgangsvormen vroeger en nu

Verhalen

jeugdliteratuur

informatieve teksten over het verleden

spreekwoorden en gezegden

verhalen van kinderen bij voorwerpen en
 monumenten aan de hand van gerichte
 vragen

verhalen bij voorwerpen, gebruiken,
 gebeurtenissen van vroeger

Kunstzinnige diciplines

beeld- en muziekcultuur van kinderen

grafiek, modevormgeving, decors en
 theaterkostuums

architectuur, omgevingsvormgeving

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen vormgeving, functie en
 doelgroep

Kunstzinnige diciplines

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

kunstenaar als beroep in heden en
 verleden: verschillen in discipline,
 werkomgeving en werkwijze,
 inspiratiebronnen, creatieve processen.
 tentoonstellen en (ver)kopen van kunst

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen
 en thema's

aandacht voor het beroep van
 kunstenaar, vroeger en nu; verschil tussen
 autonoom en toegepast werk, de relatie
 kunstwerk met de omgeving,
 stijlkenmerken

Beeldende kunst, architectuur
 en vormgeving in de directe
 omgeving.

mode, grafiek, decors en theaterkostuums
 architectuur, omgevingsvormgeving,
 bijvoorbeeld straatmeubilair,
 landschapsarchitectuur

verschillen in discipline, werkomgeving en
 werkwijze, inspiratiebronnen, creatieve
 processen. Tentoonstellen en
 (ver)kopen van kunst

beeldcultuur van kinderen,
 bijvoorbeeld tijdschriften, reclame,
 (computer)animaties

Hierbij is aandacht voor de
 betekenis

het verhaal van het kunstwerk vanuit het
 perspectief van het kind

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen de vormgeving, functie en
 doelgroep

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

"Creativiteit is weten
wat te doen als er
geen regels meer zijn
of er nooit regels zijn
geweest."

FROM THE BOOK CREATIVE CONFIDENCE

WAT ALS

Wat als we ons niet alleen door Tinguely maar ook door Alexander Calder laten inspireren? Zijn strakke mobiles bewegen ook. Als we al onze bewegende bouwsels aan een hoepel hangen vormen ze samen een grote mobile. We koppelen er een taal aan en schrijven korte gedichten over beweging en kunst. Terwijl de gedichten door leerlingen voorgelezen worden loopt er een recorder mee. We hebben al een telefoon op de grond gelegd onder de mobile en het zicht naar boven gefilmd. Ons kunstwerk beweegt zachtjes mee met wind en openslaande deuren. De vertraagde film vormt een poëtisch decor bij de voorgedragen woorden.

GROEP 7-8

De lessenserie bouwen gaat over allerlei soorten ruimtelijk werk. Van gebouwen, beelden en ontwerpen tot bewegende kunst. We leren dat ruimtelijk werk niet alleen gaat over architectuur maar ook over kunst en producten, en dat bijna alles wat je om je heen ziet door iemand ontworpen en gemaakt is. We bouwen een piramide met bamboe en maken in drie lessen een futuristische stad. Geïnspireerd door Rem Koolhaas, een bekende Nederlandse architect, ontwerpen we gebouwen voor onze toekomstige stad. Hoe zien die eruit? Hebben ze nieuwe functies? Ieder groepje kiest een gebouw en met een aantal dozen beginnen we met bouwen. De gebouwen kunnen bekleed worden met aluminiumfolie of plakplastic. Alle gebouwen bij elkaar vormen de futuristische stad!

Les titels

Leerdoelen

INTRODUCTIE

Maak kennis met ruimtelijk werk d.m.v. groepsgepraak en beeldbeschouwing. BOU-78-1

Ik weet dat ruimtelijk werk over verschillende dingen kan gaan, zoals architectuur, kunst en producten.

Ik laat me inspireren door ruimtelijke werken.

*Ik durf me te verdiepen in andere kunstvormen dan die ik al ken of leuk vind.

Beeldaspecten: geometrisch - organisch - bouwstijlen

BOUWEN MET BAMBOE

Maak een constructie met behulp van bamboe stokjes en elastiek. BOU-78-2

Ik oefen eenvoudige constructies met bamboe.

Ik oefen eenvoudige constructies met bamboe.

*Hoe zorgde de ander ervoor dat jij goed kon werken? Wat heb jij voor de ander gedaan zodat die fijn kon werken?

Beeldaspecten: Ruimte innemen - ruimte doorstekende vormen

FUTURISTISCHE STAD

Maak een gebouw voor in een toekomstige stad. Vandaag: ontwerpen. BOU-78-3

Ik leer over de stad: welke gebouwen en openbare ruimte heb je nodig in een stad?

Ik ontwerp een gebouw.

*Voordat ik een keuze maak over welk idee ik wil uitvoeren, zie ik voor me hoe ik wil dat het wordt.

Beeldaspecten: Hoekig - geometrisch

FUTURISTISCHE STAD

Maak een gebouw voor in een toekomstige stad. Vandaag: bouwen. BOU-78-4

Ik bouw met dozen.

Ik voeg toe of neem weg, uit de rechthoekige doos.

*Ik oefen eerst een aantal keren voordat ik iets af maak. Daardoor kan ik misschien vandaag wel, wat ik gisteren nog niet kon.

Beeldaspecten: Hoekig - geometrisch

FUTURISTISCHE STAD

Maak een gebouw voor in een toekomstige stad. Vandaag: afronden en stad bouwen. BOU-78-5

Ik plaats mijn gebouw in de stad.

*Van welke fase in het creatief proces (zie 5 stappen) geniet je het meeste? Waarom?

Beeldaspecten: Construeren - ordenen

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	relatie interieur en exterieur
Ruimte suggestie op het vlak	standpunt en horizon
	vervagen van kleur, contour of textuur
	lichtval
Kleur	betekenis van kleur
	systematiek
	kleur en sfeer
Vorm	geometrisch en organisch
	karacteristieke houding van mensen en dieren
	lijnen om diepte aan te geven
Textuur	diepte doormiddel van textuur
Compositie	opbouw, ordening, evenwicht, betekenis

Materiaal/techniek

Tekenen	potlood van verschillende hardheid
Schilderen	het effect van kwast en penseelstreeks
Drukken	in lagen (kleuren) drukken, lino- en zeefdruk
Collages maken	van verschillende soorten materiaal
Textiel	kleding en andere vormgeving
	appliceren, borduren, haken
Ruimtelijk contrueren	verbinden van hout, metaal of kunststof
	snijden en ritsen van papier
	scharnieren, schuiven en draaien
Werken met plastisch materiaal	met klei karakteristieke houding aangeven door buiging van romp en ledematen
(Digitale)media	een multimediapresentatie maken

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☒	☐	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☒

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☒
☐	☐	☒	☒	☒
☐	☐	☒	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

KERNDOEL 55

Reflecteren

bespreking van ideeën, plannen en keuze mogelijkheden voor het maken van een eigen presentatie

mening geven over eigen product en werkproces en over dat van groepsleden

mening geven over het werk van kunstenaars

eigen mening met argumenten onderbouwen

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

KERNDOEL 56A

Objecten uit het verleden

kunst en (gebruiks)voorwerpen uit het dagelijks leven vroeger: kenmerken, eigenschappen en gebruik

karakter van steden en dorpen: monumenten en andere oude gebouwen

karakter van landschappen: stuwwallen, duinen, terpen, dijken, polders, kanalen, wegen

werelderfgoedlijst

archieven en musea

gebondenheid van objecten aan een bepaalde tijd, plaats en situatie

Rituelen en gebruiken

"doorgeven van en veranderingen in gebruiken, gewoonten en rituelen"

gebruiken, gewoonten en rituelen in verschillende tijdsperiodes en culturen waarden en normen

Verhalen

herkomst van spreekwoorden en teksten van oude liedjes

verhalen bij voorwerpen en monumenten aan de hand van zelfstandig bronnenonderzoek

verhalen bij voorwerpen, gebruiken, gebeurtenissen van vroeger

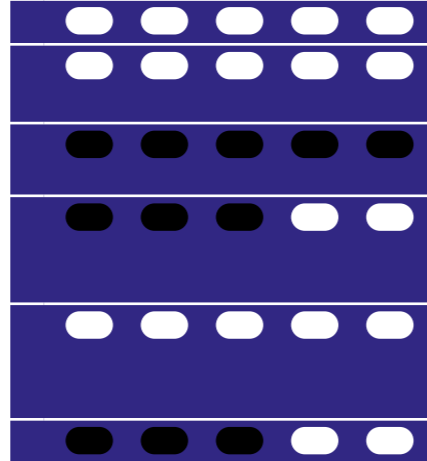
"filosofisch gedachtegoed uit verschillende beschavingen"

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

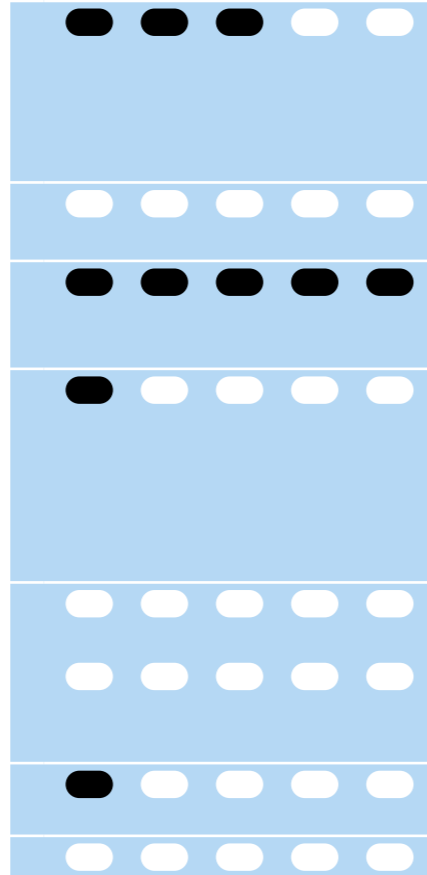
KERND OEL 56A

Kunstzinnige diciplines	beeld- en muziekcultuur van kinderen
	computer- en videokunst, videoclips, film en theatervormgeving
	architectuur/omgevingsvormgeving (bijv. interieur, exterieur)
	duiding van een kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker
	toepassing van technologie in muziek, theater, beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen
	hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in dicipline, wekomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor het kunstwerk vanuit de kijker en vanuit de kunstenaar zelf. Kunst uit andere culturen. Aandacht voor het toepassen van nieuwe media en combineren van kunstdiscipline
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.	computer en videokunst en theatervormgeving
	architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld interieur en exterieur van huizen
	hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in dicipline, wekomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken
	beeldcultuur van kinderen, tijdschriften, reclame, animaties
	het verhaal van het kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker
	de betekenis van een werk binnen de context van tijd en (sub)cultuur
	toepassing van technologie in beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen

"Onderwijs is niet het vullen van een emmer, maar het aansteken van een vlam."

WILLIAM BUTLER YEATS

WAT ALS

Wat als we niet zomaar een futuristisch gebouw ontwerpen, maar één om zelf in te wonen? We verbeelden ons een verre toekomst. We zijn volwassen en hebben de allernieuwste snufjes. Zo wonen en leven we. 'Kan het dak vanzelf open? Rijden we nog wel in auto's? Is de computer geïntegreerd met onze ramen en kunnen we swipen tot het uitzicht naar wens is?' In onze stad is alles mogelijk en alle huizen staan te koop. We presenteren ons fantastische huis als makelaar aan de klas. 'Kijk, dit kan er allemaal. Is het niet fantastisch? Koop nu!'

PIONIER!

kunst op school

LEERDOELEN SCHILDEREN

lescode	titel	opdracht
SCH-12-1	verf	Kijken naar schilderkunst en oefenen met verf en penseel.
SCH-12-2	blauw en rood	Schilder een sterrenhemel met blauw en rood.
SCH-12-3	rood en geel	Schilder als Miró met rood en geel.
SCH-12-4	geel en blauw	Schilder met verf en zand.
SCH-12-5	regenboog	Schilder een kunstwerk met zelf gemengde kleuren.
SCH-34-1	kleuren mengen	Oefenen met kleuren mengen.
SCH-34-2	wereld van bosch	Schilder als Bosch: Ontwerp een fantasiedier met een doorgeeftekening.
SCH-34-3	wereld van bosch	Schilder als Bosch: schilder je fantasiedier.
SCH-34-4	beestenbende	Schilder 'nat in nat'.
SCH-34-5	aquarelpotlood	Schilder een kunstwerk met aquarelpotlood en aquarelverf.
SCH-56-1	verfstreken	Kijken naar schilderkunst en oefenen met verfstreken.
SCH-56-2	wereld van Hocks	Maak een kunstwerk zoals Teun Hocks door een foto te maken en daar overheen te schilderen.
SCH-56-3	wereld van Hocks	Maak een kunstwerk zoals Teun Hocks door een foto te maken en daar overheen te schilderen.
SCH-56-4	impasto	Maak een schildering met duidelijke verfstreken.
SCH-56-5	dag en nacht	Schilder hetzelfde onderwerp in twee soorten licht en kleur.
SCH-78-1	kleurencirkel	Kijken naar en oefenen met de kleurencirkel.
SCH-78-2	wereld van Kusama	Maak een kunstwerk zoals Yayoi Kusama met heel veel stippen en patronen.
SCH-78-3	wereld van Kusama	Maak een kunstwerk zoals Yayoi Kusama met heel veel stippen en patronen
SCH-78-4	stilleven	Teken en schilder iets na met aquarelpotlood en verf.
SCH-78-5	abstraheren	Maak van een realistisch kunstwerk een abstract kunstwerk.

GROEP 1-2

De nadruk ligt in deze lessen op het leren herkennen van kleuren en oefenen met mengen. Dat wordt langzaam opgebouwd door steeds twee kleuren te combineren en uiteindelijk met alle kleuren tegelijk te werken. Naast kleur experimenteert de leerling met zand door verf te mengen om hem extra dik te maken. Daardoor zie je de verfstreken extra goed, zoals je dat ook ziet in de landschappen van Van Gogh. Er wordt gewerkt met aquarelpotloden, die we toverpotloden noemen omdat je ermee kunt tekenen en verven. Je kan je potloodtekening met een nat penseel tot verf maken of over je natte schildering heen tekenen.

Lestitels	Leerdoelen
VERF Kijken naar schilderkunst en oefenen met verf en penseel. SCH-12-1	Ik maak kennis met schilderkunst. Ik zorg voor mijn penseel en oefen verfstreken. *Ik beheers de techniek die hoort bij deze opdracht. Beeldaspecten: Kleurnamen
BLAUW EN ROOD Schilder een sterrenhemel met blauw en rood. SCH-12-2	Ik leer blauw en rood mengen. Ik oefen het schilderen van een kleurverloop *Door verschillende dingen te proberen ontdek ik nieuwe dingen. Beeldaspecten: Kleurnamen - kleursoorten - mengen
ROOD EN GEEL Schilder als Miró met rood en geel. SCH-12-3	Ik maak kennis met het werk van Miro. Ik teken met aquarelpotlood. *Stel je voor dat je met nieuwe ogen kijkt. Alsof je het nog nooit hebt gezien. Wat zie je dan? Beeldaspecten: Kleurnamen - mengen - lijn als contour.
GEEL EN BLAUW Schilder met verf en zand. SCH-12-4	Ik leer wat een landschap is. Ik experimenteer met dikke verfstreken. Ik ga iets proberen waarvan ik niet weet of ik het wel durf of kan. Beeldaspecten: Kleurnamen - mengen - textuur - lijnsoort.
REGENBOOG Schildereen kunstwerk met zelf gemengde kleuren. SCH-12-5	Ik leer kleuren benoemen. Ik pas verschillende schildertechnieken toe. *Ik kan iets vertellen over wat ik heb gemaakt en hoe dat ging. Beeldaspecten: Primaire kleuren - secundaire kleuren - mengen

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	ruimtelijk bouwen
- suggestie op het vlak	plaatsing van figuren op het vlak
Kleur	kleurnamen
	kleursoorten
	kleuren mengen
Vorm	vormsoorten (rond, bol, etc)
	vormkenmerken
	lijn als contour
Textuur	verschillen in textuur
Compositie	groeperen op vorm, kleur, textuur

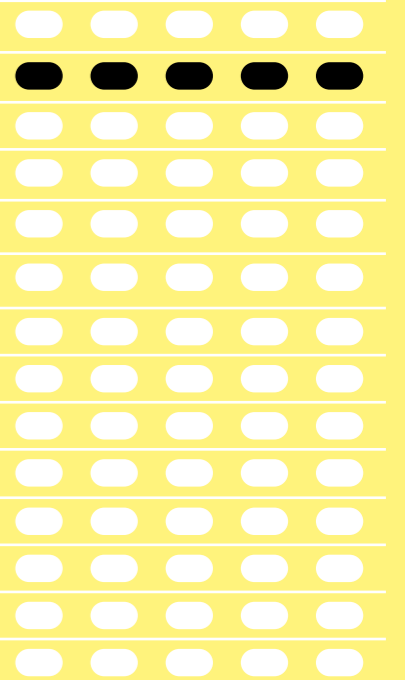
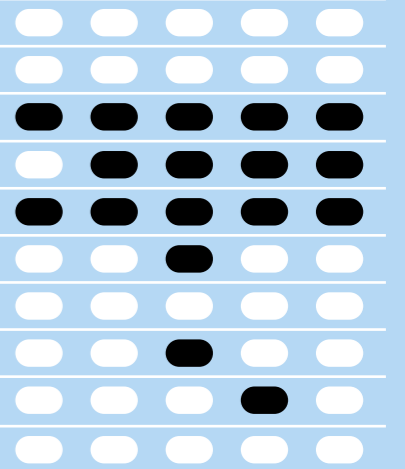
Materiaal/techniek

Tekenen	potlood, stift, waskrijt en bordkrijt
Schilderen	vingerverf, plakkaatverf, inkt
Drukken	stempelen
	sjablonen
Collages maken	knippen, scheuren, plakken
Textiel	repen knippen van textiel
	rijgen met naald en draad
Ruimtelijk contrueren	werken met kosteloos materiaal
	bouwen met blokken
	werken met constructiemateriaal
Plastisch materiaal	boetseren
	spelen met zand en water
(Digitale) media	foto's maken
	eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van de klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden	voorwerpen uit eigen geschiedenis gebouwen, monumenten en objecten
Rituelen en gebruiken	oude rijmpjes, liedjes en spelletjes feesten
Verhalen	sprookjes verhalen van vroeger
Kunstzinnige disciplines	beeldcultuur van kinderen prentenboekillustratie kunstwerken in de klas kinderliedjes, dans en toneel poppenspel betekenis geven: associaties

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☒

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor beelden en beeldende kunst uit de directe omgeving
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving	schilderkunst, beeldhouwkunst architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld huizen, torens, bruggen, parken kunstenaars uit verschillende disciplines en de verschillen in werkwijzen, bijvoorbeeld schilders, beeldhouwers, fotografen, architecten beeldcultuur van kinderen, bijvoorbeeld televisie, kleding, speelgoed, prentenboekillustraties
Betekenis	associaties bij beeldende kunstwerken en gebruiksvoorwerpen speels verkennen van beeldaspecten, materialen en technieken

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒

"Schilderen is makkelijk als je niet weet hoe het moet, maar heel moeilijk als je het wel weet"

EDGAR DEGAS

WAT ALS?

Wat als alles tijdens deze periode om kleur draait? We sorteren de boeken in de leeshoek op kleur en het speelgoed ook. We organiseren een regenboog fruit en groente lunch. We maken zelf verf van de rode kool en specerijen. En we vieren rode, blauwe en gele truiendag!

GROEP 3-4

In deze lessen ligt de nadruk op de verschillende verfstreken die je kan maken. Hoe je je penseel over het papier beweegt heeft invloed op hoe je penseelstreek eruit komt te zien. Er wordt geëxperimenteerd met verschillende manieren om verf te gebruiken. Welke verschillen merk je tussen natte en droge verf? We laten ons inspireren door de fantasiedieren van Bosch en de waterige beestenbende van van Mierlo. De laatste les wordt er gewerkt met aquarelpotlood en verf. Hier kan de leerling de verschillende schildertechnieken die langs kwamen nog een keer in toepassen.

Lesititels	Leerdoelen
KLEUREN MENGEN Oefenen met kleuren mengen. SCH-34-1	Ik leer zorgvuldig met een penseel omgaan. Ik oefen het mengen met primaire kleuren en zwart. *Wat van wat je nu hebt gedaan zou je willen onthouden voor een volgende keer? Beeldaspecten: Primaire kleuren - verzadigde kleuren - onverzadigde kleuren - kleurtoon
WERELD VAN BOSCH Schilder als Bosch: Ontwerp een fantasiedier met een doorgeeftekening. SCH-34-2	Ik maak kennis met het werk van Jheronimus Bosch. Ik maak kennis met bijzondere diersoorten *Ik maak en verzin dingen die niet echt kunnen. Beeldaspecten: Huid - structuur
WERELD VAN BOSCH Schilder als Bosch: schilder je fantasiedier. SCH-34-3	Ik schilder een fantasiedier. Ik oefen het schilderen van textuur. *Mijn idee was ... Je kunt zien dat ik mijn fantasie gebruikt hebt aan... Beeldaspecten: Lichtbron - schaduw - textuur - huid - kleurtoon
BEESTENBENDE Schilder 'nat in nat'. SCH-34-4	Ik maak kennis met het werk van Rop van Mierlo. Ik oefen 'nat in nat' schilderen. *Ik bedenk naast mijn eerste idee nog een aantal totaal andere ideeën, voordat ik aan de slag ga. Beeldaspecten: Kleur - grillige vormen - huid
AQUARELPOTLOOD Schilder een kunstwerk met aquarelpotlood en aquarelverf. SCH-34-5	Ik werk met aquarelpotlood. Ik pas schildertechnieken toe: veel water, weinig water, verfstreken. *Ik breng contrast aan in mijn werk Beeldaspecten: Compositie - kleurbeleving

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	omsloten ruimte
- suggestie op het vlak	grondlijn
Kleur	kleurnuances en kleurcontrasten gevoelswaarde van kleur
Vorm	vormsoorten lichamen ruimtelijk weergeven lijnen als textuur, decoratie, arcering
Textuur	texturen als afdruk
Compositie	ritme, herhaling van vormen

Materiaal/techniek

Tekenen	pen, oost-indische inkt
Schilderen	beschilderen van werkstukken
Drukken	eenvoudige druktechnieken textiel- en kartondruk
Collages maken	collages maken van papier
Textiel	vormen knippen van textiel weven, vlechten, wikkelen, knopen
Ruimtelijk contrueren	constructie- en verbindingstechniek objecten met beweging
Plastisch materiaal	boetsen uit één stuk
(Digitale) media	foto's maken eenvoudig digitaal tekenen

KERNDOEL 55

Reflecteren	kijken/luisteren naar en praten over eigen werk en dat van klasgenoten

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☒	☐	☒	☐	☐
	☒	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☒	☐	☐
	☐	☒	☒	☐	☐
	☐	☒	☒	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☒	☐	☐

	☐	☐	☐	☐	☐
	☒	☒	☒	☒	☒
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐

	☒	☒	☒	☒	☒

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden	gebruiksvoorwerpen van vroeger
	gebouwen, monumenten en objecten uit eigen woonplaats
	ambachten, zoals spinnen, ijzersmeden, etc
	oude schilderijen en beelden
Rituelen en gebruiken	gewoonten en gebruiken
	eetcultuur
	omgangsvormen
Verhalen	prenten- en verhalenboeken
	van kinderen bij voorwerpen en monumenten
	over beroepen, gebruiken en gebeurtenissen
Kunstzinnige diciplines	beeldcultuur van kinderen
	fotografie, keramiek, schilderijen
	poppentheater, danstheater
	kunstenars en ambachtslieden

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☐	☐

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor de verschillende werkomgevingen en manieren van werken, relatie tussen vorm en functie van kunstwerken
	fotografie, keramiek, vormgeving bijvoorbeeld poppentheater
	architectuur, omgevingsvormgeving, vervoermiddelen
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.	kunstenaar als beroep, verschillen in discipline, werkomgeving, werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen
	beeldcultuur van kinderen, computerspelletjes, internet, strips
Betekenis	verhalen van kinderen bij beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen
	relatie betekenis en vormgeving van kunstwerken
	relatie vormgeving en functie van gebruiksvoorwerpen
	relatie tussen kunstwerken van zelfde kunstenaar of thema

☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☐	☐

"Ik probeer alleen maar te doen wat ik niet kan."

LUCIÉN FREUD

WAT ALS?

Wat als we er echt een beestenbende van maken? Welke dieren kennen we al als we met de klas een lijst maken uit ons hoofd? En hoeveel nieuwe diersoorten kunnen we leren kennen als we op onderzoek gaan? Hoe zou een huisdieren-portretten galerij in de klas staan? Of, hoe zou het baasje van jouw fantasiedier eruitzien, en welke verhalen kan je over hem of haar verzinnen? Hoe laat de excentrieke graaf Voefoer zijn scherp getande vleermugorgel uit?

GROEP 5-6

We oefenen met verfstreken en mengen kleuren. Geïnspireerd door Teun Hocks maken we een 'fotoschilderij'. Teun Hocks staat bekend om zijn beschilderde foto's waarin hij zelf de figurant is. Wij maken, net als hij, eerst de foto. We denken daarbij na over kleding, attributen en poses. Als de foto klaar is, schilderen we eroverheen. We experimenteren met impasto schilderen, dit betekent dat de verf heel dik wordt aangebracht waardoor de structuur zichtbaar wordt. We gebruiken zand en lijm om de verf dik te maken. En we kijken hoe licht kleuren veranderd. We schilderen hetzelfde onderwerp in twee soorten licht en kleur. Zet maar eens een witte vaas in de vensterbank. Als je goed op de kleuren let, wat is er dan anders in de vroege ochtend of de avondschemering?

Lestitels	Leerdoelen
VERFSTREKEN Kijken naar schilderkunst en oefenen met verfstreken. SCH-56-1	Ik maak kennis met schilderkunst. Ik oefen verschillende verfstreken. *Door verschillende dingen te proberen ontdek ik nieuwe dingen. Beeldaspecten: Textuur - lijnsoort - weergave van het oppervlak
WERELD VAN HOCKS Maak een kunstwerk zoals Teun Hocks door een foto te maken en daar overheen te schilderen. SCH-56-2	Ik maak kennis met het werk van kunstenaar Teun Hocks. Ik verzin een passende houding voor mijn foto. *Ik leef me in in een verhaal, situatie of iemand anders. Ik gebruik dat in wat ik maak. Beeldaspecten: Standpunt - perspectief
WERELD VAN HOCKS Maak een kunstwerk zoals Teun Hocks door een foto te maken en daar overheen te schilderen. SCH-56-3	Ik denk na over compositie. Ik kan mezelf voorstellen in een andere wereld. *Ik bedenk een nieuw idee, door fantasie en de werkelijkheid te combineren. Beeldaspecten: Kleurbeleving - compositie - textuur
IMPASTO Maak een schildering met duidelijke verfstreken. SCH-56-4	Ik leer over impasto schilderen. Ik oefen bewust verfstreken toepassen. *Als je je eigen leerkracht zou zijn. Welke tip voor tijdens het maken zou je jezelf dan geven? En welk compliment over hoe je gewerkt hebt? Beeldaspect: Textuur - ruimtesuggestie - weergave van het oppervlak
DAG EN NACHT Schilder hetzelfde onderwerp in twee soorten licht en kleur. SCH-56-5	Ik leer over warm en koel contrast. Ik oefen met het schilderen van een onderwerp in verschillende kleurtinten. *Als ik aan het werk ben vraag ik me af: wat nou als de wereld er heel anders uit zou zien. Wat zou dat betekenen voor wat ik maak? Beeldaspecten: Licht-donker contrast - kleur contrast - lichtkleur

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	ruimte doorstekende vormen ruimte inrichten
- suggestie op het vlak	overlapping van objecten en figuren plaats van objecten in het grondvlak grootteverschil van figuren
Kleur	relatie tussen kleur en licht signaal- en camouflagekleuren kleurenfamilies
Vorm	vormsoorten lichaamsvormen in verhouding lijnen om iets uit te drukken
Textuur	texturen tekenen op het platte vlak textuur in plastische materialen
Compositie	motieven voor decoratie patronen

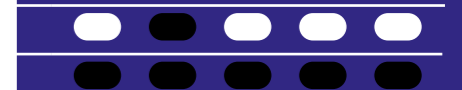
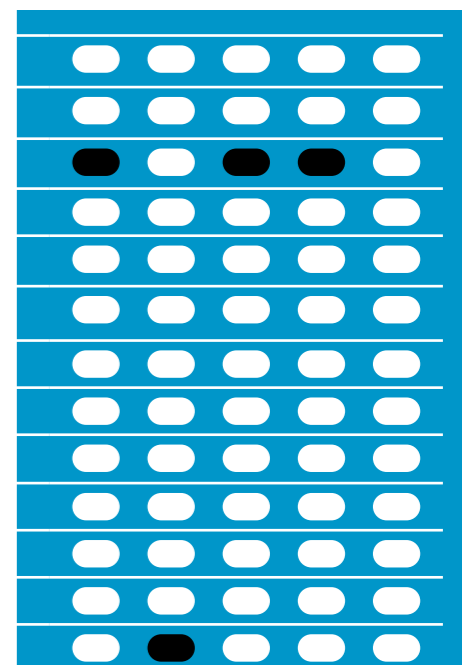
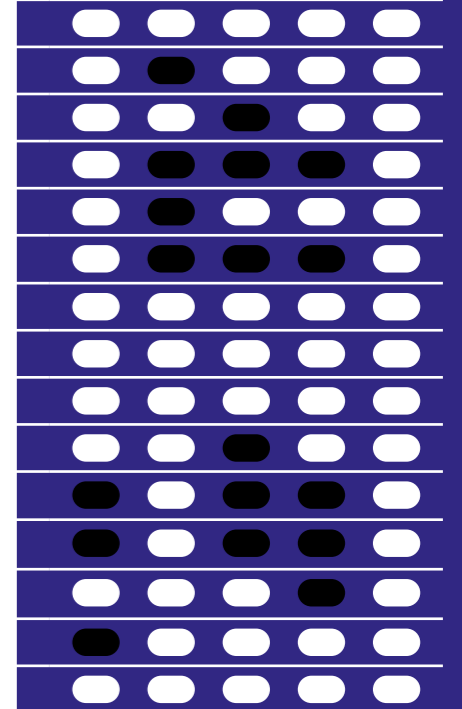
Materiaal/techniek

Tekenen	conté en houtskool digitaal tekenen
Schilderen	verdunde en onverdunde verf
Drukken	monoprint en sjabloondruk
Collages maken	van verschillende papieren
Textiel	lapjes vastrijgen op een ondergrond
Ruimtelijk contrueren	snijden en ritsen van papier houtbewerking maquettes bouwen
Werken met plastisch materiaal	textuur aanbrengen in klei platen en ringen kleien papier-maché
(Digitale) media	gebeurtenis vastleggen

KERNDOEL 55

Reflecteren	plannen: wat ga je maken en hoe? product en werkprocessen klassikaal bespreken

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

eigen werk in relatie tot dat van kunstenaars bespreken
respect en waardering tonen voor het werk en de
zienswijze van anderen

KERND OEL 56A

Objecten uit het verleden

kunst en voorwerpen uit het dagelijks
leven vroeger: kenmerken,
eigenschappen en gebruik

cultuurhistorische gebouwen,
monumenten en objecten in de omgeving

het dagelijkse leven in oude schilderijen
en beelden

oude kaarten, afbeeldingen en foto's van
vroeger

verschillende historische bronnen
raadplegen

verschillen en overeenkomsten tussen
heden en verleden

Rituelen en gebruiken

gewoonten en gebruiken

eetcultuur

waarden en normen

omgangsvormen vroeger en nu

Verhalen

jeugdliteratuur

informatieve teksten over het verleden

sprekwoorden en gezegden

verhalen van kinderen bij voorwerpen en
monumenten aan de hand van gerichte
vragen

verhalen bij voorwerpen, gebruiken,
gebeurtenissen van vroeger

Kunstzinnige diciplines

beeld- en muziekcultuur van kinderen

grafiek, modevormgeving, decors en
theaterkostuums

architectuur, omgevingsvormgeving

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen vormgeving, functie en
doelgroep

Kunstzinnige diciplines

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

kunstenaar als beroep in heden en
verleden: verschillen in discipline,
werkomgeving en werkwijze,
inspiratiebronnen, creatieve processen.
tentoonstellen en (ver)kopen van kunst

KERND OEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen
en thema's

aandacht voor het beroep van
kunstenaar, vroeger en nu; verschil tussen
autonoom en toegepast werk, de relatie
kunstwerk met de omgeving,
stijlkenmerken

Beeldende kunst, architectuur
en vormgeving in de directe
omgeving.

mode, grafiek, decors en theaterkostuums
architectuur, omgevingsvormgeving,
bijvoorbeeld straatmeubilair,
landschapsarchitectuur

verschillen in discipline, werkomgeving en
werkwijze, inspiratiebronnen, creatieve
processen. Tentoonstellen en
(ver)kopen van kunst

Hierbij is aandacht voor de
betekenis

beeldcultuur van kinderen,
bijvoorbeeld tijdschriften, reclame,
(computer)animaties

het verhaal van het kunstwerk vanuit het
perspectief van het kind

autonome en toegepaste kunst

relaties tussen de vormgeving, functie en
doelgroep

stijlkenmerken zoals figuratief of abstract

kunstwerken in de openbare ruimte

"De moed om zekerheden los te laten is een vereiste voor creativiteit."

MAYA ANGELOU

WAT ALS

Wat als ik de standaardmaten voor inhoud die dit jaar op het programma staan toepas en oefen bij het mengen van verf? Wat is het kleurverschil als ik er een centiliter extra geel doorheen doe? Hoeveel zand moet ik afwegen voor dikke verf? En kan ik een stilleven van witte voorwerpen in de vensterbank zetten en dan met een timelapse zichtbaar maken hoe het licht de kleuren door de dag heen veranderd?

GROEP 7-8

De nadruk ligt bij deze lessen op de kracht van herhaling, patronen en lagen over elkaar heen schilderen. Er wordt geoefend met werken naar waarneming en abstraheren. De leerling maakt kennis met de kleurencirkel van Itten en complementaire kleuren, die tegenover elkaar in de cirkel liggen. Contrast en complementaire kleuren zien we ook in het werk van Kusama, de inspiratiebron om in lagen en met contrast te werken. De leerling oefent kijken en schilderen naar waarneming. In een volgende les maken ze kennis met abstracte schilderkunst en proberen hun stilleven te abstraheren. Hier kan bijvoorbeeld aandacht gegeven worden aan de beeldaspecten vorm, restvorm, contour, lijnsoort en compositie.

Lestitels	Leerdoelen
KLEURELCIRKEL Kijken naar en oefenen met de kleurencirkel. SCH-78-1	Ik leer zorgvuldig met penselen omgaan. Ik maak kennis met de kleurencirkel van Johannes Itten. *Ik deel mijn werk in stappen in. En na een bepaalde stap bedenk ik wat de vervolgstap moet zijn. Beeldaspecten: Primaire - secundaire - tertiaire kleuren
WERELD VAN KUSAMA Maak een kunstwerk zoals Yayoi Kusama met heel veel stippen en patronen. SCH-78-2	Ik maak kennis met het werk van Yayoi Kusama. Ik oefen werken in lagen en patronen. *Wat heb je tegen jezelf gezegd toen je aan het proces begon? Welke woorden heb je tegen jezelf gezegd om aan het werk te blijven? Beeldaspecten: Compositie - contrast - complementaire kleuren
WERELD VAN KUSAMA Maak de tweede laag in je kunstwerk met verschillende stippen en patronen. SCH-78-3	Ik leer complementaire kleur toepassen. Ik oefen werken in lagen en patronen. *Ik voeg een tegenstelling toe, zodat wat ik maak "ongewoon" lijkt. Beeldaspecten: compositie, patronen, motieven, complementaire kleuren
STILLEVEN Teken en schilder iets na met aquarelpotlood en verf. SCH-78-4	Ik schilder naar waarneming. Ik werk met aquarelpotlood. *Welk onderdeel van je werk is geïnspireerd door iets wat je om je heen zag? Beeldaspecten: Lichtval - figuratief - overlapping
ABSTRAHEREN Maak van een realistisch kunstwerk een abstract kunstwerk. SCH-78-5	Ik maak kennis met abstracte kunst. Ik maak van een stilleven een abstract kunstwerk. *Ik weet welke kunstvorm mijn voorkeur heeft. Beeldaspecten: Abstraheren - stileren - compositie - contour

KERNDOEL 54

Beeldaspecten

Ruimte	relatie interieur en exterieur
Ruimte suggestie op het vlak	standpunt en horizon
	vervagen van kleur, contour of textuur
	lichtval
Kleur	betekenis van kleur
	systematiek
	kleur en sfeer
Vorm	geometrisch en organisch
	karacteristieke houding van mensen en dieren
	lijnen om diepte aan te geven
Textuur	diepte doormiddel van textuur
Compositie	opbouw, ordening, evenwicht, betekenis

Materiaal/techniek

Tekenen	potlood van verschillende hardheid
Schilderen	het effect van kwast en penseelstreeks
Drukken	in lagen (kleuren) drukken, lino- en zeefdruk
Collages maken	van verschillende soorten materiaal
Textiel	kleding en andere vormgeving
	appliceren, borduren, haken
Ruimtelijk contrueren	verbinden van hout, metaal of kunststof
	scharnieren, schuiven en draaien
Werken met plastisch materiaal	met klei karakteristieke houding aangeven door buiging van romp en ledematen
(Digitale)media	een multimediapresentatie maken

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☒	☐
☒	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☐
☒	☒	☒	☒	☐
☐	☒	☒	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☒	☒	☒

KERNDOEL 55

Reflecteren	bespreking van ideeën, plannen en keuze mogelijkheden voor het maken van een eigen presentatie
	mening geven over eigen product en werkproces en over dat van groepsleden
	mening geven over het werk van kunstenaars
	eigen mening met argumenten onderbouwen

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☒	☐	☐
☒	☒	☒	☒	☒
☐	☒	☐	☐	☒
☐	☒	☐	☐	☒

KERNDOEL 56A

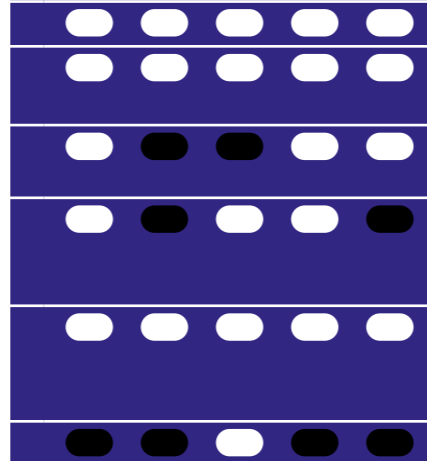
Objecten uit het verleden	kunst en (gebruiks)voorwerpen uit het dagelijks leven vroeger: kenmerken, eigenschappen en gebruik
	karakter van steden en dorpen: monumenten en andere oude gebouwen
	karakter van landschappen: stuwwallen, duinen, terpen, dijken, polders, kanalen, wegen
	werelderfgoedlijst
	archieven en musea
Rituelen en gebruiken	gebondenheid van objecten aan een bepaalde tijd, plaats en situatie
	doorgeven van en veranderingen in gebruiken, gewoonten en rituelen
	gebruiken, gewoonten en rituelen in verschillende tijdsperiodes en culturen waarden en normen
Verhalen	herkomst van spreekwoorden en teksten van oude liedjes
	verhalen bij voorwerpen en monumenten aan de hand van zelfstandig bronnenonderzoek
	verhalen bij voorwerpen, gebruiken, gebeurtenissen van vroeger
	filosofisch gedachtegoed uit verschillende beschavingen

Les 1 Les 2 Les 3 Les 4 Les 5

☐	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☒	☒	☐	☒	☒
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☒	☒
☐	☒	☐	☐	☒

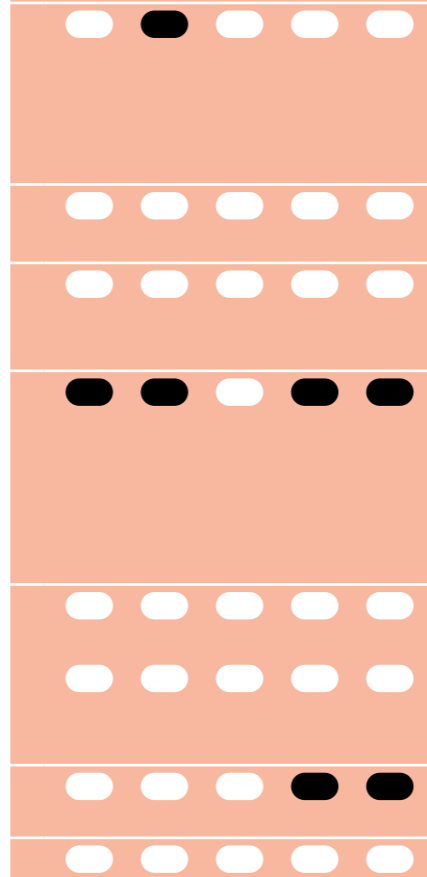
KERNDOEL 56A

Kunstzinnige disciplines	beeld- en muziekcultuur van kinderen
	computer- en videokunst, videoclips, film en theatervormgeving
	architectuur/omgevingsvormgeving (bijv. interieur, exterieur)
	duiding van een kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker
	toepassing van technologie in muziek, theater, beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen
	hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken

KERNDOEL 56B

Betekenisvolle onderwerpen en thema's	aandacht voor het kunstwerk vanuit de kijker en vanuit de kunstenaar zelf. Kunst uit andere culturen. Aandacht voor het toepassen van nieuwe media en combineren van kunstdiscipline
Beeldende kunst, architectuur en vormgeving in de directe omgeving.	computer en videokunst en theatervormgeving
	architectuur, omgevingsvormgeving, bijvoorbeeld interieur en exterieur van huizen
	hedendaagse en toegepaste kunstenaar: verschillen in discipline, werkomgeving en werkwijze, inspiratiebronnen en creatieve processen, kunstenaar als beroep in andere culturen, persoonlijke- en marktwaarde van kunstwerken
	beeldcultuur van kinderen, tijdschriften, reclame, animaties
	het verhaal van het kunstwerk vanuit verschillende perspectieven: de beschouwer en de maker
	de betekenis van een werk binnen de context van tijd en (sub)cultuur
	toepassing van technologie in beeldende kunst en gebruiksvoorwerpen

WAT ALS

Wat als je de lesstof uit natuur en techniek koppelt aan deze lessen? Hoe kan je de kennis en het onderzoek naar lichtbronnen, prisma's complementaire kleuren verrijken met de schilderlessen? En zie je eigenlijk gewoon wat er is, of houd je brein je weleens voor de gek? <https://www.nemokennislink.nl/publicaties/optische-illusies-hoe-je-brein-je-voor-de-gek-houdt/>

'Ik doe altijd wat ik niet kan, zodat ik leer hoe ik het moet doen.'

PABLO PICASSO

WWW.IKPIONIER.NL

Mail naar hoi@ikpionier.nl
Bel naar 06 2719 3740

PIONIER! op Instagram
PIONIER! op Facebook
kopa op LinkedIn

PIONIER! is een uitgave van stichting Kopa
www.kopakan.nl

BRONNEN

creatievermogenutrecht.nl
tule.slo.nl
curriculum.nu